

Beleids- begroting

2025 - 2028

Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

6

Paragrafen

6.1	Lokale heffingen	128
6.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	139
6.3	Onderhoud kapitaalgoederen	148
6.4	Grondbeleid	155
6.5	Financiering	160
6.6	Verbonden partijen	164
6.7	Bedrijfsvoering	178
6.8	Subsidies	188
6.9	Wet open overheid	190

6.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. Met deze inkomsten kan de gemeente een deel van haar taken uitvoeren. De lokale lasten worden vooral door burgers maar ook door bedrijven bijeen gebracht. Vóór de invoering of wijziging van een lokale heffing stelt de gemeenteraad een verordening vast waarin de heffingen en de erbij behorende tarieven zijn opgenomen.

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Alleen de heffingen en belastingen die in de Gemeentewet zijn genoemd, zijn toegestaan.

De lokale heffingen bestaan uit gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Gemeentelijke belastingen kunnen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding ongebonden is en heffingen waarvan de besteding gebonden is. Naast belastingen die gelden voor alle inwoners, zijn er rechten en leges voor individuele dienstverlening aan inwoners.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). Ongebonden lokale heffingen, zoals de onroerende zaakbelastingen (OZB) en parkeerbelasting, rekenen we tot de algemene dekkingsmiddelen, omdat zij niet bepaald worden door lasten van specifieke gemeentelijke dienstverlening in een inhoudelijk begrotingsprogramma.

Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, zijn wél onderdeel van een van de inhoudelijke begrotingsprogramma's. De bedoeling van de gebonden heffingen is dat ze voldoende opbrengen om de kosten te dekken van de gemeentelijke dienst waarvoor ze geheven worden. Op begrotingsbasis mag de heffing de gemeentelijke lasten niet overschrijden.

Rechten en retributies zijn vergoedingen voor diensten die de gemeente verzorgt voor een individuele aanvrager van een dienst. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in deze rechten en retributies. Bij leges geldt, dat de kostendekkendheid niet per dienst hoeft te gelden, maar per groep van gelijksoortige diensten. Het beleid is gericht op een rechtvaardige verdeling van kosten; de aanvrager betaalt.

Volgens artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de paragraaf lokale heffingen tenminste te bevatten:

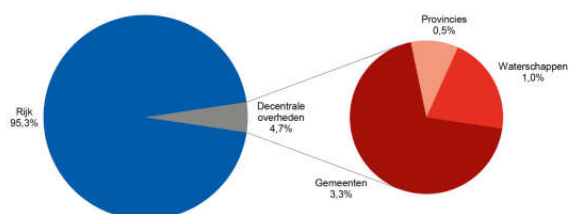
1. de geraamde inkomsten (6.1.1);
2. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen (6.1.2);
3. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de daarmee samenhangende geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd (6.1.3);
4. een aanduiding van de lokale lastendruk (6.1.4);
5. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid (6.1.5).

Deze paragraaf Lokale Heffingen beschrijft de diverse gemeentelijke heffingen en de gevolgen daarvan voor de inwoners van de gemeente Hengelo.

6.1.1 Geraamde inkomsten

Belasting- en premieopbrengst naar overheidslaag

Overheden leggen belastingen op aan inwoners. Onderstaande afbeelding geeft weer dat gemeenten 3,3% van de totale overheidsheffingen veroorzaken.

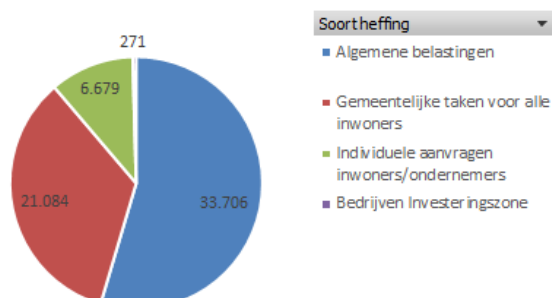

bron: Coelo 2024

De volgende heffingsbedragen zijn opgenomen in deze begroting.

Heffing	Begroot 2023	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Ongebonden heffingen	30.103	30.085	32.811	33.706
OZB eigenaren woning	12.540	12.634	13.900	14.458
OZB eigenaren niet-woning	8.792	8.833	9.649	9.891
OZB gebruikers niet-woning	5.824	5.960	6.342	6.479
Parkeerbelasting	1.891	1.453	1.819	1.902
Hondenbelasting	565	578	565	429
Precariobelasting	337	355	368	375
Toeristenbelasting	154	272	168	172
Gebonden heffingen	25.192	25.200	26.991	28.034
Rioolheffing	10.859	11.296	11.070	11.806
Afvalstoffenheffing	9.273	9.072	9.218	9.278
Leges omgevingsvergunning	2.047	1.956	2.245	2.425
Leges burgerzaken (incl. rijksleges)	1.035	1.183	2.391	2.441
Begraafrechten	563	598	618	631
Havengelden	497	354	451	461
Naheffingsaanslagen parkeren	217	198	300	280
Bedrijven investeringszone (BIZ)	269	182	266	271
Marktgeden	163	130	138	140
Rioolaansluitrecht	100	82	109	111
Leges APV	72	52	79	83
Leges vergunningen kabels en leidingen	57	71	63	64
Leges Kinderopvang	23	5	25	25
Leges vergunningen gehandicaptenparkeren	17	21	18	18
Totaal heffing	55.295	55.285	59.802	61.740

Verdeling heffingen naar soort heffing (2025)

Toelichting: de waarde 271 staat voor het groene label in de legenda.

6.1.2 Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Beleidskaders

Het beleid voor de lokale heffingen is opgenomen in:

- landelijke wet- en regelgeving;
- de diverse belastingverordeningen en -regelingen.

Beleidsontwikkelingen

Heffingen en de financiële uitdagingen van gemeenten

Nu compensatie van het Rijk van de kortingen op het gemeentefonds niet meer waarschijnlijk is gaan we onderzoeken wat de mogelijkheden voor compensatie kunnen zijn. Het zonder meer verhogen van heffingen is daarbij niet het uitgangspunt. We onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de kostendekkendheid te verhogen. We kijken naar de systematiek van kostendekkendheid en we houden de argumenten om bewust laag te tarifieren opnieuw tegen het licht. In de aanloop naar de Zomernota 2025-2029 zullen we hierop inzetten. De gemeenteraad zal tijdig worden meegenomen.

Hervorming lokaal belastinggebied

Vorige kabinetten hadden al vanaf 2015 een belastingherziening in de planning staan, waarbij het lokaal belastinggebied ruimer zou worden. Gemeenten zouden een grotere beleidsvrijheid krijgen om eigen belastingen te innen. De plannen van het huidige kabinet ademen eerder beperking van lokale belastingen, dan uitbreiding van het belastinggebied. De kans, dat de hervorming nog tot stand komt is kleiner geworden.

Hoofdlijnenakkoord 2024-2028

In het hoofdlijnenakkoord, zoals deze door de verschillende formerende partijen is gepresenteerd in mei 2024, zijn ook een aantal maatregelen opgenomen die betrekking hebben op lokale belastingen. De standpunten zijn nog niet in wetgeving uitgewerkt.

Maximering OZB

De formerende partijen hebben beogen de OZB te maximeren. Dit willen ze gaan doen in overleg met de gemeenten. Er is nog niet concreet aangegeven hoe deze maximering wordt vormgegeven. Dit betekent een inperking van de gemeentelijke autonomie om tarieven vast te stellen.

Verlaging aanmanings- en incassokosten

In het akkoord is opgenomen dat er een recht komt op vergissen. Een enkele fout kan niet langer een inwoner diep in de problemen duwen. Aanmaningskosten- en incassokosten van de overheid zouden fors omlaag gaan.

Waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte, waarvan iedereen profiteert. Denk aan het onderhoud van bermen en slootkanten om overtollig water af te voeren, zodat er over een droge weg

kan worden gereden. Niet alleen de gebruikers van percelen die aangesloten zijn op het buizenstelsel dat we riolering noemen profiteren. Daarom dekt de huidige inrichting van de modelverordening riolering niet meer de lading. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken.

De VNG heeft hiervoor een nieuwe modelverordening Riool- en Waterzorgheffing opgesteld. Bij invoering is een zorgvuldige communicatie en belangenafweging naar nieuwe belastingplichtigen van belang. Bijvoorbeeld cultuurgronden en natuurterreinen dragen nu veelal nog niet bij in de kosten van de gemeentelijke watertaken. We gaan deze actualiteit inbedden in onze verordening.

Nieuw toegangsbeleid binnenstad

Er is een nieuw toegangsbeleid ontwikkeld voor de binnenstad. Inzet is om het aantal verkeersbewegingen te verminderen en daardoor de veiligheid voor wandelaars en fietsers te verhogen. Onderdeel van dit beleid is een vergunningensysteem. Voor aanvragen om buiten de venstertijden toegang te mogen hebben tot de binnenstad wordt een tarief gevraagd. We kennen een structurele ontheffing en een incidentele ontheffing. Deze tarieven zijn gebaseerd op de aan de aanvrager toerekenbare kosten van toegangsbeheer van de binnenstad.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat wordt gestreefd naar (nagenoeg) volledige kostendekking.

De voor 2025 geldende tarieven voor de overige belastingen en rechten stijgen met een inflatiecorrectie van 2,1 %, uiteraard met uitzondering van die tarieven, die het Rijk heeft vastgesteld of gemaximeerd. De overige uitzonderingen worden toegelicht in het voorstel tot vaststelling van de Verordeningen 2025 (zaaknummer 3802040).

6.1.3 Overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2025 in Hengelo worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerende- zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Parkeerbelastingen	Rioolheffing
Hondenbelasting	Begraafrechten
Precariobelasting	Havengelden
Toeristenbelasting	Bijdrage Bedrijven Investerings Zone
	Marktgelden
	Rioolaansluitrecht
	APV
	Kinderopvang
	Naheffingsaanslagen parkeren
	Vergunningen kabels en leidingen
	Vergunningen gehandicaptenparkeren

Ongebonden belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Artikel 220 van de Gemeentewet geeft aan dat een gemeente onroerendezaakbelasting (OZB) kan heffen. De OZB is een algemene belasting. Er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente, en de opbrengst is onderdeel van de algemene middelen. De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat de situatie op een bepaald tijdstip, de peildatum, bepalend is voor de belastingplicht. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, leiden pas op de eerstvolgende peildatum tot een wijziging in de aanslag. Belastingplichtig zijn eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen. Iemand die zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, betaalt beide belastingdelen. Voorbeelden van niet-woningen zijn bedrijfspanden en buurtcentra.

De grondslag voor de berekening van de OZB in 2025 is de WOZ-waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2024. De WOZ-waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Er wordt een tarief voor eigenaren van woningen vastgesteld en tarieven voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die in de begroting is vastgesteld. De werkwijze voor

de tariefsbepaling is als volgt. Eerst wordt de beoogde opbrengst van de OZB voor woningen vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van alle woningen het OZB-tarief berekend. Dan volgt eenzelfde berekening voor de niet-woningen. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus, naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst, afhankelijk van de prijzen van de onroerende zaken op de peildatum. Als dit prijspeil is gestegen leidt dit tot een lager OZB-tarief. Andersom leidt een daling van de waarde van vastgoed tot een hoger tarief.

Bij de begrote opbrengst OZB is voor 2025 een inflatiecorrectie toegepast van 2,1%. Het tarief stijgt met dit percentage. De tariefstijging kan iets meer zijn als gevolg van hogere direct met de heffing verbonden lasten van GBTwente. In het tarief is een bedrag van € 273.000 opgenomen als vergoeding van de extra proceskosten. De totale opbrengst kan ook stijgen door toename van het aantal belastbare woningen en niet-woningen in de gemeente, de zogenaamde areaaluitbreiding.

Parkeerbelastingen

Artikel 225 van de Gemeentewet geeft aan dat gemeenten parkeerbelastingen mogen heffen, om het parkeren en het verkeer in de stad goed te organiseren. Er zijn twee zogenaamde 'parkeerbelastingen' :

- de belasting voor een bepaalde parkeerplaats voor een bepaalde periode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst;
- de belasting voor een parkeervergunning.

Met behulp van parkeerbelastingen kunnen gemeenten op een juiste en financieel verantwoorde wijze het parkeerbeleid organiseren. De opbrengst van het parkeren komt in de algemene middelen.

Naast parkeerbelastingen kennen we de naheffingsaanslagen parkeerbelasting. Deze behoren tot de gebonden belastingen en worden daar toegelicht.

Hondenbelasting

Op grond van artikel 226 van de Gemeentewet kan van de houder van een hond hondenbelasting worden geheven. De heffing is omstreden en wordt in steeds meer gemeenten afgeschaft. In 2024 heffen 35% van de gemeenten hondenbelasting. De hondenbelasting is een algemene belasting. Dat houdt in dat de raad vrij is in de bepaling van de opbrengst: er is geen verband met gemeentelijke kosten voor voorzieningen voor honden en het toezicht erop. De hondenbelasting is een vast bedrag per hond per jaar. Het tarief voor 1 hond is bepaald en stijgt bij elke volgende hond die meer wordt gehouden.

Motie gefaseerde afschaffing hondenbelasting

We geven uitvoering aan de motie door het gefaseerd afbouwen van de hondenbelasting met de intentie om de hondenbelasting volledig af te schaffen met inachtneming van de structurele dekking ervan. In 2025 is het eerste deel van de afschaffing (25%) gedekt binnen het begrotingsaldo.

Precariobelasting

Artikel 228 van de Gemeentewet geeft aan dat precariobelasting kan worden opgelegd. Precariobelasting moet worden betaald door inwoners of bedrijven die voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond hebben. Voorbeelden zijn: terrassen op openbaar terrein, uithangborden boven openbaar terrein en bouwmaterialen die op openbaar terrein geplaatst zijn.

Toeristenbelasting

Artikel 224 van de Gemeentewet geeft aan dat gemeenten toeristenbelasting kunnen heffen voor overnachtingen door mensen die géén inwoner van de gemeente zijn. Het gaat hierbij vaak om toeristen of werknemers die in hotels en op campings verblijven. Het hotel of de camping moet de toeristenbelasting betalen. Het hotel of de camping mag de belasting in rekening brengen aan de overnachter. Het doel van toeristenbelasting is, dat mensen die gebruik maken van de voorzieningen in de stad, maar geen inwoner zijn, mee betalen aan de voorzieningen in de gemeente.

Gebonden belastingen

Mate van kostendekking van de gebonden belastingen

Per heffing wordt in onderstaande overzichten de mate van kostendekking weergegeven. De kostendekking volgens de begroting mag ten hoogste 100% bedragen. Deze dekking geldt per heffingssoort als het gaat om de collectieve diensten zoals afval en riolering. In de legesverordening worden zeer veel tarieven bepaald. Hier geldt dat kostendekkendheid niet per heffing, maar per hoofdstuk in de verordening bepaald mag worden. Een afzonderlijke

heffing mag meer of minder kostendekkend zijn dan 100%, als dit gecompenseerd wordt met andere heffingen in de groep van soortelijke heffingen.

Overhead en compensabele BTW mogen worden toegerekend als lasten.

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is hoofdstuk 10 van de Wet Milieubeheer. Deze wet blijft in 2024 voor het onderdeel afvalstoffen van kracht naast de Omgevingswet. Op basis van de wet heeft de gemeente de wettelijke taak om afvalstoffen van particuliere huishoudens in te zamelen. De inzameling en verwerking gebeurt in samenwerking met verbonden partijen. Zo is de inzameling opgedragen aan Twente Milieu, en de afvalverwerking aan Twence. De kosten van de inzameling en verwerking worden betaald uit de afvalstoffenheffing. De afvalbegroting is (nagenoeg) kostendekkend; er wordt geen winst beoogd.

De kosten bestaan vooral uit het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder.

Huishoudens betalen jaarlijks een vast bedrag afvalstoffenheffing, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel waar de gemeente de inzamelverplichting nakomt. De gebruiker betaalt daarnaast variabele bedragen voor het daadwerkelijk aanbieden van afval. De tarieven zijn per afvalsoort en lediging bepaald. Het te betalen bedrag hangt af van de soort aangeboden afval en het aantal aanbiedingen.

Pilot serviceverhogende maatregelen milieupark

Bij de behandeling van de Begroting 2024-2027 heeft de gemeenteraad met Motie D08 besloten tot een pilot serviceverhogende maatregelen op het milieupark aan de Wegtersweg. Deze pilot is incidenteel in de begroting 2024 opgenomen. De evaluatie van de pilot moet nog plaatsvinden. We komen hierop in de Zomernota 2025-2029 terug.

Tarieven 2025

Voor een sluitende afvalbegroting is in 2025 circa € 9,2 miljoen aan opbrengsten afvalstoffenheffing noodzakelijk. Bruto heffen we € 9,3 miljoen, omdat we rekening houden met € 100.000 oninbare vorderingen. Het vaste tarief wordt verhoogd van € 194,52 in 2024 naar € 197,28 in 2025.

Dit betekent een stijging van het vaste tarief van € 2,76. Bij een gemiddeld huishouden met een aanbiedgedrag van 9 keer de groene container (140L), 23 aanbiedingen op de ondergrondse container en het vastrecht leidt dit tot een woonlast van (€ 10,80 + € 31,20 + € 197,28) € 237,98.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.3	Afval	10.102	266	1.448	11.816	9.278	2.794	12.072
6.3	Inkomensregelingen				-	-500		-500
	Totaal	10.102	266	1.448	11.816	8.778	2.794	11.572
	% Kostendekking							97,9%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel, grondwater en waterlopen. De rioolheffing is een bestemmingsheffing (de bestemming is bekostiging van riool- en watertaken). Er staan geen individuele prestaties, maar prestaties van de gemeente voor alle inwoners tegenover. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. De gemeente Hengelo hanteert één rioolheffing voor alle watertaken met een tarief tot 500m3 waterverbruik en een tarief boven de 500m3.

Inwoners betalen voor het lozen van water in het rioolsysteem. Alle kosten van instandhouding van het rioleringsstelsel en de watertaken worden, na aftrek van overige baten, door de inwoners betaald. Tot 1 januari 2024 gold het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2024 verviel de verplichting om een rioleringsplan te hebben. In de toelichting van de Omgevingswet is aangegeven dat het verstandig is desondanks een rioleringsprogramma op te stellen. Het rioleringsplan is een effectief planinstrument om de rioleringszorg te borgen en activiteiten af te stemmen. Verder vormt het plan nog steeds een goede onderbouwing voor de rioolheffing. Als onderdeel van de begroting is het voor de gemeente wettelijk verplicht om deze heffing te onderbouwen.

In de vorige paragraaf is al een opmerking gemaakt over mogelijkheden om de verordening te actualiseren aan het bredere perspectief dat ontstaan is door toevoeging van watertaken.

Het nieuwe PWR 2023-2027 is in oktober 2023 vastgesteld. De gekozen variant ging uit van een stijging van het tarief van de rioolheffingen in 2024 van 3,9%. Voor 2025 (en volgende jaren) stijgt het tarief met 1%. Daarnaast wordt 2,3% inflatie doorgerekend, waardoor het tarief 2025 in totaal met 3,3% (€ 8,76) stijgt.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2	Riolering	9.308	331	1.386	11.025	11.806	83	11.889
6.3	Inkomensregelingen				-	-864		-864
	Totaal	9.308	331	1.386	11.025	10.942	83	11.025
	% Kostendeckking							100,0%

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gegeven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt gegeven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de Verordening begraafrechten zijn opgenomen. De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	949	1		950	631		631
6.3	Inkomensregelingen				-	-3		-3
	Totaal	949	1	-	950	628	-	628
	% Kostendeckking							66,1%

Havengeld

Onder de naam havengeld wordt op grond van artikel 229 Gemeentewet een recht gegeven. De gebruiker betaalt voor het gebruik van de haven en voor de diensten die daarmee worden verleend. In 2021 is de maatstaf voor heffing omgezet van laadvolume/m³ waterverplaatsing naar aantallen containers en gewicht voor bulkgoederen. Vanaf het begin zijn er veel bezwaren geuit tegen deze wijziging. De gezamenlijke Twentse havens hebben inmiddels besloten weer terug te gaan naar laadvolume als maatstaf van heffing.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
2.4	Economische havens en waterwegen	745	221		966	461	245	706
	Totaal	745	221	-	966	461	245	706
	% Kostendeckking							73,1%

Bijdrage Bedrijven Investerings Zones (BIZ)

De Wet Bedrijven investeringszones geeft aan dat een bijdrage Bedrijven Investerings Zones kan worden opgelegd. Met deze bijdrage kunnen bedrijven in een bepaald gebied binnen de gemeente worden verplicht om voor een periode van maximaal vijf jaar een financiële bijdrage te leveren. Deze bijdrage wordt gebruikt om investeringen te betalen op het gebied van bijvoorbeeld leefbaarheid, veiligheid, of ruimtelijke kwaliteit. Bij de uitvoering wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de Wet WOZ en de OZB. De doelgroep bestaat uit gebruikers van niet-woningen in het centrum van Hengelo. De huidige BIZ-periode is gestart in 2021 en loopt 5 jaren.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
3.3	Bedrijven investerings zone	282			282	271		271
	Totaal	282	-	-	282	271	-	271
	% Kostendeckking							96,1%

Marktgelden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op de markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld. Tot en

met 2023 was ook energieverbruik inbegrepen in het marktgeld, omdat het concrete verbruik per standplaats niet kon worden gemeten. Met de vernieuwing van het marktplein zijn nieuwe meters voor stroomverbruik geplaatst. Het werkelijke verbruik per marktstandplaats kan nu in rekening gebracht worden. Daarom is met ingang van 2024 het energieverbruik niet langer opgenomen in het markttarief.

Markt	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	202	72	9	283	140		140
Totaal	202	72	9	283	140	-	140
% Kostendeckking							49,5%

Naheffingsaanslagen parkeren

De Gemeentewet geeft in artikel 234, lid 3 en 4, richtlijnen omtrent het opleggen van een naheffingsaanslag. Hier kunnen zowel de parkeerbelasting voor één uur, als kosten in rekening gebracht worden. Daarmee heeft de naheffingsaanslag een belastingkenmerk en een gebonden heffingskenmerk, namelijk de vergoeding van gemaakte kosten. We nemen daarom de naheffingsaanslag op als gebonden heffing. Deze gemaakte kosten moeten op de naheffingsaanslag vermeld worden.

Naheffingsaanslagen parkeren	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
1.2 Openbare orde en veiligheid	414	146		560			-
0.63 Parkeerheffingen				-	280		280
Totaal	414	146	-	560	280	-	280
% Kostendeckking							50,0%

Riolaansluitrecht

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een riolaansluitrecht heffen. Hiermee worden kosten doorberekend die verbonden zijn aan het maken van een verbinding tussen het hoofdriool en een nog niet aangesloten perceel. Omdat de aansluiting een individueel toerekenbare prestatie is, is deze uit de (collectieve) rioolheffing genomen en wordt deze apart opgelegd aan de eigenaar van het aan te sluiten pand.

Riolaansluitrecht	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2 Riolering	94		17	111	111		111
Totaal	94	-	17	111	111	-	111
% Kostendeckking							100,0%

Leges en rechten

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele inwoners verschillende diensten. Door het heffen van leges betaalt de burger die de dienst afneemt, voor deze diensten. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. De heffingsmaatstaf is steeds verschillend en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Kostendeckkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie hoofdstukken (voorheen titels):

- hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening;
- hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet;
- hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn.

Vooraf hoofdstuk 2 van de tarieventabel is gewijzigd. Dit als gevolg van de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. De wijzigingen zijn zo omvangrijk, dat we hebben besloten om de toerekenbare lasten opnieuw te bepalen en de tarieven opnieuw op te bouwen. Hiervoor is een extern onderzoeker benaderd met kennis van zowel lokale heffingen alsmede de Omgevingswet.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de Legesverordening als geheel maximaal kostendeckkend zijn. Niet elk product zal afzonderlijk op kostendeckkendheid worden beoordeeld, omdat dit onredelijk veel administratieve inspanning zou vergen. De kostendeckkendheid wordt beoordeeld per samenhangende groep van diensten (een

hoofdstuk in de verordening). Dit betekent dat, binnen één hoofdstuk, een laag tarief op de ene dienst mag worden goedge maakt door een hoog tarief op een andere dienst. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbegin sel: wie voordeel geniet, betaalt.

Voor een aantal tarieven binnen hoofdstuk 1 geldt dat deze door het Rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Leges		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening								
0.2	Burgerzaken	1.110	1.068	11	2.189	2.441	-1.074	1.367
Totaal		1.110	1.068	11	2.189	2.441	-1.074	1.367
% Kostendeckking								62,4%
Hoofdstuk 2 Omgevingsvergunning								
8.3	Wonen en bouwen	1.918	1.258	35	3.211	2.425	36	2.461
Totaal		1.918	1.258	35	3.211	2.425	36	2.461
% Kostendeckking								76,6%
Hoofdstuk 3 Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn								
1.2	Openbare orde en veiligheid	650	542		1.192	83		83
Totaal		650	542	-	1.192	83	-	83
% Kostendeckking								7,0%

6.1.4 Aanduiding van de lokale lastendruk

De lokale lastendruk omvat alle heffingen. We zijn in Nederland gewend om de lokale lastendruk te vergelijken door uit te gaan van de meest relevante heffingen: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven die ieder huishouden in een gemeente jaarlijks opgelegd krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde.

De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling:

Soort heffing	2021	2022	2023	2024	2025
OZB Eigenaar	292,60	305,25	319,90	348,36	355,68
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	221,40	222,06	236,84	236,52	237,98
Rioolheffing	244,32	252,84	257,88	267,96	276,72
Totaal woonlasten	758,32	780,15	814,62	852,84	870,38
Eigenaar	5,7%	2,9%	4,4%	4,7%	2,1%
Huurder	8,0%	2,0%	4,2%	2,0%	2,0%

In voorgaande tabel is de afvalstoffenheffing 2025 gebaseerd op de kosten van de meest voorkomende afvalcombinatie: vast tarief, restafval storten in de ondergrondse afvalcontainer en groen in een 140 liter minicontainer.

Dit cijferbeeld wijkt af van de tarieven die Coelo in de tabellen hierna hanteert. Coelo gaat voor diftar-gemeenten uit van kilo's afval per inwoner conform CBS. CBS rapporteert met 2 jaren vertraging, wat in de huidige tendens van afvalvermindering ons afvalgedrag niet goed weergeeft.

In Nederland bedragen aandelen ozb-riool-afval in de woonlasten 38%-23%-39% (Coelo 2024, blz. 24). In Hengelo 41%-32%-27% (begroting 2025).

In onderstaande tabellen zijn de Coelo-cijfers 2024 opgenomen.

De gemeente met de laagste lasten krijgt rangorde 1, de hoogste lasten rangorde 14.

Woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens met eigen woning

	Eenpersoonshuishouden		Meerpersoonshuishouden	
	eigenaar 2024	rangorde	eigenaar 2024	rangorde
Almelo	€ 996	10	€ 1.041	10
Borne	€ 1.021	11	€ 1.050	11
Dinkelland	€ 903	2	€ 931	2
Enschede	€ 986	8	€ 1.013	9
Haaksbergen	€ 1.095	14	€ 1.095	13
Hellendoorn	€ 989	9	€ 989	8
Hengelo	€ 935	5	€ 972	6
Hof van Twente	€ 1.024	12	€ 1.055	12
Losser	€ 1.083	13	€ 1.114	14
Oldenzaal	€ 908	3	€ 945	3
Rijssen-Holten	€ 645	1	€ 675	1
Tubbergen	€ 929	4	€ 954	4
Twenterand	€ 936	6	€ 977	7
Wierden	€ 940	7	€ 968	5
Overijssel	€ 903		€ 934	
Nederland	€ 911 ¹		€ 994 ²	

1 bronvermelding COELO 2024 pp 96

2 bronvermelding COELO 2024 pp 13

Woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens met huurwoning (riool- en afvalstoffenheffing)

	Eenpersoonshuishouden		Meerpersoonshuishouden	
	huurder 2024	rangorde	huurder 2024	rangorde
Almelo	€ 444	7	€ 490	7
Borne	€ 409	4	€ 438	4
Dinkelland	€ 440	6	€ 468	5
Enschede	€ 572	13	€ 599	13
Haaksbergen	€ 609	14	€ 604	14
Hellendoorn	€ 530	10	€ 530	9
Hengelo	€ 499	9	€ 536	10
Hof van Twente	€ 559	12	€ 591	12
Losser	€ 249	1	€ 280	1
Oldenzaal	€ 476	8	€ 513	8
Rijssen-Holten	€ 299	3	€ 329	3
Tubbergen	€ 267	2	€ 292	2
Twenterand	€ 435	5	€ 476	6
Wierden	€ 539	11	€ 567	11
Overijssel	€ 433		€ 464	
Nederland	€ 362 ¹		€ 457 ²	

1 bronvermelding COELO 2024 pp 107

2 bronvermelding COELO 2023 pp 113

Elke gemeente heeft een andere opbouw van tarieven. De basisgegevens hiervoor zijn niet te herleiden in de openbare cijfers. Daarom kunnen we niet vergelijken op de onderdelen OZB, afval en riolering afzonderlijk.

6.1.5 Beschrijving kwijtscheldingsbeleid

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. De regels zijn opgenomen in de Leidraad Invordering en zijn gebaseerd op normen voor inkomen en vermogen, die het ministerie van SZW 2 maal per jaar vaststelt. Inwoners die kwijtschelding aanvragen worden getoetst op de inkomensnorm en de vermogensnorm.

Gemeenten kunnen ruimhartiger kwijtschelden dan de Leidraad aangeeft. Gemeente Hengelo hanteert hiervoor volgende uitgangspunten:

- bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm (Leidraad 90%);
- Voor de OZB, onderhoudsrecht begraven, rioolheffing en voor het vast recht bij de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima deze gemeentelijke woonlasten niet hoeven te betalen;
- voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend evenals voor rioolheffing bij een grondslag > 500m³;
- ondernemers zijn voor de privébelastingen gelijk gesteld met particulieren;
- kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in het kader van het minimabeleid wordt voor 2025 uitgegaan van een totaalbedrag van € 1.369.000 Dit bedrag is als volgt onder te verdelen naar de soorten heffing:

Kwijtschelding per heffing	Begroet 2025
Rioolheffing	864.000
Afvalinzameling	500.000
OZB	2.000
Begraafrechten	3.000
Totaal kwijtschelding	1.369.000

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Bij het formuleren van ambities, het maken van beleid en bij de uitvoering hiervan lopen we risico. Er zijn altijd risico's die van invloed kunnen zijn op het uiteindelijke resultaat. Alle risico's uit de weg gaan is geen optie. Door de snel veranderende omgeving van de gemeente, denk aan de opvang van vluchtelingen, uitvoeren van wetten en de snel veranderende digitale wereld, is het belangrijk dat we snel kunnen inspelen op deze veranderingen. Ook dit neemt allerlei risico's met zich mee. Het is van belang om op gestructureerde en transparante wijze de risico's in beeld te hebben en deze te beheersen.

De gemeente Hengelo heeft een integraal risicomanagementbeleid. Integraal risicomanagement is een brede invulling van risicomanagement, waarbij niet alleen de (wettelijke) kaders worden gevolgd, maar het risicobewustzijn breed in de organisatie wordt belegd. Risicomanagement is immers geen afzonderlijke activiteit, maar maakt integraal deel uit van alle (management)processen.

Om te bepalen of de gemeente financieel voldoende in staat is om risico's op te vangen, wordt een schatting gemaakt van het benodigde weerstandsvermogen. Dit vermogen biedt inzicht in de financiële capaciteit die nodig is om eventuele risico's op te kunnen vangen en op lange termijn een gezonde financiële positie te waarborgen.

Voor de berekening van het benodigde weerstandsvermogen wordt een risico-inventarisatie uitgevoerd, waarbij de kans dat een risico zich voordoet en de (financiële) impact ervan worden ingeschat. Op basis van deze inventarisatie wordt een analyse uitgevoerd en het weerstandsvermogen bepaald. In deze paragraaf worden de financiële kengetallen, de belangrijkste risico's en de ontwikkelingen beschreven.

6.2.1 Beleidsnotities

Titel	Raadsbesluit
Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023-2027	3527899
Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo	3509875

Kaderstelling weerstandsvermogen.

In het beleid Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027 zijn de volgende uitgangspunten voor het risicomanagementbeleid en weerstandsvermogen vastgelegd:

- De minimale hoogte van de algemene reserve is 50% van het benodigde weerstandsvermogen (risicoprofiel).
- De algemene reserves 'sec' (inclusief het sociaal domein) volledig te betrekken in het beschikbaar weerstandsvermogen.

De inventarisatie van risico's vindt plaats langs de lijnen van de beleidsprogramma's zoals we die in de begroting kennen. Risico's worden per programma onderzocht en beschreven. Het overzicht van de belangrijkste risico's wordt weergegeven in paragraaf 6.2.4.

Tenslotte zijn er spelregels toegevoegd hoe om te gaan met risico's en een (dreigend) te laag weerstandsvermogen. Daarbij is ook een signaalwaarde voor de weerstandsratio van 1,4 toegevoegd, om tijdig te kunnen bijsturen en te voorkomen dat het weerstandsvermogen te laag wordt.

In de Financiële Verordening 2023, is vastgelegd dat er jaarlijks een herijking van beleidsregels inzake reserves en voorzieningen ter vaststelling wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit leggen we voor in de Jaarstukken ter afsluiting en verantwoording van ieder jaar.

Integraal risicomanagement

Zoals in het beleid is vastgesteld worden risico's op alle niveaus binnen de organisatie geïdentificeerd. Hierbij wordt aandacht geschonken aan zowel strategische, tactische als operationele risico's. Hiervoor worden periodiek risicodialogen uitgevoerd. Tijdens deze dialogen wordt gesproken over wat het realiseren van onze doelen in de weg kan staan.

De procesmatige risico's worden getoetst door het uitvoeren van interne controles. De manier waarop ligt vast in het auditplan van enig jaar. De kwaliteit en uitkomsten van deze processen is zichtbaar door het oordeel van de accountant bij de Jaarstukken en vanaf verslagjaar 2023 ook in de rechtmatigheidsverantwoording van het college van B en W aan de gemeenteraad.

Om een integraal beeld te krijgen van de risico's, worden risico's tijdens de risico identificatie vanuit verschillende invalshoeken in kaart gebracht. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar risico's met financiële impact, maar ook risico's zonder directe financiële impact, zoals imago-, fraude-, juridisch-, en bestuurlijke risico's. Het uitgangspunt is dat de bewustwording van de risico's en het beheersen daarvan doorlopend de aandacht heeft.

6.2.2 Doelen

Het overstijgende doel van risicomanagement is dat de consequenties van onze keuzes worden overzien. Daar bewust gerichte actie op wordt gezet, zodat we als gemeente onze doelstellingen bereiken. De indicatoren zijn erop gericht dat de gemeente voldoende financiële weerbaarheid heeft om tegenvallers te kunnen opvangen.

Bereiken?	Doen?
1. Aandacht voor strategisch risicomanagement	Focus op grote maatschappelijke en strategische opgaven zoals verwoordt in onze koers 2040 en collegeprogramma. Bij het werken aan deze strategische opgaven is het van belang om aan te geven wat de belangrijkste risico's zijn die het realiseren van de opgave mogelijk in de weg kunnen staan en hoe de gevolgen van de risico's kunnen worden beheerst. Dit heeft aandacht in de uitvoering van het nieuwe risicomanagementbeleid. Er is een nieuwe aanpak voor de risicodialogen. Er wordt gewerkt aan het proces voor het continu managen van risico's.
2. De doorontwikkeling van het risicomanagement-systeem	Naast strategische en externe risico's zijn er te voorkomen risico's in onze kernprocessen. Een nieuw systeem is aanbesteed en is geïmplementeerd eind 2023 en in 2024 breed in gebruik genomen. Het ondersteunt risicomanagement op alle niveaus en geeft meer inzicht in de mate waarin we in control zijn op de verschillende soorten risico's. In 2025 ligt de focus op doorontwikkeling van het risicomanagementsysteem.
3. Aandacht voor integrale control	Hierin gaat het om het herkennen en beoordelen van risico's met bijbehorende gevolgen op o.a. op het gebied van financiën, juridisch, privacy, HR of informatieveiligheid en het vaststellen van eventuele beheersmaatregelen. In algemene zin is er (meer) aandacht voor integrale benadering van control, waarin een stap verder wordt gezet waar het gaat om integraal advies over risico's en beheersing en de samenwerking met vakinhoudelijke collega's.

6.2.3 Indicatoren

De indicatoren zijn opgesteld conform het laatst vastgestelde beleid omtrent weerstandsvermogen en risicomanagementbeleid.

Indicator	Waarde
Incidentele weerstands-capaciteit	Het vrij aanwendbare deel van de reservepositie beschouwen we als de incidentele weerstandscapaciteit. Dit zijn concreet de: - de vrij aanwendbare reserves d.w.z. de algemene reserve 'sec - de post onvoorzien incidenteel <i>Stand van zaken</i> De incidentele weerstandscapaciteit is ultimo 2025: - vrij aanwendbare reserves = algemene reserve 'sec: € 66.915.000 - post onvoorzien incidenteel: € 66.000
Structurele weerstands-	De structurele weerstandscapaciteit is de onbenutte belastingcapaciteit.

capaciteit Voorgescreven is dat de gemeentelijke tarieven, leges en heffingen voor maximaal 100% kostendekkend zijn. In Hengelo is dat ook het uitgangspunt voor de belangrijkste tarieven. Tenzij een risico zich manifesteert in deze tarieftaken, biedt dit geen ruimte aan structurele weerstandscapaciteit.

Wanneer een structureel risico optreedt, is het niet altijd mogelijk de financiële impact op korte termijn in de begroting op te vangen. In dat geval kan een gemeente onder zeer strikte voorwaarden een beroep doen op extra financiering van het Rijk (artikel 12 Gemeentewet). Eén van de voorwaarden is dat de gemeente de belastingcapaciteit ten volle benut. Dat kan uiteraard niet oneindig. Daarom is door het Rijk een norm gesteld tot welk niveau het nog aanvaardbaar is lokale belastingen te verhogen, de zogenaamde artikel 12 norm.

Het verschil tussen de werkelijke hoogte van de lokale belastingen en de aanvaardbare hoogte van de artikel 12 norm noemen we de *onbenutte belastingcapaciteit* en betreft de *structurele weerstandscapaciteit*.

Stand van zaken

De gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin in de gemeente Hengelo bedraagt € 870. Het landelijk gemiddelde is € 994. Voor 2025 is de benutte belastingcapaciteit dus 87,5% van het landelijk gemiddelde. Als we de onbenutte belastingcapaciteit van 12,5%, zijnde € 124 vermenigvuldigen met het aantal huishoudens, ruim 38.300, komen we uit op een onbenutte belastingcapaciteit van € 4.752.000.

Benodigde weerstandscapaciteit Het benodigde weerstandsvermogen bepalen we door de geïdentificeerde risico's uit te drukken in euro's.

Omdat de kans dat alle risico's zich tegelijkertijd voordoen zeer beperkt is, passen we een zogenaamde Monte Carlo-analyse toe. Bij deze techniek wordt het optreden van de verschillende risico's in diverse scenario's vele malen gesimuleerd. Door deze methode hebben we een beeld van het benodigde weerstandsvermogen in vrijwel alle denkbare scenario's.

We streven ernaar dat de minimale hoogte van de algemene reserve 50% van het benodigde weerstandsvermogen is.

Stand van zaken

Volgens de Monte Carlo-analyse (zekerheidspercentage 90%) is de benodigde weerstandscapaciteit afgerond € 22.600.000 op basis van de herijkte risicoprofiel.

Weerstandscapaciteit De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten of tegenvallende inkomsten te kunnen dekken.

De weerstandscapaciteit (weerstandratio) berekenen we als volgt:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$$

Uit deze berekening volgt een ratio. Om te bepalen of het weerstandsvermogen op het gewenste niveau is, bekijken we in welke waarderingscategorie de ratio valt. We hanteren de waarderingscategorieën zoals hieronder weergegeven:

Klasse - Ratio - Betekenis

- A - > 2,0 - Uitstekend
- B - 1,4 tot 2,0 - Ruim voldoende
- C - 1,0 tot 1,4 - Voldoende
- D - 0,8 tot 1,0 - Matig
- E - 0,6 tot 0,8 - Onvoldoende
- F - < 0,6 - Ruim onvoldoende

Stand van zaken eind 2025

De beschikbare weerstandscapaciteit is afgerond € 71.733.000

De benodigde weerstandscapaciteit is afgerond € 22.600.000.

De verwachte weerstandratio die hieruit volgt is 3,2 eind 2025 en is daarmee uitstekend. In de Zomernota 2024-2028 was deze ratio 3,5 eind 2025. Eind 2028 is de verwachte ratio in deze Beleidsbegroting 2,9 en was in 3,2 in de Zomernota 2024-2028.

De lagere ratio in de begroting ten opzichte van de Zomernota is het gevolg van een lagere algemene reserve en een hoger risicoprofiel.

De onttrekkingen uit de algemene reserve hebben betrekking op de aankoop van een perceel aan de Binnenveldweg, gelden ruimte voor ondernemen (motie Zomernota), leefbare wijken (motie Zomernota) en onderwijshuisvesting.

Het hogere risicoprofiel heeft te maken een stijging van het risicoprofiel binnen de grondexploitaties en de overige (grote) projecten. Er zijn in 2024 nieuwe grondexploitaties gestart zoals Campus Driene en de Beekstraat. Tevens zien we een toename van de risico's in (grote) projecten. Denk hierbij aan het KMS-(Koninklijke Machinefabriek Stork)terrein, de woningbouw(impulsen), Integraal Huisvestingsplan onderwijs en het Zonneveld Boeldershoek.

We beseffen ons terdege dat dit hoge ratio zijn. We weten ook dat we in de toekomst nog veel middelen nodig hebben voor de strategische opgaven.

6.2.4 Overzicht belangrijkste risico's

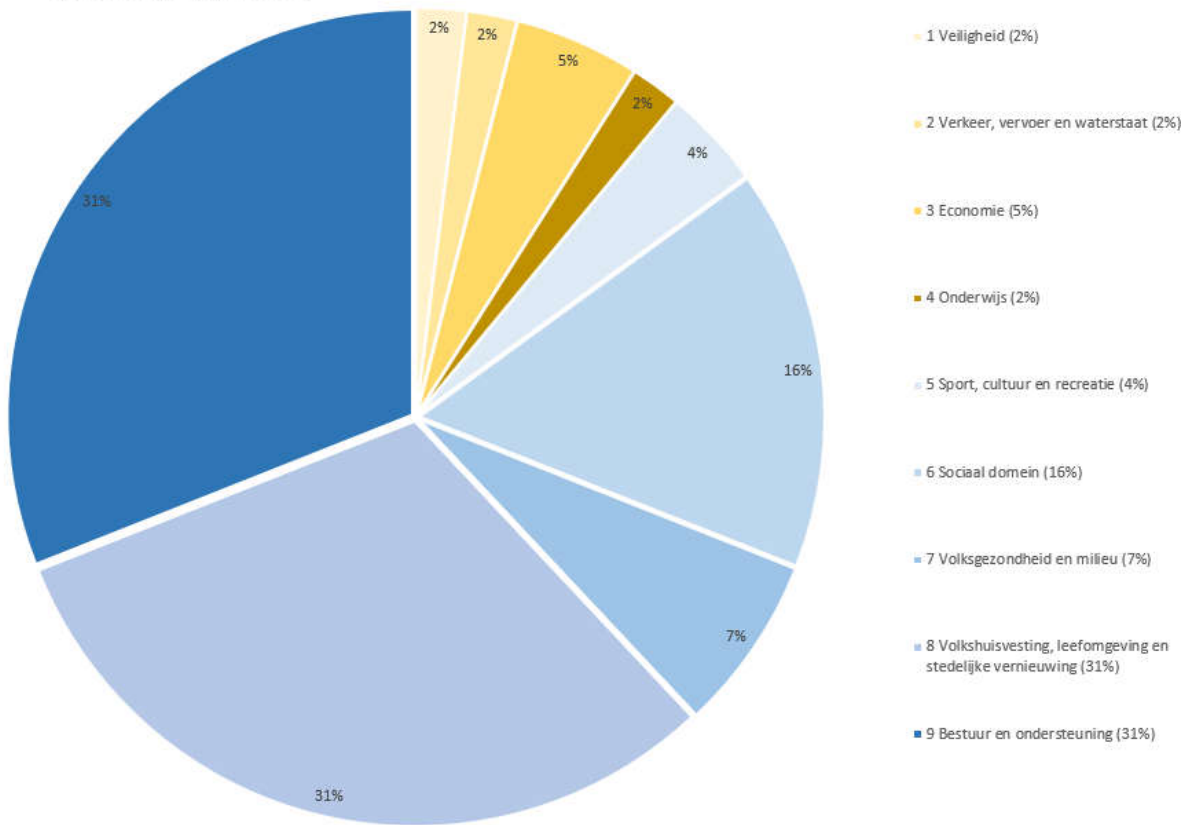
Per programma zijn de belangrijkste risico's weergegeven. Daarbij zijn er een aantal overkoepelende risico's die in bijna ieder programma een rol spelen. Die lichten we hieronder toe:

	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg
Hoge ambitie en een krapte op de arbeidsmarkt	Door krapte op de arbeidsmarkt kunnen vacatures binnen de gemeente onvoldoende worden ingevuld. Dat in combinatie met de hoge ambities die we als organisatie hebben voert de druk op	Doelstellingen kunnen niet behaald worden. Uitval/ziekteverzuim door hogere werkdruk. Personeelskosten lopen op door meer inhuur.
Polarisatie	De polarisatie in de samenleving zorgt er voor dat groepen tegenover elkaar komen te staan.	Het gesprek met inwoners vaker leidt tot frustraties en wrijving. Waardoor er meer meldingen worden gedaan, die leiden tot een hogere druk op de ambtelijke organisatie. In plaats van dat het leidt tot wederzijds begrip.
Afhankelijkheid van andere partijen om doelen te realiseren	Onze samenwerkende partners staan onder druk door bijvoorbeeld tekort aan arbeidskrachten, vrijwilligers of toenemende kosten/hoge rentes.	Voorzieningen in de gemeente staan onder druk of vallen uit, denk aan het onderwijs, zorgaanbieders, sportverenigingen en culturele instanties.
Onduidelijkheid middelen vanuit het Rijk	Door onduidelijkheid over de te ontvangen middelen vanuit het Rijk is het moeilijk om reële ambities en doelen te formuleren	De gemeente kan projecten niet realiseren of worden vertraagd in ontwikkelingen omdat ontwikkelaars en bedrijven niet kunnen investeren en realiseren. Ook bij het opstellen van deze Beleidsbegroting is er onduidelijkheid over de toekomstige inkomsten uit het gemeentefonds. Door deze onduidelijkheid is het moeilijk inschatten wat we in de toekomst aan financiële middelen hebben om onze doelen en ambities te realiseren.

Onderstaande cirkeldiagram geeft de verdeling van de financiële risico's per programma weer. Er zijn een paar programma's die een groter risico hebben dan andere programma's. De uitgebreide beschrijving staat in de risicoparagraaf van de programma's en in paragraaf 6.4 Grondbeleid. We lichten ze hier nog kort toe:

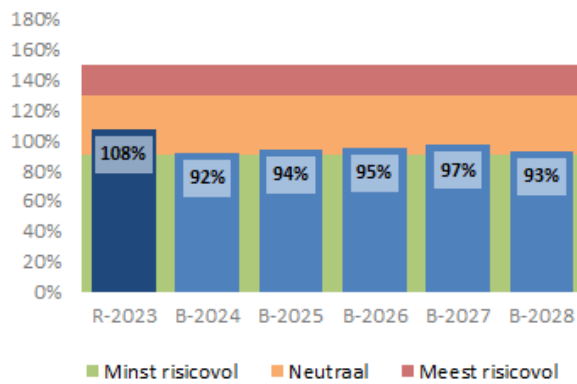
- Programma 9 Bestuur en ondersteuning. Dit programma bevat veel van de overkoepelende thema's zoals hierboven beschreven. Daarnaast zit hierin het risico op cybercriminaliteit en alle mogelijke gevolgen hiervan voor de organisatie.
- Grondexploitaties (onderdelen programma's 3 en 8). Hierin zitten de risico's op alle grondexploitaties, daarbij gaat het om grote bedragen en daarbij behorende risico's in de huidige economie.
- Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing (exclusief grondexploitaties). Hierin zit de grote verandering en risico's op het gebied van duurzaamheid (programma 7), maar ook de complexe opgave die de gemeente heeft voor de woningmarkt heeft effect op dit programma.
- Programma 6 Sociaal domein. Dit programma met daarin Jeugdwet, Wmo en Participatiewet heeft een risico op het transformatieplan sociaal domein, onzekerheden van rijksinkomsten (programma 9) en hogere vraag naar zorg en ondersteuning.

Spreiding van de risico's

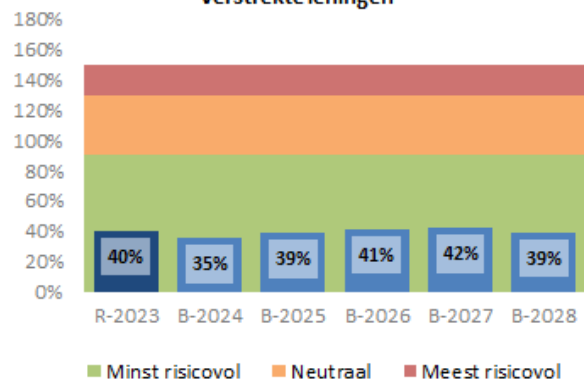

6.2.5 Kengetallen

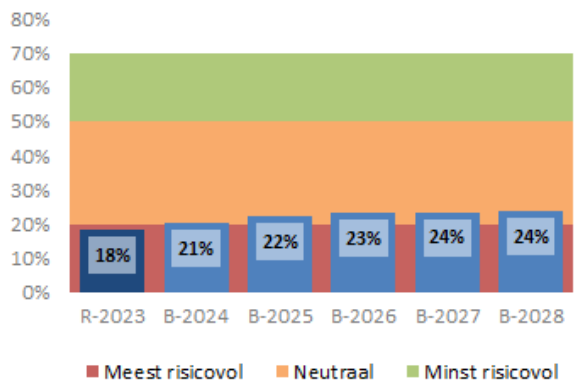
1a. Netto schuldquote

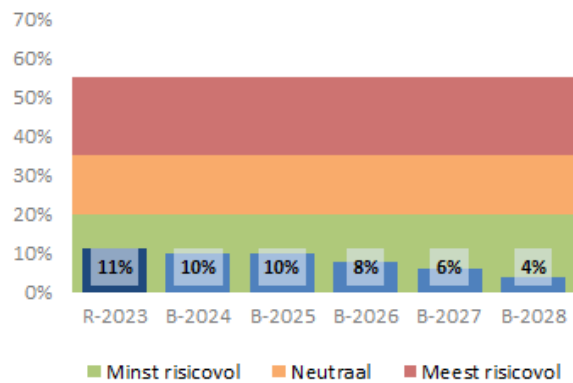
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

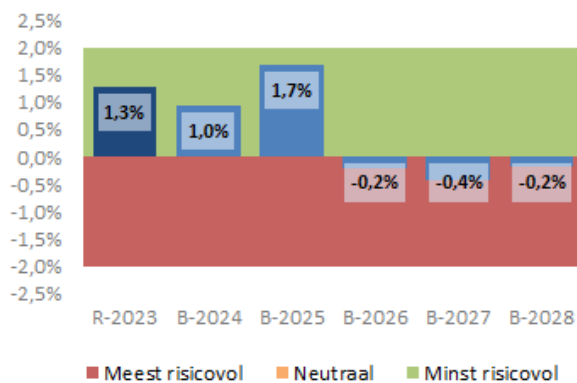
2. Solvabiliteitsratio

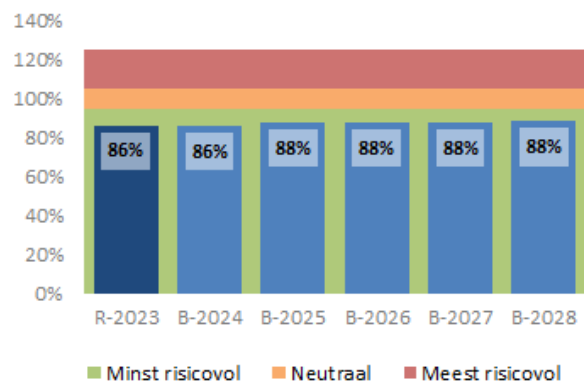
3. Grondexploitatie

4. Structurele exploitatieruimte

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

De jaarschijf 2024 is in de overzichten hiervoor gebaseerd op de gewijzigde begroting.

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft de verhouding aan tussen de vaste en vlottende financiering en de totale baten vóór reservemutaties en geeft een indicatie van de druk van de kapitaallasten op de exploitatie. Als gevolg van voortdurende afbouw van schulden zijn we uit het signaalgebied "rood" teruggedaan naar de ondergrens van "oranje". Door de gestelde zekerheden m.b.t. de leningen aan Welbions (gedekt met 200% onderliggende hypothecaire rechten) en het aflopende karakter van deze financiering zijn we gerust over de nu nog maar geringe overschrijding van de grens voor "veilige signaalwaarden".

Het tweede kengetal corrigeert voor de door de gemeente aan derden (woningbouw en instellingen) doorverstrekte leningen. Met de gecorrigeerde netto schuldquote laten we zien dat we inmiddels voor ene publieke organisatie een gezonde schuldsituatie hebben, die met 39% lager ligt dan het Nederlandse gemiddelde van 61%.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen (de reserves) en het balanstotaal van eigen en vreemd vermogen. Een groot aandeel eigen vermogen betekent veel mogelijkheden om risico's op te vangen, en meer mogelijkheden om toekomstige investeringen te financieren. De ratio in 2025 is 22%. Dit is boven de streefwaarde van 20%, waar de toezichthouder ons aan spiegelt. De hoogte wordt negatief beïnvloed door de financiering van de woningbouwcorporatie. Hierdoor staat er naar verhouding meer vreemd vermogen op de balans en dus relatief (t.o.v. het totaal vermogen) minder eigen vermogen. Indien de woningbouwfinanciering buiten beschouwing wordt gelaten bedraagt deze ratio in 2025 al bijna 32%. Daarna stijgt deze nog door naar bijna 35% in 2028.

Wij zorgen er voor, dat het eigen vermogen in balans blijft met de risico's die wij lopen. In dat kader is ons standpunt, dat het eigen vermogen voldoende buffer biedt voor de onderkende risico's. De provincie stelt geen norm, dat is aan gemeenten zelf. Maar ze hanteert de signaleringswaarden van de VNG, waarbij lager dan 20% reden is om alert te zijn op de ontwikkeling van het eigen vermogen.

Het versterken van het eigen vermogen tot boven het niveau, dat vereist is als weerstandsvermogen (risico's afdekken) staat op gespannen voet met het willen besteden van middelen aan activiteiten, die de burger van ons verwacht.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding tussen de boekwaarde van de grond en de totale baten vóór reservemutaties. Het is de vraag of dit kengetal veel inzicht geeft in de risico's van grondexploitaties. De jaarlijkse herzieningen en de paragraaf grondbeleid zijn daarvoor betere instrumenten. Dit kengetal zit in alle jaren ruim onder de signaleringswaarde.

4. Structurele exploitatieruimte

In 2025 is er nog een positieve structurele exploitatieruimte. In de jaren daarna wordt deze licht negatief - 0,2% in 2026, - 0,4% in 2027 en - 0,2% in 2028. We streven er naar om de negatieve percentages vanaf 2026 te verkleinen d.w.z. de begrotingstekorten vanaf 2026 in de nieuw op te stellen Zomernota 2025-2029 verder terug te dringen.

Het begrotingssaldo 2025-2028, als 3e regel in de tabel hieronder gepresenteerd, is het verschil tussen de totale lasten en de totale baten. Hierbij is echter geen rekening gehouden met het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten. Om de structurele begrotingsruimte te bepalen worden de totale lasten en baten

vermindert met de incidentele lasten en baten. De incidentele lasten en baten zijn in bijlage 7.1.3 weergegeven. In deze bijlage is te zien dat de totale incidentele lasten in de jaren 2025,2027 en 2028 hoger zijn dan de incidentele baten, hetgeen voor alle jaren een gunstig/positief effect heeft op het structurele begrotingssaldo. Voor het jaar 2026 zijn de incidentele lasten heel iets lager dan de incidentele baten. Het structurele begrotingssaldo ziet er als volgt uit (bedragen * € 1.000):

	2025	2026	2027	2028
Saldo baten en lasten voor bestemming/resultaat voor bestemming (zie bijlage 7.1.2)	7.103	-4.804	-2.085	-808
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves/mutaties reserves (zie bijlage 7.1.2)	-6.791	4.014	476	-35
Begrotingssaldo 2025-2028/resultaat na bestemming (zie bijlage 7.1.2/paragraaf 3.2)	311	-790	-1.609	-843
Waarvan saldo incidentele baten en lasten (zie bijlage 7.1.3)	6.806	-9	24	116
Structureel begrotingssaldo 2025-2028	7.117	-799	-1.585	-727

5. Belastingcapaciteit

Met dit kengetal wordt de hoogte van de lokale lastendruk vergeleken met het landelijk gemiddelde. Tussen de 95 en 105% wordt als "neutraal" gedeut. In 2025 is de ruimte om belastingen te verhogen, als we ons spiegelen aan het Nederlandse gemiddelde, afgerond 88%. Deze waarde valt in de categorie "minst risicovol". We hebben daarmee ten opzichte van het landelijk gemiddelde - los gezien van de politieke wenselijkheid - ruimte om onze belastingen te verhogen als dit noodzakelijk zou worden.

6.2.6 Geprognosticeerde balans

Een geprognosticeerde balans met meerjarig inzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. In samenhang met de kengetallen in de vorige paragraaf geeft de geprognosticeerde balans een indruk van het effect van het beleid in deze meerjarenbegroting op de vermogenspositie van de gemeente.

In de investeringen is al rekening gehouden met de al besloten investeringen voor de komende 4 jaren. De vastlegging van vermogen in vaste activa neemt geleidelijk af. Daarom kan ook het aandeel geleend geld afnemen in deze periode. Financieel gezond blijven betekent vinger aan de pols houden voor het niveau van het eigen vermogen en kritisch zijn op het lenen van geld.

Geprognosticeerde balans (per 31-12-...)

Prognose meerjarenbalans	Realisatie 2023	gewijzigde Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.326	2.301	2.276	2.251	2.226	2.201
Materiële vaste activa	283.543	284.628	289.059	296.510	300.136	298.424
Financiële vaste activa	256.529	238.249	236.587	214.918	213.295	211.644
Totaal vaste activa	542.398	525.178	527.922	513.679	515.657	512.269
Vlottende activa						
Voorraden	44.856	45.359	45.719	34.078	26.562	18.733
Uitzettingen	155.592	132.261	104.134	77.701	64.765	63.831
Liquide middelen	707	9.020	8.644	8.090	7.807	7.880
Overlopende activa	24.297	24.497	24.697	24.797	25.597	25.097
Totaal vlottende activa	225.452	211.137	183.194	144.666	124.731	115.541
Totaal activa	767.850	736.315	711.116	658.345	640.388	627.810
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves (ex. begrotingsresultaat)	133.862	150.845	157.636	153.622	153.146	153.181
Resultaat boekjaar	7.270	145	311	-790	-1.609	-843
Voorzieningen	39.029	33.991	16.033	16.601	17.380	17.373
Vaste schuld	502.251	466.595	452.152	404.216	387.466	375.702
Totaal vaste passiva	682.412	651.576	626.132	573.649	556.383	545.413
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	9.421	8.571	8.871	8.521	8.571	8.571
Overlopende passiva	76.017	76.168	76.113	76.175	75.434	73.826
Totaal vlottende passiva	85.438	84.739	84.984	84.696	84.005	82.397
Totaal passiva	767.850	736.315	711.116	658.345	640.388	627.810

Toelichting geprognosticeerde balans

Deze balans is het resultaat van de Jaarstukken 2023 met daarbij de verwachtingen van de gewijzigde begroting 2024 en deze begroting 2025-2028.

Alle bezittingen en vorderingen moeten gefinancierd zijn met eigen of lang of kort vreemd vermogen. We voorspellen in de meerjarenbegroting onze toekomstige baten en lasten. Hieruit leiden we de toekomstige uitgaven en inkomsten en de toekomstige toe- of afname van bezittingen af. Het gedeelte van onze bezittingen, dat nog niet gedekt is met aanwezig eigen vermogen of al aangetrokken vreemd vermogen is onze financieringsbehoefte. We hebben op dit moment een sterk liquide positie. De middelen die we bij het Rijk hebben staan, zullen we eerst gaan inzetten voordat we de kapitaalmarkt op gaan. We hebben onder de post Uitzettingen het saldo bij de staat (schatkistbankieren) opgenomen. Dit saldo zal eerst worden ingezet om de financieringsbehoefte in te vullen.

6.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Een groot deel van het gemeentelijk vermogen is geïnvesteerd in kapitaalgoederen. Onze kapitaalgoederen bestaan onder andere uit: groen, straatmeubilair, vijvers, wegen, riolering, bruggen, kades, verkeerslichten, openbare verlichting, speelvoorzieningen en gemeentelijke gebouwen.

De straten, pleinen en parken van Hengelo zijn van alle Hengeloers. Hier kan je sporten, spelen, wandelen, ontdekken, ontmoeten, chillen, fietsen, tuinieren en nog veel meer. De openbare ruimte is van iedereen en voor iedereen. Het is ook het visitekaartje van onze gemeente. Daarom moeten we ervoor zorgen dat deze openbare ruimte altijd veilig en beschikbaar is. Dit doen we door de objecten in de openbare ruimte te beheren tot het einde van de levensduur en daarna te vervangen.

Een goed verzorgde openbare ruimte zorgt ook voor tevreden inwoners, ondernemers, meer bezoekers en draagt bij aan een gezond Hengelo. Goed beheer en onderhoud is misschien niet altijd sexy, maar is op de lange termijn gewoon verstandig om te doen. Beheer en onderhoud is meer dan behoud van het bestaande. Het is ook het vormgeven van de toekomst door bij te dragen aan de grote transitieopgaven.

Met het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen is een grote inzet van onze middelen gemoeid. De lasten van onze kapitaalgoederen zijn onderdeel van verschillende programma's. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoudstoestand en kosten van onze kapitaalgoederen over de programma's heen. Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is omwille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt (en met een asteriks gemarkeerd).

Dit jaar hebben we de planning van de investeringen in de openbare ruimte van vorig jaar nog niet aangepast (zie 25-FP-2.2 Zomernota 2024-2028). We willen eerst de nieuwe beheernota Infrastructurele Kapitaalgoederen (BIK) opstellen, waarvoor in de Zomernota 2024-2028 middelen zijn vrijgemaakt (25-NB-2.5). In deze beheernota worden de kaders gesteld zowel beleidsmatig (welke kwaliteit te leveren) als financieel (hoeveel mag dat kosten), voor het beheer en onderhoud van de infrastructurale kapitaalgoederen. Kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties moeten hiermee worden voorkomen. Het vast te stellen kwaliteitsniveau mag daarom niet onvoldoende zijn. Op basis van deze nog te maken beheernota zal in de Zomernota 2026-2030 een reëler beeld komen. Dan passen we op dat moment de investeringsoverzichten voor deze kapitaalgoederen aan. We verwachten hierin een grote opgave op zowel inhoud c.q. uitvoering als in financiële zin. Hierbij wordt ook gekeken naar (herziene) prioritering en fasering.

6.3.1 Wegen

Volumes

Cementbeton	139.631	m ²
Dicht asfaltbeton	1.950.765	m ²
Elementen	2.788.348	m ²
Halfverharding	179.004	m ²
Overig	32.494	m ²
Totaal	5.090.242	m²
Waaronder		
Fietspad	362.740	m ²
Rijbanen	2.708.095	m ²
Voetpad	1.222.683	m ²

Onderhoudssystematiek

De gemeente Hengelo hanteert voor het beheer en onderhoud van de wegen het kwaliteitsniveau zoals deze omschreven staat in de landelijke richtlijnen van het CROW. De wegen worden beheerd en onderhouden op basis van een programma. Daarnaast wordt kort cyclisch onderhoud uitgevoerd naar aanleiding van meldingen van burgers.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau wordt niet veranderd. Hengelo streeft er naar om de richtlijnen van het CROW te handhaven.

Relevante veranderingen t.o.v. vorig jaar

Er zijn geen relevante veranderingen ten opzichte van vorig jaar.

Relevante beleidsnota's

- De wegennota 2003
- Mobiliteitsplan 2040

Grote projecten en ontwikkelingen

- Verschillende deelgebieden van Dalmeden worden verder ontwikkeld en de komende jaren worden in de al ontwikkelde gebieden kavels uitgegeven. Het areaal wegen en trottoirs neemt hierdoor verder toe.
- Het Wetplein en omgeving worden verder heringericht richting Wetstraat en Wolter ten Catestraat. Daarmee is ook de aansluiting met Drienerstraat gerenoveerd.
- Het laatste deel van de Bankastraat wordt ook verder heringericht waarbij de straat veiliger en groener wordt. Daarmee is ook de aansluiting met de F35 definitief aaneengeschakeld.
- Bij winkelcentrum Groot Driene worden ook in de directe omgeving rotondes aangelegd. Daarmee ontstaat één geheel met het (parkeer)terrein rondom het winkelcentrum Groot Driene dat opnieuw wordt ingericht. De verkeersveiligheid wordt hiermee verder verbeterd.

Huidige staat van onderhoud

Jaarlijks wordt een doorkijk gemaakt naar de aankomende vier jaren. De onderhoudsbudgetten zijn toereikend om de staat van onze wegen aan de landelijke richtlijnen van het CROW te laten voldoen. De veiligheid zal hierbij gewaarborgd blijven. Dit wordt ook meerjarig financieel vertaald en in de Beleidsbegroting geraamd. De afgesproken methodiek geldt zowel op het gebied van verharding als op het gebied van verlichting, kunstwerken en groen.

Kort cyclisch onderhoud wordt uitgevoerd door Gildebor. Hierbij worden meldingen verholpen en kleine reparaties aan straatwerk uitgevoerd. Het grote onderhoud aan de wegen, trottoirs en andere verhardingen wordt noodzakelijk uitgevoerd door aannemers in opdracht van de gemeente. Opdrachten worden verstrekt wanneer er niet meer voldaan wordt aan de landelijke richtlijnen of wanneer er schades geconstateerd zijn waarbij onderhoud vereist is. Zo blijft de veiligheid gewaarborgd. Wel is het nodig om scherp te blijven op het gewenste beheerniveau.

Financiën

De onderhoudsbudgetten zijn voldoende om de wegen te laten voldoen aan de landelijke richtlijnen van het CROW. Vanuit het onderhoud van de wegen wordt er niet jaarlijks gereserveerd. Dit gebeurt via de Zomernota waarbij er nu jaarlijks toekomstige vervangingen worden opgenomen in de begroting. Zo zijn onderhoud en vervangingen geborgd voor de komende jaren.

De budgetten zijn:

Wegen, Verkeer en Vervoer	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Inzet personeel	1.142.735	1.142.735	1.142.735	1.142.735
Kapitaallasten ¹	1.684.313	1.945.287	2.090.939	2.619.955
Exploitatie-en onderhoud	7.983.737	7.708.737	7.708.737	7.708.737
	10.810.785	10.796.759	10.942.411	11.471.427

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.2 Groen

Volumes

Bomen	37.702	st.
Natuurlijke beplanting	831.084	m ²
Cultuurlijke beplanting	245.765	m ²
Gras	3.788.803	m ²

Onderhoudssystematiek

Het onderhoud van het groen wordt uitgevoerd door Gildebor. Het groen wordt beheerd volgens de standaard beheermethodiek KOR2023. Hierin staat bijvoorbeeld vermeld hoe lang het gras mag zijn, hoeveel onkruid er in plantvakken mag zijn en hoeveel beplanting mag overhangen. De KOR2023 hanteert de beheerniveaus A, B en C. In 2024 wordt het moederbestek geactualiseerd, gekoppeld aan de KOR2023. In dit moederbestek worden alle handelingen beschreven die nodig zijn om de openbare ruimte op het afgesproken niveau te houden.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is niet veranderd.

Relevante beleidsnota's

Zie: 5.2.7 Beheer Openbare Ruimte en Duurzaamheid.

Grote projecten en ontwikkelingen

- Het Wetplein en omgeving worden verder heringericht met groen. Dit betreft de laatste delen van het eerder aangelegde project. Ook volgt de overige delen van de Wetstraat met groene invulling.
- Ook de Bankastraat wordt heringericht met groenvoorzieningen. De totale straat krijgt hiermee een groener aankleding en uitstraling. De verbinding met F35 wordt hiermee ook in het groen zichtbaar.
- Het project van grijs naar groen krijgt een nadere vervolg. Ook Beckum en buurten Binnenstad worden uitgezet.

Huidige staat van onderhoud

De huidige staat van onderhoud voldoet op onderdelen niet aan de norm. Hier zal extra aandacht aan besteed worden.

Als gevolg van het ingevoerde (ecologische) maaibeleid, is de komende jaren meer inspanning nodig op het gebied van onkruidbeheersing op verhardingen en in plantvakken, goten en randstroken. Er vindt beduidend meer (kruiden)zaadverspreiding plaats dan voor de invoering van het nieuwe maaibeleid.

Financiën

De budgetten zijn voldoende voor het regulier onderhoud om de vastgestelde onderhoudsniveaus te behouden. Middels de Kadernota 2021-2024 is een methodiek afgesproken om de vervangingen te regelen. Jaarlijks wordt een doorkijk gemaakt voor de aankomende vier jaren. Dit wordt ook meerjarig financieel vertaald en in de Beleidsbegroting geraamd. De afgesproken methodiek geldt zowel op het gebied van groen als op gebied van verlichting, kunstwerken en verhardingen.

Ook wordt gekeken of een combinatie kan worden gevonden met projecten en andere onderhoudswerkzaamheden die plaatsvinden, zoals rioleringswerkzaamheden en herstraten. De budgetten zijn:

Groen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Inzet personeel	823.828	823.828	823.828	823.828
Kapitaallasten *1	160.515	171.521	189.135	202.171
Exploitatie-en onderhoud	6.204.308	6.061.879	6.061.879	6.061.879
	7.188.651	7.057.228	7.074.842	7.087.878

1 Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

Spelen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Inzet personeel	197.208	197.208	197.208	197.208
Kapitaallasten *1	97.504	107.453	117.524	127.712
Exploitatie-en onderhoud	448.051	448.051	448.051	448.051
	742.763	752.712	762.783	772.971

1 Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.3 Water en riolering

Volumes

Vrij-verval riool	634.630	m
Mechanisch riool	93.200	m
Kolken	34.883	st.
Riool pompgemalen	91	st.
Drukriool-installaties	290	st.
Drainage	226.419	m

Onderhoudssystematiek

Het in stand houden van de riolering gebeurt tegen zo laag mogelijke kosten. Riolen worden niet vervangen zolang uitstel verantwoord is of alternatieven doelmatiger zijn. Het rioolvervangingsplan is gebaseerd op risicogestuurd beheer. Hierbij wordt onderhoudsinspanning geleverd op basis van schaderisico en gevolgen. Keuzen voor vervanging, relining of (deel)reparaties blijft echter maatwerk.

Hengelo is kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering. De gevolgen die wij op ons af zien komen zijn een toename aan wateroverlast en droogte, toename van de gevoelstemperatuur, afname van de biodiversiteit en de lucht- en waterkwaliteit. Om deze gevolgen het hoofd te bieden moeten we Hengelo meer ontstenen en vergroenen. Ook moeten we meer regenwater bergen, bij voorkeur in open water en retenties om wateroverlast en droogte aan te pakken. Door het realiseren van groene en blauwe structuren kunnen we de negatieve gevolgen van klimaatverandering integraal aanpakken, worden gevolgschaden en –kosten voorkomen en neemt de leefbaarheid van de stad toe. Door slim combineren van maatregelen, bijvoorbeeld door meekoppelen met projecten, kunnen de extra uitgaven worden beperkt.

Relevante beleidsnota's

Zie: 5.2.7 Beheer Openbare Ruimte en Duurzaamheid.

Grote projecten en ontwikkelingen; wat gaan we doen in 2025

- Verder uitvoering geven aan de projecten zoals genoemd in het Programma Water en Riolering.
- Inrichten waterberging in de openbare ruimte.
- Verder aanleggen en uitbreiden van drainage om structureel overlast en/of schade door verhoogde grondwaterstanden te verminderen.
- En ook in 2025 wordt verdere uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie.

Financiën

De budgetten voor regulier en groot onderhoud zijn vastgesteld in het Programma Water en Riolering. Hoewel het beheer meer risicogestuurd plaats vindt, is de verwachting dat dit voldoende is om de eisen die aan de functionaliteit en veiligheid worden gesteld te waarborgen. Mocht een riolering onverhoopt eerder moeten worden vervangen dan gepland dan kan dit vaak worden opgelost door een andere geplande vervanging wat naar achteren te schuiven.

Op het gebied van riolering en waterhuishouding wordt samengewerkt met de Twentse gemeenten, het Waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel (Twents waternet). Met zogenaamde werkplaatsen wordt door gezamenlijk onderzoek geprobeerd kostenbesparingen te realiseren in de waterketen.

Water, onderdeel Riolering	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Inzet personeel	391.934	391.934	391.934	391.934
Mutatie voorzieningen	3.072.623	3.246.292	3.281.609	3.495.600
Kapitaallasten *1	1.898.677	1.950.656	2.019.289	2.065.183
Exploitatie-en onderhoud	4.819.776	4.831.987	4.839.877	4.691.832
Overhead en BTW/BCF	1.733.756	1.733.756	1.733.756	1.733.756
Belastingen op producenten en huishoudens	-11.916.766	-12.154.625	-12.266.465	-12.378.305
	0	0	0	0

1 Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

Water, onderdeel Waterlopen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Inzet personeel	40.320	40.320	40.320	40.320
Kapitaallasten *1	4.652	4.648	4.643	4.639
Exploitatie-en onderhoud	246.678	247.801	248.924	248.924
	291.650	292.769	293.887	293.883

1 Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.4 Fysiek havenbeheer

Onderhoudssystematiek

In 2020 is een meerjarige onderhoudsplanning voor groot onderhoud aan de havens opgesteld. Om deze werkzaamheden te bekostigen is de voorziening groot onderhoud Haven ingesteld. Binnen deze voorziening zijn onder andere het 'op diepte houden' en het in stand houden van kades en oevers opgenomen. In 2020 hebben we een begin gemaakt met het baggeren. Dit zorgt ervoor dat de haven beter bereikbaar is voor grotere schepen.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is niet veranderd.

Relevante beleidsnota's

- Havengeldverordening

Beleidskader

De wethouders van de gemeenten Almelo, Enschede, Hengelo, Hof van Twente en Lochem hebben in een eerder stadium de Samenwerkingsovereenkomst 'Gemeenschappelijk Havenbeheer Twentekanal' (GHT) getekend.

Huidige staat van onderhoud

Gezamenlijk met de andere gemeenten is per gemeente een inventarisatie uitgevoerd van alle voorkomende voorzieningen in de haven zoals de damwanden, remmingwerken en voorzieningen voor schippers. De inventarisatie is uitgevoerd door een extern bedrijf, Nepocon. Op deze manier is er een eensluidend beeld van de havens in de genoemde gemeenten. Binnen het havenbedrijf is afgesproken dat er jaarlijks een visuele schouw en inventarisatie wordt gehouden om gebreken en onderhoud tijdig te signaleren. Bij de schouw is naar voren gekomen dat er op diverse plekken onderhoud gepleegd moet worden omdat hier gebreken zijn geconstateerd aan de afmeervoorzieningen, beschermende maatregelen tussen kade en schepen en dat er op bepaalde plekken ondieptes

zijn. De werkzaamheden met betrekking tot de opwaardering van de haveninstructuur voor klasse VA schepen zijn grotendeels afgerond. Op basis van de slotinspectie door een extern adviesbureau wordt ook het beheer- en onderhoudsplan daarop aangepast.

Voor de haven geldt geen indeling van kwaliteitsniveaus voor onderhoud. Het is een gemeentelijke taak de haven veilig, bereikbaar en functioneel te houden. Een aantal bedrijven hebben eigen voorzieningen om te laden en te lossen, andere bedrijven maken gebruik van de 2 gemeentelijke laad- en loskades.

Financiën

In 2020 is het saldo van de bestaande reserve Haven gestort in de voorziening groot onderhoud Haven. Deze voorziening wordt jaarlijks gevoed door een dotatie vanuit de exploitatie. Deze jaarlijkse dotatie is bepaald op basis van de verwachte lasten binnen een scope van 10 jaar en is gesteld op € 50.565 per jaar.

Fysiek Havenbeheer	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Kapitaallasten *1	79.000	78.925	78.850	78.774
Mutatie voorzieningen	50.565	50.565	50.565	50.565
	129.565	129.490	129.415	129.339

1 Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.5 Gebouwen

Volumes

Vastgoed voor een wettelijke taak (onderwijs)	74
Beleidsvolgend vastgoed (kunst & cultuur, sport, welzijn, parkeren, kinderboerderij)	60
Vastgoed voor eigen organisatie (incl Gildebor en begraafplaatsen)	17
Vastgoed in grondexploitaties	13
Overig vastgoed (heroverweging eigendom, verkoop of sloop)	19

Het gemeentelijk vastgoed bestaat uit 182 gebouwen (één gebouw kan uit meerdere adressen bestaan). Deze zijn voor € 740,7 miljoen verzekerd*. Het gemeentelijk bezit aan objecten bestaat onder andere uit scholen, sporthallen, buurthuizen en aankopen in het kader van grondverwerving. Als gevolg van deze diversiteit zijn de onderhoudskosten voor de gebouwen onderdeel van verschillende beleidsprogramma's.

*Voor enkele panden die onlangs zijn aangekocht moet de taxatie voor de verzekerde waarde nog plaatsvinden.

Beheer

Het Vastgoedbedrijf beheert de gemeentelijke vastgoedobjecten. Met 'de gemeentelijke vastgoedobjecten' worden alle verhuurbare objecten bedoeld die in gemeentelijk bezit zijn. De gemeente bezit dit vastgoed als middel om beleidsdoelstellingen te halen. Het hebben van vastgoed is geen doel op zich.

Schoolgebouwen worden niet beheerd door het Vastgoedbedrijf. Schoolgebouwen zijn juridisch eigendom van de schoolbesturen. Pas op het moment dat een school leeg komt te staan komt het volledige eigendom en beheer bij het Vastgoedbedrijf te liggen. Objecten die in een grondexploitatie zijn aangekocht voor de ontwikkeling van een locatie blijven in principe in de grondexploitatie zitten en vallen onder de verantwoordelijkheid van de projectorganisatie. Het Vastgoedbedrijf zorgt wel voor het beheer en onderhoud van deze objecten.

Onderhoudssystematiek

In opdracht van het Vastgoedbedrijf wordt eens per 4 jaar een groot deel van het gemeentelijk vastgoed (met uitzondering van de onderwijsgebouwen en de objecten die op korte termijn worden afgestoten) het onderhoudsniveau, middels een herinspectie conform de NEN 2767-systematiek (conditiemeting van gebouwen en installaties door middel van een vastgelegde meet- en registreermethode) geactualiseerd. Deze informatie wordt in een meerjarenonderhoudsplanung gezet. Deze onderhoudsplanung bestrijkt een periode van 40 jaar die elk jaar, ten aanzien van de tijdstippen van onderhoud, wordt geactualiseerd. Aan de hand van het huidig en toekomstig gebruik

van de vastgoedobjecten wordt dan beoordeeld welke onderhoudswerkzaamheden voor dat doel noodzakelijk zijn. Er wordt uitgegaan van minimaal onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) zonder ernstige gebreken.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Voor een groot deel van het gemeentelijk vastgoed heeft er in 2020/2021 een herinspectie plaatsgevonden om zodoende goed te kunnen sturen op de onderhoudskosten van het vastgoed en inzicht te hebben in de risico's. Uit de inspecties is gebleken dat alle gebouwen een conditieniveau van 3 (redelijke conditie) of hoger heeft. In 2024 heeft een herinspectie plaatsgevonden voor een groot deel van het gemeentelijk vastgoed. Op het moment van opstellen van deze Beleidsbegroting zijn nog niet alle gegevens voorhanden. De uitkomsten van de herinspectie worden daarom verwerkt in de Zomernota 2025-2029.

Collegeprogramma

In het collegeprogramma zijn geen specifieke afspraken over het onderhoudsniveau vastgelegd.

In 2021 heeft het college en de raad besloten om het onderhoudsniveau voor gemeentelijke gebouwen vast te stellen op conditiesniveau 3.

Relevante beleidsnota's

- Kadernotitie "Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders"

Huidige staat van onderhoud

Uit de inspecties van 2020/2021 is gebleken dat een overgroot deel van de objecten niveau 3 (redelijke conditie) of beter heeft. Alle onderhoudsniveaus en de daar bijbehorende budgetten zijn hiermee in beeld. Voor de objecten die op korte termijn in aanmerking komen voor verkoop/sloop zijn er geen onderhoudsinspecties uitgevoerd. Het onderhoudsniveau kan voor deze objecten wat lager liggen.

Financiën

De getroffen onderhoudsvoorzieningen en de bestemmingsreserve zijn toereikend om het huidige onderhoudsniveau te bestendigen. De budgetten zijn:

	2025	2026	2027	2028
Regulier onderhoud	1.677.986	1.677.986	1.677.986	1.677.986
Groot onderhoud	1.147.342	958.781	759.264	1.776.685
Totaal	2.825.328	2.636.767	2.437.250	3.454.671

Deze budgetten zijn uitsluitend ten behoeve van kosten derden. Voor het onderhoud dat door ons eigen personeel wordt gedaan (personeelslasten) zijn separate budgetten opgenomen.

Het onderhoud voor de onderwijsgebouwen (met uitzondering van noodlokalen en leegstaande schoolgebouwen) en de gebouwen die in de grondexploitaties zitten, worden niet vanuit bovengenoemde budgetten bekostigd. Het onderhoud van de objecten in de grondexploitaties worden binnen de grondexploitaties gedekt. Voor de onderwijsgebouwen krijgen de schoolbesturen een rechtstreekse bijdrage van het Rijk voor het onderhoud.

6.4 Grondbeleid

Visie gemeentelijk grondbeleid

De gemeente Hengelo wil met haar grondbeleid een bijdrage leveren aan de invulling van haar ambities op het terrein van o.a. wonen en economie. Het grondbeleid heeft daarmee een volgend karakter voor andere beleidsvelden en programma's. Gelet op de huidige grondvoorraad zal een actief grondbeleid voor nieuwe projecten situationeel worden toegepast. Maatschappelijk kan het wenselijk zijn om bepaalde ontwikkelingen in de stad te stimuleren of juist af te remmen. Waar nodig pakt het grondbedrijf dan een actieve rol op om zorg te dragen voor een evenwichtige ontwikkeling van de stad.

Actualiteit gemeentelijk grondbeleid

In een omgevingsvisie zijn de ruimtelijke ambities vastgelegd, die verder in programma's kunnen worden uitgewerkt. Eén van die programma's is de nota grondbeleid. Het grondbeleid is een middel om economische, sociaal-maatschappelijke en ruimtelijke opgaven in Hengelo te realiseren. In 2024 gaan we naar verwachting de nota grondbeleid 2025-2035 vaststellen.

Vooruitlopend op de vaststelling van de nota grondbeleid gaan we ervan uit dat we het grondbeleid situationeel gaan voeren. Dit betekent dat wij per situatie gaat bekijken of wij actief of faciliterend grondbeleid gaat voeren. De grondposities van de gemeente en marktpartijen zijn sterk bepalend voor de strategie die kan worden gevolgd. De gemeente heeft een sterkere ontwikkelingspositie wanneer gronden in eigendom zijn, dan in de gevallen waar ze geen grondpositie heeft. Met het innemen van strategische posities verkrijgt de gemeente een meer sturende rol in het proces en de planning van gronduitgifte.

De nota grondbeleid voorziet verder in een transparante regeling voor het kostenverhaal van bovenplanse kosten, voorzieningen en bijdragen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Kostenverhaal is een instrument dat ook in de Omgevingswet wordt gehanteerd. Een nieuw instrument in de Omgevingswet is de financiële bijdrage. Hiermee kunnen bijdragen worden verhaald om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren. In de nota Grondbeleid wordt beschreven op welke manier de investeringslijst voor de financiële bijdrage tot stand is gekomen en hoe dit in de praktijk te werk zal gaan.

De druk op de woningmarkt blijft onverminderd groot. Dit komt onder meer door een dubbele vergrijzing (mensen worden ouder, en het zijn er meer), huishoudensverdunding en migratie. De vergrijzing leidt tot een toenemende vraag naar seniorenwoningen, waarmee doorstroming op de woningmarkt gecreëerd kan worden. Migratie gaat om nieuwkomers: statushouders, jongeren/studenten, expats en arbeidsmigranten. Dit zijn belangrijke doelgroepen die bijdragen aan het op peil houden van de beroepsbevolking. Als gemeente bouwen we de woningen niet zelf. Dat doen corporaties en marktpartijen die afhankelijk zijn van factoren als marktontwikkelingen, bouwkosten en de arbeidsmarkt. Factoren die grotendeels buiten onze invloedssfeer liggen, maar de woningbouwdoelstellingen wel beïnvloeden.

Gezien de economische, demografische, wettelijke, milieutechnische en stedelijke ontwikkelingen zal de gemeente een weloverwogen ontwikkelstrategie moeten realiseren. De ambities, de aanpak en de risico's moeten zorgvuldig op elkaar afgestemd worden.

De gemeente laat uiteraard haar grondexploitaties aansluiten bij het BBV. Kort gaan we hieronder nog in op een aantal punten van het BBV die een nadere toelichting behoeven:

Looptijd langer dan tien jaar

We hebben gemeentelijke grondexploitaties met een looptijd langer dan tien jaar. In de grondexploitaties is geen opbrengstenindexering gerekend na tien jaar. Dit is een risico beperkende maatregel.

De volgende twee gemeentelijk grondexploitaties hebben een looptijd langer dan tien jaar:

- In Dalmeden verkopen we voornamelijk grotere kavels. Het is de verwachting dat er na de gestelde tienjaarstermijn nog steeds vraag is naar deze kavels;
- In Campus vielen de verkopen t.o.v. de andere bedrijventerreinen tegen. Uit voorzichtigheid is de planning voor de uitgifte gelijk gezet aan de uitgifte van de afgelopen jaren. Daarmee wordt de tienjaarstermijn overschreden.

Planresultaten en parameters grondexploitaties

Alle gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks middels de herziening grondexploitaties vastgesteld door de Raad. De Raad heeft de parameters, die in de grondexploitaties gebruikt worden, op 31 januari 2024 vastgesteld (zaaknummer 3667702) vastgesteld. T.o.v. de vastgestelde parameters is het Besluit Begroting en Verantwoording (vanaf hier BBV) aangepast en zijn we verplicht te rekenen met de gemeentelijke omslagrente (0,1% i.p.v. 1,4%).

Omschrijving	2025	2026 t/m 2028	2029 t/m 2033	2034 ev
Kostenindexering Grond weg en Waterbouw (GWW)	2,5%	2,0%	2,0%	2,0%
Kostenindexering plankosten	4,7%	4,7%	2,0%	2,0%
Rente	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Opbrengstenindex bedrijven	2% (0% Campus westermaat en gezondheidspark)	2% (0% Campus westermaat en gezondheidspark)	2% (0% Campus westermaat en gezondheidspark)	0% (BBV)
Opbrengstenindex woningbouw	0,0%	2,0%	2,0%	0% (BBV)
Opbrengstenindex kantoren	0,0%	0,0%	0,0%	0% (BBV)
Opbrengstenindex overig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

In het eerste kwartaal van 2024 werd zichtbaar dat de woningbouwprijzen weer aan het stijgen waren. Daarnaast stegen de bouwkosten net iets minder hard, waardoor de grondprijzen in theorie licht zouden kunnen stijgen. Daarnaast zijn net de cijfers van de NVM over het tweede kwartaal gepubliceerd die een grote stijging laten zien voor de bestaande woningbouw. Bij de nieuwbouwwoningen stijgt de dynamiek, maar blijven de prijzen stabiel. Voor de begroting gaan we daarom uit van gelijkblijvende grondprijzen (conform de vastgestelde parameters).

De GWW-kosten laten in het eerste kwartaal van 2024 een lichte stijging zien. Het zijn met name de personeelslasten die de stijging veroorzaken. Daarnaast is de inflatie ten opzichte van vorig jaar gedaald, maar blijft deze nog wel altijd boven het streefniveau van 2%. Prognoses en deze ontwikkelingen laten zien dat de parameters voor GWW zich conform de Raad vastgestelde parameters ontwikkelen en dat we dus voor de begroting hierin geen wijzigingen aanbrengen.

In de onderstaande tabel staan de resultaten per grondexploitatie:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Eindwaarde jaarrekening 2023	Voorziening 2023	Einde looptijd GREX
<i>Verliesgevend</i>				
Woningbouw				
028 Marskant	3.977.942	-2.145.546	1.982.153	2027
101 Broek Noord	5.525.252	-5.362.942	5.053.620	2026
104 Lange Wemen	2.382.057	-2.566.542	2.516.218	2024
591 Beckum	122.481	-113.251	100.564	2029
635 Woonwagens	0	-634.576	586.250	2027
638 Beekstraat	0	-1.150.250	1.021.389	2029
642 Campus Driene	0	-959.860	771.980	2034
HART VAN ZUID				
701 Hijschveste	3.610.889	-6.057.101	5.486.103	2028
702 De Smelterij	2.750.265	-3.121.341	3.060.138	2024
704 Appendage	1.880.141	-4.757.610	4.224.622	2029
714 De oude Ketelmakerij	-1.401.116	-4.028.045	3.506.655	2030
716 Kanaalzone	-778.148	1.293.780	-1.243.541	2025
717 De Koppeling	6.429.053	-5.037.032	4.746.508	2026
790 De Hofmakerij en De Verbinding	1.392.690	-1.391.443	1.364.160	2024
791 De Hofmakerij	1.069.873	-1.335.049	1.185.485	2029
Bedrijventerrein				
016 Gezondheidspark	13.754.526	-6.096.723	5.307.564	2030
035 Oosterveld	4.664.600	-2.781.495	2.726.956	2024
096 Campus	18.403.719	-9.028.605	7.118.994	2035
Exploitaties buiten gemeentelijke administratie				
De Veldkamp	30.631.023	-26.384.512	17.641.718	2025
BBV De Veldkamp			233.106	2025
Subtotaal verliesgevend	94.415.248	-81.658.142	67.390.640	
<i>Winstgevend</i>				
Contante Waarde				
Woningbouw				
044 Veldwijk Noord	-1.374.829	1.087.091	1.065.776	2024
052 Dalmeden	13.016.517	26.087.966	20.570.183	2035
583 Herontwikkeling Beckumerstraat	-282.521	486.183	467.304	2025
XXX Wijkerslocatie Hemmelhorst	4.449.118	1.797.126	1.564.507	2030
Bedrijventerrein				
Businesspark XL	-7.685.306	11.877.889	11.416.656	2025
Walkatenplein	2.053.411	3.259.785	2.952.488	2028
Subtotaal winstgevend	10.176.390	44.596.041	38.036.913	

Grondexploitaties die in de bovenstaande tabel bij de boekwaarde een negatief bedrag hebben staan, hebben een spaarsaldo. Voor veruit de meeste grondexploitaties geldt dat niet, aangezien de kosten vrijwel altijd voor de baat komen.

De boekwaarden van De Veldkamp, Wijkerslocatie Hemmelhorst en Businesspark XL zijn niet opgenomen in de gemeentelijke administratie. De boekwaarde van Wijkerslocatie Hemmelhorst en De Veldkamp zijn opgenomen in de administratie van de gemeente Borne en de boekwaarde van Businesspark XL is opgenomen in de administratie van de Gemeenschappelijke Regeling BXL. De gemeente Hengelo is (risicodragend) deelnemer in deze grondexploitaties. Bovenstaande resultaten hebben betrekking op het totaal (op de voorziening na), dus niet uitsluitend het Hengeloos deel. Daarnaast is er een specifieke voorziening opgenomen voor de Veldkamp die te maken heeft met het BBV.

De gemeente Borne mag, conform het BBV, niet al haar rentelasten in rekening brengen bij de grondexploitatie de Veldkamp. Door de regelgeving heeft de gemeente Borne een nadeel en Hengelo een voordeel. Daarover zijn afspraken gemaakt en jaarlijks wordt een vergoeding van het rentenadeel betaald aan Borne. Voor die betaling is een voorziening getroffen conform de regels van het BBV.

De resultaten van de deelprojecten van Hart van Zuid worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt, maar Hart van Zuid wordt als één project beschouwd en er wordt voor het totale resultaat één voorziening getroffen. De positieve resultaten van deelprojecten zijn in deze voorziening verdisconteerd.

Door de aanpassing van de rente van 1,4% naar 0,1% verbeteren de verlieslatende grondexploitaties op eindwaarde met € 1,4 miljoen. De winstgevende grondexploitaties verslechteren met € 1,3 miljoen omdat ze op hun winst minder rente krijgen.

De voorziening rekenen we (terug) met de rente die we nu op de "spaarrekening" krijgen (0,1%). Dan moeten we een voorziening treffen van € 73,5 miljoen. Het BBV verplicht ons echter om (terug) te rekenen met een fictieve rente (disconteringsvoet) van 2%, waardoor de voorziening slechts € 67,4 miljoen bedraagt. De voorziening wordt gedekt uit de reserve grondexploitatie. Omdat er nu zo'n groot verschil is kiezen we er hieronder voor om twee reserves te presenteren.

Ontwikkeling algemene reserve grondexploitatie

De afgelopen jaren is het saldo van de algemene reserve grondexploitatie gestegen. Enerzijds door een gezond financieel beleid en anderzijds door het vroegtijdig moeten nemen van verwachte winsten. Waar dat tot voor kort niet mocht, is het tegenwoordig juist verplicht.

Stand van de algemene reserve grondexploitatie

De reserve bedroeg bij de herzieningen (zaaknummer: 3422735) per eind 2023 € 21,5 miljoen.

In de tabel hieronder staat de verwachte stand van de reserve per 1 januari in de komende jaren conform het BBV en een reserve waar we rekenen op een omslagrente van 0,1% (* miljoen):

	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene reserve grondexploitatie (fictieve rente 2%)	26,8	32,8	34,8	36,8	38,6
Algemene reserve grondexploitatie (werkelijke rente 0,1%)	20,7	27,3	29,8	31,9	34,2

Uit de tabel blijkt dat we in 2025 een (hogere voorziening en dus een) lagere reserve hebben als we rekenen met een rente/disconteringsvoet van 0,1%. We zijn echter verplicht te rekenen met een fictieve rente/disconteringsvoet van 2%, waardoor de reserve dus hoger uitvalt. We presenteren ook de lagere reserve, omdat we van mening zijn dat dat een betere weergave geeft van de algemene reserve grondexploitatie.

Risico's

Het geraamde financiële gevolg van het totale risicoprofiel is afgerond € 5,5 miljoen voor deze begroting (bij 90% betrouwbaarheid). De vastgestelde Herzieningen van 2024 liet een risico bedrag zien van € 4,9 miljoen. De stijging is met name te verklaren door de nieuwe projecten die in 2024 zijn opgestart, waarvan de grondexploitatie Campus Driene en van de Beekstraat (en omgeving) hieronder nieuw vermeld staat in top 10.

Hieronder staan de tien grootste risico's vermeld:

Tussen haakjes staat welke invloed het betreffende risico heeft op het totale risicoprofiel.

1. Ontwikkeling van de rente

Momenteel profiteren we nog steeds van een lage rekenrente (0,1%) voor de grondexploitaties. Toch is de rente op de kapitaalmarkt (rond de 3%) een stuk hoger. Indien de gemeente nieuwe leningen moet aantrekken, gaat de gemeentelijke omslagrente omhoog (17,5%);

2. Dalmeden (Flora en Fauna)

Het risico van de nieuwe planologische uitwerking Meander Noord bestaat uit aanleg van extra groen ter

compensatie van verdwijnen leefomgeving flora en fauna. De procedurele voortgang is nog niet afgerond, er is beroep aangezet. Uitvoering van de compensatie vertaalt zich in hogere investeringen (14,2%);

3. Hart van Zuid (Hijsch Veste)

In het deelgebied de Hijschveste is de kans aanwezig dat er meer openbare ruimte gerealiseerd wordt dan op dit moment in de aannames is verwerkt. De kosten van de aanleg van de openbare ruimte zullen in dat geval hoger uitvallen (13,1%);

4. Verkaveling Campus

De verkopen van kavels in Campus verlopen moeizaam, terwijl de markt voor bedrijfskavels verbeterd is. De gemeente kan de keuze maken om meer bedrijfskavels te realiseren en minder kantoor gerelateerde kavels. De opbrengsten voor de bedrijfskavels worden lager ingeschat, waardoor de exploitatie mogelijk verslechtert (9,6%);

5. Beekstraat en omgeving

Wanneer onvoldoende subsidiabele kosten gemaakt worden voor het gebied rondom de Beekstraat, kan de subsidie lager worden vastgesteld. Dit leidt mogelijk tot een (groter) tekort van de in 2024 vastgestelde grondexploitatie (8,4%);

6. Algemeen risico op kostenstijging

Bij de parameters hebben we rekening gehouden met een stijging van bouwkosten. Door de grillige marktomstandigheden blijft er echter het risico bestaan dat de kostenstijging verder oploopt dan de op dit moment in geprijsde ontwikkeling (8,0%);

7. Dalmeden

Het risico voor dit deelgebied zit in de nadere uitwerking van het stedenbouwkundig ontwerp. Hierbij bestaat de kans dat er meer (bestaand) groen wordt gehandhaafd en dus minder uitgeefbare vierkante meters grond wordt gerealiseerd. Dit zorgt voor een opbrengst derving (6,4%);

8. Algemeen risico op grondprijzdaling

Als de markt voor de grondverkopen verslechtert, komen de grondprijzen onder druk te staan. Bij de laatste grondprijznotitie zijn de grondprijzen neerwaarts bijgesteld, waardoor dit risico is verkleind. Het kan zich echter nog steeds voordoen in de verschillende complexen waarbij we nog kavels gaan uitgeven (6,1%);

9. Hart van Zuid (WBI)

Aan de subsidie die is toegekend vanuit de Woningbouwimpuls zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, kunnen subsidies lager worden vastgesteld (3,1%);

10. Campus Driene (subsidievoorwaarden)

Voor Campus Driene is in 2024 de Woningbouwimpuls subsidie (WBI) toegekend. De situatie kan zich echter voordoen dat we niet (volledig) voldoen aan alle voorwaarden die zijn gesteld. Het gevolg is een lagere subsidie en een hoger tekort op deze grondexploitatie. (2,0%).

De tien grootste risico's bepalen tezamen afgerond **88,4%** van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf.

6.5 Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering beschrijft de beleidsvoornemens ten aanzien van het beheer van de financieringsportefeuille. Vanwege de risico's die ontstaan als een tekort aan liquide middelen optreedt of als overtollige middelen te voortvarend worden uitgezet is de financiering, meer dan andere beleidsterreinen, sterk wettelijk verankerd. Met name de Wet Fido en de uitvoeringsregeling van deze wet (Ruddo) geven de kaders aan waarbinnen gemeenten mogen handelen. Zo heeft het verplichte schatkistbankieren bij het Rijk de mogelijkheden om overschotten te beleggen beperkt. Alle tegoeden van decentrale overheden worden automatisch afgeroomd en bij het Rijk belegd. Daarnaast hebben we als gemeente in de "Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo 2023" (art. 10) en in het Treasurybesluit 2021 regels met betrekking tot de financieringsfunctie opgesteld. In 2021 hebben we de mogelijkheden van geld uitlenen en garanties afgeven vastgelegd in de "Beleidsregels leningen en garanties gemeente Hengelo 2021".

Wat willen we bereiken

1. over voldoende financiële middelen beschikken om de begrotingstaken binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te kunnen voeren (aantrekken of uitzetten);
2. een duurzame toegang tot financiële markten verkrijgen tegen acceptabele condities;
3. de risico's verbonden aan de treasuryfunctie beheersen (renterisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's).

Hoe gaan we dit doen

a. We anticiperen op onze liquiditeitsbehoefte

We stellen prognoses op van onze toekomstige liquiditeitsbehoefte. We houden daarbij rekening met mutaties in de huidige leningenportefeuille en waardeontwikkeling van bestaande activa en de voorgenomen vervangingsinvesteringen. Voor zover investeringen al in de meerjarenbegroting zijn opgenomen nemen we deze als basis voor de liquiditeitsbehoefte. Het vroegtijdig signaleren van liquiditeitsfluctuaties blijkt weerbarstig. Niet zelden worden investeringen uitgesteld. Anderzijds kunnen nieuwe investeringen ook snel besloten worden en op korte termijn een liquide behoefte veroorzaken. De gemeente heeft op dit moment nog geen noodzaak om leningen aan te trekken.

b. We leggen goede contacten met relaties die kennis hebben van de geld- en kapitaalmarkt

Als overheidsinstelling hebben we een goede toegang tot de kapitaalmarkt. We moeten dan wel financieel gezond blijven. Alle banken moeten in opdracht van de ECB (Europese Centrale Bank) hun klanten monitoren door middel van risicomethodieken. Door onze lage solvabiliteit behoren we tot de gemeenten, die gevolgd worden (18,4% eind 2023). Naast de sectorbanken BNG en NWB maken we ook gebruik van tussenpersonen, die gespecialiseerd zijn in transacties op de geld- en kapitaalmarkten. De BNG is onze huisbank en houdt ons net als de tussenpersonen goed op de hoogte van de ontwikkelingen op de markt. Na een sterke stijging van de marktrente zijn we inmiddels in rustiger vaarwater beland waarin de ECB zelfs al een renteverlaging heeft doorgevoerd. Bij het aantrekken van nieuwe financieringen merken wij de verandering van marktrentes. Doordat wij integrale financiering toepassen zijn wij in staat om nieuwe financieringsbehoefte in tijd te spreiden. Daarmee kunnen wij de gevolgen van een stijging van rente zoveel mogelijk beperken.

c. We beperken onze risico's

In beginsel verstrekken wij geen nieuwe leningen en garanties meer. We hebben maatregelen genomen om onze portefeuille uitgeleend geld te verkleinen. Verenigingen en instellingen hebben leningen afgesloten in een relatief dure periode; ze betalen vaak tussen de 3% en 7% rente. Het huidige beleid is erop gericht dat vervroegd aflossen bespreekbaar is wanneer dit ons risicoprofiel verlaagt, maar heronderhandelen over de rentevoet doen we niet.

We accepteren nog slechts borgstellingen waarbij we het risico kunnen delen met de Stichting Waarborgfonds Sport. Uitgangspunt blijft dat een vereniging of stichting zonder de lening in haar voortbestaan zou worden bedreigd en dat de totale financiële huishouding van de aanvrager rente en aflossing mogelijk maakt, zodat het risico voor de gemeente beperkt is. Uitsluitend als het college van oordeel is, dat er zeer ongewenste maatschappelijke effecten optreden als we een verzoek tot borgstelling weigeren, kan een uitzondering gemaakt worden.

De woningbouwcorporatie Welbions sluit geen nieuwe leningen meer af bij de gemeente. De afgesloten leningen kunnen ongewijzigd "aflopen" zoals dit contractueel is afgesproken. De leningenportefeuille uitgeleend geld neemt door aflossingen van Welbions jaarlijks af. De woningbouwcorporatie kan haar financiering nu zonder directe bemoeienis van de gemeente realiseren. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat in eerste lijn garant. Wij hebben nog een achtervangfunctie voor de leningen van woningcorporaties. De kans dat we in de toekomst schade lijden door aanspraak op deze achtervangfunctie is zeer klein, omdat we pas aangesproken worden als WSW en de gezamenlijke woningcorporaties in Nederland de schulden niet kunnen dekken.

We lopen ook risico's door deelneming in andere rechtspersonen. Voor aandelen in deelnemingen is in het verleden een prijs betaald, die als boekwaarde van de deelnemingen op de balans staat. Het risico van verliezen bij deelnemingen is beperkt tot deze boekwaarde. Vaak heeft financiering in een ver verleden plaatsgevonden, waardoor de boekwaarde vele malen lager is dan de reële waarde van de deelneming. De hogere marktwaarde biedt beperkt kansen, omdat de aandelen in de meeste gevallen alleen overdraagbaar zijn aan medeoverheden en dan vaak ook nog met kwalitatieve eisen, bijvoorbeeld in de vorm van verplichte dienstenafname. Dit beperkt de verhandelbaarheid. Wij zullen alleen kopen als dit het publieke belang dient en alleen verkopen als het publieke belang niet geschaad wordt.

In de volgende tabel zijn de deelnemingen opgenomen, die een meer dan symbolische balanswaarde vertegenwoordigen of een dividendinkomst genereren. De waardes zijn weergegeven in euro en hebben betrekking op de aandelen van onze gemeente.

Aandelen van	Aantal aandelen Hengelo	Boekwaarde aandelen	Markt- waarde aandelen 1)	Verwacht dividend 2025
BNG Bank NV	174.486	436.215	14.791.000	400.000
Enexis NV	213.099	40.840	3.787.000	75.000
Twence BV	105.681	-	21.065.000	296.000
Twente Milieu NV	340	154.286	1.982.000	-
Crematoria Twente BV (indirect via OLCT)				-
Warmtenetwerk Hengelo BV	5	-	-79.000	-
Warmtebedrijf Hengelo BV	5	90.000	226.000	-
Totaal alg. middelen in programma 9	493.616	721.341	41.772.000	771.000
Twence BV (afvalbegroting in programma 7)				575.000
Totaal				1.346.000

¹⁾ Omdat de aandelen niet vrij verhandelbaar zijn, is de marktwaarde indicatief.

d. We stellen een financieringsbehoefte op en beheren de leningenportefeuille

Vanuit de gulden financieringsregel, dat vaste activa gefinancierd moeten worden met lang vreemd of eigen vermogen, wordt kort vreemd vermogen enkel aangetrokken om tijdelijk een tekort op te vangen. De mogelijkheid om rood te staan of kasgeld aan te trekken wordt beperkt door de wettelijke bepalingen van de kasgeldlimiet: we mogen op grond van de Wet Fido niet langdurig meer dan 8,5% van onze begrotingsomvang kort financieren. Een enkele overschrijding is niet maatgevend. Als we 3 kwartalen achtereenvolgens overschrijden moeten we dit melden aan de provincie en een herstelplan voorstellen. Deze bepaling voorkomt dat nadelige effecten ontstaan als de variabele rente snel stijgt, een kenmerkend risico van de geldmarkt. Het volgende overzicht laat per begrotingsjaar de maximale schuldbedragen zien die in rekening courant of als kasgeldlening mogen worden afgesloten (bedragen * € 1.000):

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	432.207	404.495	390.322	394.001
Percentage of regeling	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet (1 x 2)	36.738	34.382	33.177	33.490

Een tweede norm, waar we aan toetsen is de renterisiconorm. Door te zorgen voor spreiding in aflossen van bestaande leningen voorkomen we dat we in enig jaar een te groot deel van onze schuld opnieuw moeten afsluiten. Dit zou in een periode van hoge rentes kunnen leiden tot een forse stijging van onze structurele rentelasten en daardoor een te zware aanslag vormen op de beschikbare algemene middelen. We mogen maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1/1 van elk jaar oversluiten (bedragen * € 1.000).

Renterisiconorm	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	432.207	404.495	390.322	394.001
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (1 x 2)	86.441	80.899	78.064	78.800
Renterisico (volume renteherzieningen en aflossingen)	14.443	27.936	16.750	11.764
Ruimte onder de risiconorm (3 - 4)	71.998	52.963	61.314	67.036

Het renterisico bestaat uit de verplichte aflossingen. Rentehervormingen zijn alleen afgesproken bij geldleningen die doorgeleend worden aan woningcorporatie Welbions. Hiervoor dragen wij als gemeente geen risico. Dit geldt ook voor de aflossingen van leningen, waar een even grote aflossing van de woningcorporatie aan ons tegenover staat.

We toetsen permanent de kasgeldlimiet. We verwachten deze de komende jaren niet te overschrijden. Uit het overzicht van de renterisiconorm blijkt dat we verwachten ruim aan de norm te voldoen voor de periode van deze Beleidsbegroting.

We speculeren niet. De gemeente Hengelo heeft geen beleggingen of derivaten uitstaan bij marktpartijen. Doordat de rijksschatkist dagelijks positieve rekeningsaldi afroemt is er geen mogelijkheid meer om uitzettingen op korte termijn te doen.

Verdere beleidsuitgangspunten

- **We passen totaal financiering toe**
Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt de gemeente als één geheel beschouwd. We spreken van totaal financiering of integrale financiering. Dat houdt in dat bij het bepalen van de financieringsbehoefte alle inkomsten en uitgaven betrokken worden, zowel reguliere activiteiten als projecten. Door totaal financiering worden de rentekosten geminimaliseerd. Leningen worden op de meest optimale momenten aangetrokken, rekening houdend met de gemeentelijke rentevisie, de Wet Fido, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.
- **We rekenen reële rente toe aan de taakvelden**
We rekenen rente toe aan de taakvelden. Op basis van de werkelijke kosten van geld lenen bepalen we de omslagrente voor de toerekening aan de taakvelden. Als gevolg van een periode met lage rentes en een financieringsbehoefte die in werkelijkheid lager uitviel hebben we het omslagpercentage in het verleden in stappen verlaagd van boven de 5% naar 2% in 2019, 1,5% in 2021, 0,1% in 2022. Voor 2023 hebben we deze gecorrigeerd naar 0%. Voor deze Beleidsbegroting is voor de jaarschijf 2025 de omslagrente berekend en komt uit op 0,1%. Dit is identiek aan de Beleidsbegroting 2024. Er wordt rekening gehouden met de huidige marktrentes en eventuele trends in de toekomst. Voor 2025 wordt er volgens het BBV geen separate berekening meer gemaakt voor de gemeentelijke grondexploitatie en wordt deze meegenomen met de algemene berekening. Uitzondering is de rente die wordt toegerekend aan vervangingsinvesteringen, die annuïtair zijn berekend (historisch hogere rente).

Financieringsbehoefte

Alle bezittingen en vorderingen moeten gefinancierd zijn met eigen of lang of kort vreemd vermogen. We voorspellen in de meerjarenbegroting onze toekomstige baten en lasten. Hieruit leiden we de toekomstige uitgaven en inkomsten en de toekomstige toe- of afname van bezittingen af. Het gedeelte van onze bezittingen, dat nog niet gedekt is met aanwezig eigen vermogen of al aangetrokken vreemd vermogen is onze financieringsbehoefte. We hebben op dit moment een sterk liquide positie. De middelen die we bij het Rijk hebben staan, zullen we eerst gaan inzetten voordat we de kapitaalmarkt op gaan.

Inzicht in rentelasten, renteresultaat en wijze van toerekenen van rente

De volgende tabel geeft voor het begrotingsjaar 2025 aan hoe vanuit rentelasten, rentebaten en rentetoerekening het renteresultaat tot stand komt.

Omschrijving	Bedrag
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	12.765.000
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-11.505.000
Saldo externe rentelasten en rentebaten	1.260.000
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
c3. De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	802.000
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	2.062.000
d1. Rente over eigen vermogen	-
d2. Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	2.062.000
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-2.236.000
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury ¹⁾	-174.000

¹⁾Volgens het BBV moet de rente aan de gemeentelijke grondexploitaties met ingang van 2025 volgens de (integrale) omslagrenteberekening plaatsvinden. Dat is de reden dat er nu geen bedrag staat bij punt c1. Dit is nu verwerkt in het bedrag bij punt e.

²⁾Het renteresultaat is een positief resultaat van € 174.000. De wijze hoe deze tabel is opgesteld met positieve en negatieve bedragen is verplicht volgens het BBV.

6.6 Verbonden partijen

Inleiding

Voor de uitvoering van taken kan de gemeente een beroep doen op andere organisaties of een andere organisatie oprichten. We besluiten om taken door verbonden partijen te laten uitvoeren als we hiermee beter of goedkoper onze beleidsdoelstellingen kunnen realiseren.

Verbonden partijen zijn samenwerkingsverbanden, waarin we een bestuurlijk én financieel belang hebben. We zitten in het bestuur van deze organisatie of hebben stemrecht in de vergadering van aandeelhouders/leden én lijden verlies als de organisatie failliet gaat of als wij aangesproken kunnen worden als ze haar verplichtingen niet kan nakomen. Het financiële belang is het risico, dat de gemeente loopt als de verbonden partij failliet gaat of aanspraak maakt op niet begrote bijdragen van de gemeente. Bestuurlijke risico's treden op als de gemeente aangesproken kan worden op haar bestuurlijke rol in de verbonden partij.

In de verschillende programma's in hoofdstuk 5 gaan we in op de bijdrage van deze partners aan maatschappelijk gewenste effecten en programmadoelstellingen. In deze paragraaf kijken we naar de kracht en zwakke punten van de organisaties zelf en de risico's die de samenwerking voor de gemeente oplevert.

Beleidskaders

De beleidskaders rondom verbonden partijen liggen vast in de recent vastgestelde nota "Beleidskader Verbonden Partijen Hengelo 2024", hierna "beleidskader" genoemd. De basis van het beleid is dat we samenwerking met een partij aangaan als dit het geëigende middel is om een gewenst maatschappelijk effect voor de Hengelose inwoners te realiseren. Daarmee moet de samenwerking nuttig zijn, bijdragen aan de hierin door ons geformuleerde doelstellingen. Tegenover dit nut staan de kosten voor de gemeente en het risico dat de gemeente loopt door het op afstand laten uitvoeren van taken. Deze invalshoeken moeten in balans zijn; een groter risico kunnen we pas accepteren als de bijdrage aan de doelstellingen eveneens groot is.

We willen bij de samenwerking uit gaan van de zelfstandigheid en kracht van de professionele organisatie, aan wie we taken hebben toevertrouwd. Deze zullen we wel toetsen door het volgen van beleid en financiën.

We zetten in op goede informatie aan onze gemeenteraad. Dat doen we door beleidsvoornemens en financiële gevolgen hiervoor voor de gemeentebegroting in begrotingen van de samenwerkingsverbanden aan de gemeenteraad uitgebreid toe te lichten, waardoor de gemeenteraad zelf kan afwegen of er voldoende wordt bijgedragen aan de door haar gewenste koers en of ze de financiële consequenties acceptabel vindt.

We betrekken de gemeenteraad in en buiten de P en C-cyclus bij belangrijke ontwikkelingen bij verbonden partijen.

Wetswijziging versterking positie van gemeenteraden

Per 1 juli 2022 is het wetsvoorstel "Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen" in werking getreden. De wet versterkt de positie bij besluitvorming en de controlerende rol van gemeenteraden door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. Nieuwe bepalingen waarvoor de tekst van de gemeenschappelijke regeling moet worden gewijzigd moesten 1 juli 2024 zijn aangepast.

Alleen Recreatieschap Twente en Regionaal Bedrijventerrein Twente hebben de regeling nog niet aangepast. Het Recreatieschap zit in een proces van herziening van de financieringssystematiek en zal na besluitvorming daarover de regeling in zijn geheel aanpassen. Regionaal Bedrijventerrein wordt geliquideerd, is daarmee per definitie beleidsarm geworden en zal om die reden de regeling niet meer aanpassen.

Lijst verbonden partijen

In onderstaande lijst ontbreekt de soort "verenigingen en instellingen". In deze soort hebben we geen relaties die aan de definitie van verbonden partij, bestuurlijk én financieel belang, voldoen.

Gemeenschappelijke regelingen	Vennootschappen en corporaties	Overige verbonden partijen
1 SamenTwente	12 Twente Milieu N.V.	18 Euregio
2 Recreatieschap Twente	13 Twence Holding B.V.	
3 Veiligheidsregio Twente	14 Warmtebedrijf Hengelo B.V.	
4 SWB Midden Twente	15 Warmtenetwerk Hengelo B.V.	
5 Stadsbank Oost-Nederland	16 Enexis N.V.	
6 Regionaal Bedrijventerrein Twente	17 BNG Bank N.V.	
7 Gemeentelijk Belastingkantoor Twente		
8 Openbaar Lichaam Crematoria Twente		
9 Omgevingsdienst Twente		
10 Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo		
11 Centrumgemeenteregeling samenwerking ICT Hengelo		

Instellingen met bestuurlijk belang overwegend met publieke middelen gefinancierd

Instellingen met bestuurlijk belang overwegend met publieke middelen gefinancierd
1 Vereniging Nederlandse Gemeenten
2 Stichting Twente Board

Risicomanagement bij de verbonden partijen

We kunnen risico's bij verbonden partijen op meer manieren volgen:

- Verbonden partijen analyseren zelf risico's en zetten deze af tegen het weerstandsvermogen. Hierover rapporteren ze in de begrotings- en verantwoordingsstukken.
- Informatie over financiële kengetallen, zoals bijvoorbeeld eigen vermogen, schuldpositie en resultaten.
- Samen met Enschede, Almelo en Noaberkracht (Dinkelland en Tubbergen) laten we jaarlijks de verbonden partijen een risico-inventarisatie uitvoeren op basis van een set gerubriceerde vragen.

Resultaten risico-analyse 2024

De verbonden partijen beantwoorden risicovragen, die wij analyseren, rubriceren en scoren. We hebben de partijen ingedeeld in 3 risicoklassen: laag, gemiddeld en hoog risico. Deze risicoscore is de weging van de score op grond van de risico-uitvraag bij de verbonden partij en het financieel belang van Hengelo in de verbonden partij. In volgende overzicht worden de resultaten weergegeven.

Naam verbonden partij	Risicoscore organisatie	Financieel belang	Risicoscore totaal
SamenTwente	Gemiddeld	Groot	Gemiddeld
Recreatieschap Twente	Hoog	Laag	Gemiddeld
Veiligheidsregio Twente	Gemiddeld	Groot	Hoog
SWB Midden Twente	Gemiddeld	Zeer groot	Hoog
Stadsbank Oost-Nederland	Laag	Gemiddeld	Laag
Crematoria Twente	Gemiddeld	Laag	Laag
Regionaal Bedrijventerrein Twente	Gemiddeld	Groot	Gemiddeld
Omgevingsdienst Twente	Laag	Gemiddeld	Gemiddeld
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Laag	Gemiddeld	Laag
BNG Bank N.V.	Laag	Gemiddeld	Laag
Twente Milieu N.V.	Laag	Groot	Gemiddeld
Twence B.V.	Laag	Gemiddeld	Laag
Enexis Holding B.V.	Laag	Laag	Laag
Warmtenetwerk Hengelo B.V.	Hoog	Groot	Hoog
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	Hoog	Gemiddeld	Hoog
Twente Board	Gemiddeld	Laag	Gemiddeld

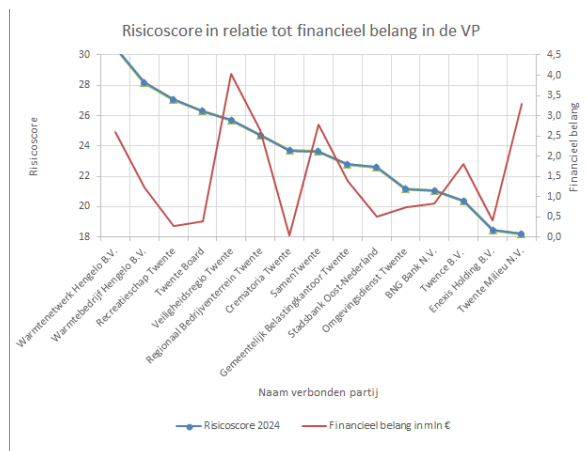
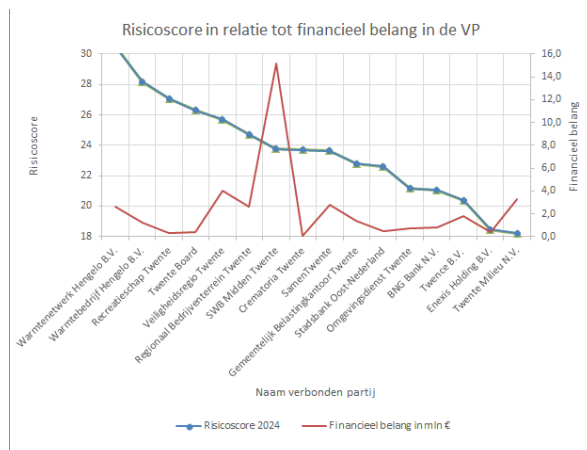
De verbonden partijen met een totaalscore "laag" hebben reguliere aandacht via de geplande contactmomenten, zoals periodiek overleg over doelen en uitvoering van werk en de voorbereiding van jaarstukken of begrotingen.

Bij een score "gemiddeld" hoort een intensiever toezichtsregime. We zetten meer in op tussentijdse rapportages, volgen via het accountmanagement de ontwikkelingen en stellen kritische vragen in het ambtelijk overleg. Bij een score "hoog" is er intensief en gepland regelmatig contact tussen de accountmanager en de organisatie en accountmanager en medewerker verbonden partijen. In het bestuurlijk overleg worden risico's besproken.

Hoe risicoscore en financieel belang zich tot elkaar verhouden is weergegeven in volgende grafieken. Bij een hoog financieel belang (rode lijn) zien we graag een lage risicoscore, als een duiding van goed bestuur, goede kwaliteit in dienstverlening, financiële zekerheid en goede verantwoording richting de deelnemer/ aandeelhouder. Als een hoog financieel belang gepaard gaat met een hoge risicoscore (blauw) is er meer kans op nadelige effecten voor de gemeente en is er intensief contact met de verbonden partij. Het ideale beeld is dat de risicolijn laag en onder de lijn van het financieel belang zit.

In de tweede grafiek is SWB Midden Twente niet opgenomen, omdat het hoge financieel belang van SWB de verschillen tussen andere partijen afvlakt. De tweede grafiek verduidelijkt verschillen bij overige partijen.

Actualiteiten en kerngegevens verbonden partijen

In dit onderdeel vindt u actuele ontwikkelingen en de visie van de verbonden partij op de begrotingsperiode. In de tabellen bij de verbonden partij zijn de vanuit het BBV (art. 15) verplichte elementen opgenomen en enkele aanvullende gegevens.

- De balansgegevens van de verbonden partijen ontleen we aan de laatste jaarstukken van de verbonden partij zelf of, indien aanwezig, de geprognosticeerde balans in de meerjarenbegroting. Door de gemeenschappelijke regelingen worden toekomstige balansgegevens wel verstrekt. De geprivatiseerde bedrijven geven deze prognose niet af. Hier nemen we de gegevens uit de laatste balans op.
- De jaarresultaten zijn de resultaten die de partijen zelf hebben gerapporteerd als winst na belasting.
- Het financieel belang is de optelsom van de jaarlijkse exploitatiebijdrage, evt. aangevuld met de subsidiebijdrage en inkoopbedrag voor dienstverlening, het jaarlijkse dividend, het ingebrachte kapitaal en de verstrekte leningen en garanties. Dit is dan het maximale verlies dat zou kunnen optreden bij

bedrijfsdiscontinuïteit. Jaarlijkse bijdragen zullen nooit geheel verloren gaan, deze worden (pragmatisch) voor 50% meegenomen in het financieel belang.

SamenTwente

SamenTwente omvat de GGD Twente, de Organisatie voor inkoop van Zorg en JeugdJeugdhulp Twente (OZJT) en Veilig Thuis Twente (VTT). Ze is gastheer voor Kennispunt Twente en Samen14. De focus ligt op gezond, veilig en vitaal. Met een begrotingsomvang van € 63 miljoen zet SamenTwente zich in voor de 14 gemeenten en 641.000 inwoners in Twente. SamenTwente grijpt in als de (gezondheids)zorg bedreigd wordt, maar kiest er met name voor om preventieve activiteiten uit te voeren om de noodzaak tot ingrijpen te beperken.

SamenTwente speelt in op de toenemende vraag naar adviezen over een gezonde leefomgeving en toenemende meldingen bij het meldpunt woningvervuiling. Naast meer inzet op deze terreinen, die ook een uitzetting van middelen betekent, wordt het bijna onmogelijk om forensische artsen beschikbaar te hebben in die gevallen waar het nodig is, zoals bij euthanasie, bij lijkschouwingen en in rechtszaken. En met de regionale inkoop jeugdhulp 2025 en de daarmee gepaard gaande prijsstijging ligt de focus op het transformeren van het jeugdzorglandschap.

Op verzoek van het Algemeen Bestuur voert SamenTwente een takendiscussie. Uitzetting van middelen is de afgelopen jaren vaker wel dan niet aan de orde. Een kritische blik op nut en noodzaak van (verplichte) reguliere en extra taken is nodig om de kosten te kunnen beheersen.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezondheidsbevordering regionale taken	
Beleidsrealisatie in programma	6,7	
Financieel belang Hengelo	€ 2.779.187	
Eigen vermogen	€ 4.060.000	€ 4.015.000
Vreemd vermogen	€ 17.499.000	€ 19.374.000
Resultaat begroot 2025	€ 267.000	
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 31.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,80	
Solvabiliteitspercentage	17,2%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,9%	

Recreatieschap Twente

De taken van Recreatieschap Twente zijn het beheer van de recreatieparken Hulsbeek, Rutbeeld en Lageveld en het onderhoud van de recreatieve routenetwerken (fiets, wandel, mtb, paard en auto). Daarnaast verzorgt ze de toeristische promotie, o.a. via Twente Marketing. Het Recreatieschap Twente is bezig om in de eerste jaren als zelfstandige bedrijfsvoeringsorganisatie de structuur goed neer te zetten. De visies op de beleidsterreinen routenetwerken en recreatieparken zijn geactualiseerd.

In 2023 heeft het Recreatieschap Twente een rapportage opgesteld voor een herziening van de financieringssystematiek Recreatieschap Twente. In deze rapportage zijn een viertal opties uitgewerkt, in samenhang met het ambitieniveau. In het voorjaar van 2024 is gekozen om het ambitieniveau van "fundament op orde" aan te houden. Dit niveau van ambitie past binnen de huidige begroting van het recreatieschap. Hierdoor heeft er geen herverdeling van de gemeentelijk bijdrage plaatsgevonden.

Hengelo gaat incidenteel € 194.000 bijdragen aan een grote hersteloperatie van de oevers van het Rutbeek en Hulsbeek, die in totaal een investering van € 1,5 miljoen omvat. In totaal dragen we € 525.000 per jaar bij.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Beheer recreatieplassen en recreatieve wandel- en fietsroutenetwerk.	
Beleidsrealisatie in programma	2,5	
Financieel belang Hengelo	€ 267.464	
Eigen vermogen	€ 798.000	€ 798.000
Vreemd vermogen	€ 4.000.000	€ 3.935.000
Resultaat begroot 2025	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2023	-€ 8.000	
Gerapporteerde weerstandratio	0,80	
Solvabiliteitspercentage	16,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,9%	

Veiligheidsregio Twente

De Veiligheidsregio Twente (VRT) is voor Hengelo de regionale samenwerkingsorganisatie op het gebied van de brandweer, incidentenbestrijding en crisisbeheersing. De VRT kenmerkt zich doordat ze kapitaalintensief en tegelijk arbeidsintensief is. Er is vooral de laatste tijd een sterke invloed van hogere wet- en regelgeving en landelijk beleid. Deze vereisen aanpassing van het regionaal beleid.

- Landelijk wordt ingezet op *versterking van de crisisbeheersing* en versterking van de informatievoorziening. Voor Twente gaat het om een bedrag van indicatief € 2,4 miljoen dat in de periode 2023 – 2026 gefaseerd beschikbaar wordt gesteld. De gelden worden ingezet voor een 9-tal versterkingsthema's, gericht op het meer robuust maken van - en het garanderen van de paraatheid van - de crisisorganisatie.
- Europese regels kwalificeren de *brandweervrijwilligers* als deeltijdwerkers, die gelijke arbeidsvoorwaarden als de beroepslieden zouden moeten krijgen. Dit is te duur. Daarom is gekozen voor het vergroten van de verschillen tussen de taken van een vrijwilliger en die van een beroepskracht, zodat van een vergelijkbare werksituatie geen sprake meer is. Vrijwilligers zijn dan niet structureel beschikbaar voor piketdienst en worden niet meer vast ingeroosterd. Dit houdt in dat op middellange termijn wordt toegewerkt naar beroepsbezetting, daar waar permanente bemensing (24/7) is vereist. Het ministerie van J&V heeft nog geen structurele dekking toegezegd. Daarom ontstaan er knelpunten bij de paraatheid (met name in Hengelo en Almelo waar vrijwilligers zijn gekazerneerd). We verwachten een lastenverzwaring van € 1,4 miljoen. Tijdelijk houdt VRT voor het oplossen van de knelpunten rekening met € 0,3 miljoen m.i.v. 2025.
- De aandacht voor *informatiebeveiliging* is de laatste jaren mede vanwege de berichtgeving over het toenemende aantal cyberaanvallen sterk toegenomen. Voor veiligheidsregio's is het met name cruciaal dat de bedrijfscontinuïteit gewaarborgd is als vitale sector voor brandweezorg en crisisbeheersing. VRT werkt aan de verdere implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO). Veiligheidsregio's zullen daarnaast tenminste moeten gaan voldoen aan de NIS2-richtlijn.
- *Duurzaamheid* vereist van de VRT actie op het gebied van klimaat (CO₂ reductie), circulair (gebruik grondstoffen), sociaal (duurzame inzetbaarheid van personeel) en natuur (biodiversiteit). Specifiek voor de brandweer: meer inzet van "grijs of zwart" water (geschoond afvalwater) en de toepassing van meer milieuvriendelijke blustechnieken.
- *Duurzame inzetbaarheid van brandweerpersoneel* is onderwerp van een nationaal onderzoek in opdracht van Brandweer Nederland, uitgevoerd door de Universiteit van Maastricht. In de loop van 2024 worden de eerste onderzoeksresultaten bekend gemaakt. Hieruit zullen aanbevelingen en acties volgen die mogelijk ingrijpend zijn.
- *De invoering van de Wet open overheid* loopt iets achter op schema. De nulmeting laat zien dat de basis nog niet op orde is. Zo ontbreekt op onderdelen de documentatie voor informatiebeleid, -beheer en archivering. Deze randvoorwaarden dienen in eerste instantie te worden aangelegd. Het project om te komen tot invoering van de Woo wordt gefinancierd met eenmalige rijks gelden.
- Veiligheidsregio's zijn niet aangesloten bij de WSGO (zoals ander GR'en) maar hebben een eigen werkgeversvereniging: de WVSF. De afspraak is dat de Cao Gemeenten / Cao WSGO als leidend kader wordt gehanteerd. In de onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden wordt de inhoudelijke VNG-lijn echter niet in alle opzichten gevolgd, waardoor de begroting van loonkosten, vergeleken met die van andere GR-en, anders kunnen uitpakken.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	(Voorbereiding op) bestrijding van rampen en incidenten	
Beleidsrealisatie in programma	1	
Financieel belang Hengelo	€ 4.033.760	
Eigen vermogen	€ 1.721.000	€ 1.755.000
Vreemd vermogen	€ 88.918.000	€ 88.298.000
Resultaat begroot 2025	€ 31.000	
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 1.374.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,70	
Solvabiliteitspercentage	1,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	13,6%	

SWB Midden-Twente

SWB is ons sociaal werk- en leerbedrijf en beheerder van onze openbare ruimte (Gildebor). Haar taken: arbeidsontwikkeling, beschut werk en beheer openbare ruimte. In de afgelopen twee jaar heeft de SWB gewerkt aan haar doorontwikkeling, zowel strategisch als in de organisatie. Het koersplan is vastgesteld. Daarnaast heeft een organisatieontwikkeling plaats gevonden. Hierdoor wordt de organisatie stabiel en efficiënter.

In de begroting 2024 zien we nog een nadelig resultaat, dat in de jaren daarna omgebogen wordt tot een positief resultaat. Op het gebied van duurzaamheid moet de slag nog gemaakt worden. SWB heeft KPI's ontwikkeld om de kwaliteit van diensten objectiever te kunnen monitoren. De meerjarenbegroting is sluitend vanaf 2025, het resultaat verbetert in 2026 en 2027. Door het matige jaar 2023 en het verlies in 2024 wordt volgens de begroting 2024 € 1,4 miljoen ingeteerd op het eigen vermogen tot 2028. Het eigen vermogen blijft eind 2027 nog € 1 miljoen boven de ondergrens van het weerstandsvermogen.

Na de begroting is een resultaatverbeteringsplan opgezet met als doel om het verlies in 2023 en 2024 verder te beperken. De verliesraming in de begroting 2024 (jaarschijf 2023) was meer dan € 1 miljoen. Het strategisch plan van september 2023 laat nog slechts een verlies zien voor 2023 en een positief resultaat in de jaren 2024–2027. Hiermee blijven we ook verder van de ondergrens van het weerstandsvermogen vandaan.

Een zorgpunt is de afhankelijkheid van de beschikbare rijksbijdragen, met name voor de doelgroep 'nieuw beschut'; een onderzoek van Berenschot geeft aan dat gemeenten hier circa € 10.000 per werkplek moeten bijleggen. Voor SWB is dat circa € 5.000.

De risico-inventarisatie leidt tot een iets betere score dan vorig jaar. Dit is conform verwachting. SWB toetst goed de kwaliteit van intern en extern geleverd werk. De organisatie staat beter en is zich nog verder aan het verbeteren. De score wordt negatief beïnvloed door meer dan gemiddelde wisselingen in het bestuur (tijdelijk drukkend effect), de afhankelijkheid van een klein aantal opdrachtgevers en het feit, dat de rechtmatigheidsverklaring nog niet kon worden afgegeven. Wij blijven een risicoscore hoog rapporteren, omdat het financieel belang ver boven de andere partijen uit steekt.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Ondersteuning mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en samenwerking beheer en onderhoud openbare ruimte	
Beleidsrealisatie in programma	6	
Financieel belang Hengelo	€ 15.166.990	
Eigen vermogen	€ 2.188.000	€ 1.797.000
Vreemd vermogen	€ 5.259.000	€ 8.826.000
Resultaat begroot 2025	-€ 391.000	
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 100.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,40	
Solvabiliteitspercentage	16,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	69,4%	

Stadsbank Oost-Nederland

De Stadsbank Oost Nederland voert de bancaire schuldhulpverlening uit voor onze gemeente.

De gemeente is regievoerder in deze samenwerking, conform de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, en de Stadsbank is de uitvoerende partij.

Het dienstverleningsmodel en bekostigingsmodel is aangepast om beter aan te sluiten bij de integrale toegang en regie van de 21 gemeenten. De Stadsbank heeft de beweging gemaakt van proces- en productgericht werken naar klant- en resultaatgericht werken.

De Stadsbank is zich ervan bewust dat gemeenten in aanloop naar het ravijnjaar 2026 vragen om meer dan ooit kostenbewust te begroten.

Landelijk is er een bestuurlijk akkoord getekend voor de basisdienstverlening voor schuldhulpverlening. De Stadsbank én de deelnemende gemeenten zorgen dat ze zich hierop voorbereiden. Dit verloopt overigens voorspoedig, wij voldoen samen met onze Stadsbank al aan de meeste onderdelen. Stadsbank verleent medewerking aan het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) door de kredietverlening aan jongeren voor haar rekening te nemen.

De risicoscore is wederom verbeterd t.o.v. 2023. Een betere score op directie/bestuur door minder korte termijn wijzigingen in het bestuur. Verder grotendeels ongewijzigd.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Hulpverlening aan mensen met financiële problemen en schulden	
Beleidsrealisatie in programma	6	
Financieel belang Hengelo	€ 500.820	
Eigen vermogen	€ 1.370.000	€ 1.465.000
Vreemd vermogen	€ 11.396.000	€ 7.098.000
Resultaat begroot 2025	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 289.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	1,36	
Solvabiliteitspercentage	17,1%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	9,9%	

Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Cremeren is een basisvoorziening voor de regio. Inmiddels kiest 68% van de inwoners voor cremeren. Crematoria Twente beheert 4 moderne, sfeervolle crematielocaties met een goede regionale dekking in Twente. Alle inwoners hebben dezelfde toegang tot de crematoria, ongeacht of, en hoe, men verzekerd is. Na een tijd van investeren in de accommodaties was een periode van consolideren en weer winstgevend worden de inzet.

Crematoria Twente volgt de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van lijkbezorging om hier tijdig op in te kunnen spelen. Dit levert nieuwe ambities op bij de BV die vragen om financiering, ook deels met eigen vermogen. We doelen op resomeren als nieuwe techniek om het lichaam op te lossen en duurzamer cremeren op waterstof in plaats van gas.

Om zoveel mogelijk eigen vermogen in te kunnen zetten voor de investeringen in de 4 locaties heeft de BV in het verleden een pauze in het uitbetalen van dividend aangekondigd. Eerder dan verwacht is weer winst gerealiseerd in de BV en daarmee ook in OLCT. Hengelo ontving van OLCT € 48.000 in 2023 en in 2024 € 71.000. De wens om opnieuw winst in de BV te houden om de nieuwe ambities mede te financieren is door gemeenten tegengehouden, omdat de plannen nog te prematuur waren. Na uitwerking van de plannen zal hierover opnieuw besloten worden. In onze begroting 2025 hebben we veiligheidshalve nog geen dividend geraamd. Als de winst blijkt structureel te worden zullen we de raming weer opnemen.

In 2022 is de gemeentelijke rol bij de crematoria opnieuw ter discussie gesteld. Het bestuur van OLCT heeft opnieuw besloten, dat de gemeentelijke deelname in OLCT de meest gewenste bestuursvorm is. De weerstand m.b.t. gemeentelijke betrokkenheid is daarmee niet verdwenen.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Lijkbezorging met inachtneming van wettelijke voorschriften	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 50.400	
Eigen vermogen	€ 2.081.000	€ 2.081.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 6.000
Resultaat begroot 2025	€ 364.000	
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 470.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	niet bekend	
Solvabiliteitspercentage	99,7%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	14,9%	

Regionaal Bedrijventerrein Twente

Het Regionaal Bedrijventerrein Twente is als grondexploitatie opgezet. De verkoop van alle gronden is het einde van de noodzaak om een grondexploitatie aan te houden. Daarmee tevens het voorgenomen einde van de GR. Het Algemeen Bestuur heeft in haar vergadering van 13 december 2023 het voornemen uitgesproken om indien mogelijk al per 31-12-2024 de gemeenschappelijke regeling op te heffen. Dat betekent dat er afspraken gemaakt moeten worden voor de beheershandelingen, die niet stoppen na de laatste verkoop van grond. Dit zijn de taken op het gebied van het parkmanagement, de erfpachtadministratie en -inning en het beheer van de havenfaciliteiten. De coöperatie Parkmanagement XL Businesspark en de gemeente Almelo zijn mogelijke kandidaten voor de afwikkeling van deze activiteiten.

Opheffingsplan en liquidatieplan

Er is daarom een opheffingsplan nodig, dat bepaalt welk proces moet worden doorlopen. Er moet verder een financiële afhandeling worden bepaald met de deelnemende gemeenten en provincie. Hiervoor en voor de juridische afhandeling wordt een liquidatieplan opgesteld. Het voorgenomen opheffingsbesluit wordt voor toestemming aan de gemeenteraden van Enschede, Almelo, Hengelo en Borne en Provinciale Staten van Overijssel voorgelegd. Pas daarna kan dit besluit definitief genomen worden.

Op 27 maart jl. heeft het dagelijks bestuur het opheffingsplan goedgekeurd. Een externe projectleider neemt het voortouw. Deze laat zich verder extern ondersteunen als expertise binnen de projectgroep niet voorhanden is. De laatste begroting en jaarstukken zijn ingestoken alsof de gemeenschappelijke regeling wordt voortgezet. Hierdoor

kan de begroting als bouwsteen fungeren voor tussen de deelnemers te maken afspraken over de overdracht van activiteiten.

We zijn medio september 2024 in de fase gekomen dat het opheffingsplan moet worden uitgevoerd en het liquidatieplan moet worden opgesteld. We weten dat hieruit nog een winstuitkering gaat volgen, die naar verwachting op grond van de kapitaalbreng destijds verdeeld gaat worden (Hengelo 23%).

Het risicobeeld, dat wij ophalen is vanwege het beëindigen van de GR minder relevant. De risico's zijn voldoende geborgd binnen de grondexploitatie.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Regionale afstemming en ontwikkeling XL-businesspark A1	
Beleidsrealisatie in programma	3,8	
Financieel belang Hengelo	€ 2.625.831	
Eigen vermogen	€ 17.597.000	€ 19.968.000
Vreemd vermogen	€ 54.733.000	€ 54.775.000
Resultaat begroot 2025	€ 2.371.000	
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 2.646.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	niet bekend	
Solvabiliteitspercentage	26,7%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	23,0%	

Omgevingsdienst Twente

OD Twente is opgericht om zorg te dragen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Twente. OD Twente behandelt voor haar deelnemers (de 14 Twentse gemeenten) de aanvragen voor vergunningen in het kader van het omgevingsrecht (milieudeel en voor provincie ook het bouwdeel), toetst meldingen, houdt toezicht op en handhaaft de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Daarnaast adviseert de OD Twente haar deelnemers bij de opstelling van beleid en bij specifieke ontwikkel- of uitvoeringsprojecten.

We kunnen eigenlijk wel stellen dat de Omgevingsdienst Twente een nieuwe fase ingaat. Na de pioniersfase sinds de start in 2019, komen ze in rustiger vaarwater; in een beheersfase.

Omgevingsdiensten moeten robuuster worden. Dit is de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen en de rapporten van de Algemene Rekenkamer. Een toets bij ODTwente gaf aan, dat nog niet aan alle robuustheidscriteria wordt voldaan. Om per 2026 wel te voldoen is een plan van aanpak opgesteld, waarbij o.a. gestreefd wordt naar een hoger opleidingsbudget en het kunnen faciliteren van een grotere inbreng van taken door gemeenten.

Om efficiënter te worden wil ODTwente risicogericht werken. Risicoscans, waarbij de kans dat een bedrijf negatieve milieueffecten veroorzaakt en hun naleefgedrag bij tekortkomingen bepaalt dan de prioriteit van controleren.

Vanuit het projectplan Energie en duurzaamheid 2023-2026 wordt ingezet op de energiebesparingsplicht voor bedrijven. Met 2 extra adviseurs en 5 controleurs wordt deze expertise tot een volwaardig specialisme opgebouwd. Hiermee liggen ze op koers om in 2026 ontwikkeld te zijn tot een organisatie die een bijdrage kan leveren aan de CO2-reductie bij bedrijven.

Op basis van de nulmeting in 2023 wordt door middel van het Projectplan informatiebeheer 2024 – 2026 invulling gegeven aan het ontwerpen, implementeren en ten uitvoer brengen van de interne informatiebeheerregels. Dit plan zorgt voor het opstellen en uitvoeren van een vernietigingsbeleid en -protocol. Daarnaast worden bedrijfsvoeringsprocessen en hun archiefruimte geïnventariseerd.

De risicoscore is zo sterk verbeterd, dat eerst een nadere analyse nodig is om deze op waarde te schatten.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezonde en veilige leefomgeving d.m.v. handhaving wetgeving milieu	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 744.500	
Eigen vermogen	€ 902.000	€ 902.000
Vreemd vermogen	€ 2.310.000	€ 2.252.000
Resultaat begroot 2025	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 454.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,83	
Solvabiliteitspercentage	28,6%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	7,0%	

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Het GBTwente voert de wettelijke taken lokale heffingen voor ons uit. De hoofdtaken zijn het waarderen van vastgoed conform de Wet WOZ en heffen, bezwaarafhandeling en invorderen van belastingen. Deze taken hebben we gedelegeerd aan GBTwente. Inwoners hebben soms moeite om te accepteren, dat GBT Twente de gemeente vertegenwoordigt in de overgedragen taken. Daarom voelt GBTwente de noodzaak om namens ons duidelijk en goed met de inwoner te communiceren. Met de slogan "persoonlijk en begrijpelijk" wordt de toegankelijkheid voor inwoners naar een hoger plan getild. De doelen zijn en blijven: foutloos, sneller en goedkoper. Men zet in op het directe contact met de inwoner door laagdrempeliger te worden, b.v. als het gaat om bezwaar maken en om het aanvragen van kwijtschelding.

GBTwente is actief deelnemer in landelijke belangengroeperingen.

2023 was extreem heftig door een explosie aan bezwaren, voornamelijk door no-cure-no-pay-bedrijven. Bezwaar maken is door wetgeving nu minder lucratief geworden voor bedrijfsmatige partijen, waardoor het aantal bezwaren weer is gedaald.

Landelijk ervaren alle uitvoerders van de gemeentelijke belastingen knelpunten bij de inwinning van secundaire objectkenmerken (onderhoudsstatus en luxe-niveau van woning en binnenruimtes) voor de vaststelling van de WOZ-waarde. Dit is balanceren tussen enerzijds de noodzaak om goed te waarderen met de juiste objectkenmerken en anderzijds het voorkomen, dat inwoners in hun privacy aangetast worden. GBTwente is bedenker van de systematiek, waarbij de inwoner een keuze kan maken uit foto's, die de verschillende waarderingsniveau's van een kenmerk van een onbekende geselecteerde woning weergeven. Zo kan de inwoner zelf de secundaire kenmerken van zijn/haar woning bepalen door een foto te kiezen die het best met de eigen woning overeenkomt. Omdat deze geautomatiseerd kunnen worden opgenomen in het WOZ-dossier ontlast dit tevens de werkdruk voor GBTwente. De inwoner hoeft dan geen foto's van de eigen woning te verstrekken. Het streven is om per 2025 een landelijke platform te implementeren. Via een pilot in 1 gemeente gaat GBTwente de werking en acceptatieniveau van deze werkwijze toetsen. Bij succes kan dit breder worden toegepast.

We zien een betere risicoscore op deelname aan risicovolle activiteiten, maar een lagere score op de rubriek control. Dit is veroorzaakt door een grotere afwijking van het behaalde resultaat in 2023 ten opzichte van begroot en een lagere interne rapporteringsfrequentie. Hierdoor wordt de eindscore laag net over de grens getild naar een eindscore gemiddeld.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Uitvoering gemeentelijke heffing en invordering lokale belastingen	
Beleidsrealisatie in programma	9,7	
Financieel belang Hengelo	€ 1.392.316	
Eigen vermogen	€ 733.000	€ 754.000
Vreemd vermogen	€ 8.158.000	€ 7.582.000
Resultaat begroot 2025	€ 6.000	
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 213.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,24	
Solvabiliteitspercentage	9,0%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	16,5%	

BNG Bank N.V.

De BNG Bank is de bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank ziet zichzelf als publieke bank met dezelfde maatschappelijke doelen als haar klanten. Met de strategie "Ons kompas naar impact" ligt de focus op maatschappelijke impact, meer dan op winst. BNG Bank is één van de weinige banken met een triple A-rating, wat staat voor financieel zeer solide. BNG Bank behaalt zeer voorspelbare resultaten en heeft een sterk imago. BNG Bank staat onder intensief toezicht van De Nederlandse Bank en De Europese Centrale bank.

Onze eigen risico-inventarisatie is daarom qua relevantie ondergeschikt aan de kijk van de markt op de bank. Overigens scoort de bank ook in onze risico-inventarisatie zeer goed.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	N.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Financiering publieke sector: laag houden financieringskosten maatschappelijke voorzieningen	
Beleidsrealisatie in programma	9	
Financieel belang Hengelo	€ 841.015	
Eigen vermogen	€ 4.615.000.000	€ 4.721.000.000
Vreemd vermogen	€ 107.459.000.000	€ 110.819.000.000
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 254.000.000	
Solvabiliteitspercentage	4,1%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	0,3%	

Twente Milieu N.V.

Twente Milieu levert, na de toetreding van Berkelland, aan 10 gemeenten diensten op het gebied van afvalinzameling. Voor een deel van de gemeenten voert ze tevens beheer van de openbare ruimte en/of overige taken uit, zoals b.v. gladheids- of ongediertebestrijding. Twente Milieu wil samen met gemeenten innovatief werken aan een afvalloos Twente. De bedrijfstaken afvalinzameling en beheer openbare ruimte worden goed gescheiden. Door het kostprijs-plus-systeem kunnen gemeenten rekenen op goede tarieven. Winsten zijn daarom niet te verwachten, tenzij bijzondere omstandigheden de bedrijfsvoering positief beïnvloeden. In die gevallen is nu afgesproken, dat er geen winst wordt uitgekeerd, maar dat de voordelen via tariefverlaging aan de aandeelhoudende gemeenten worden teruggegeven.

Twente Milieu bereidt zich voor op nieuwe duurzaamheidseisen van gemeenten bij de toegang tot de binnenstad. Ze vergroent daarom het wagenpark; elektrisch waar het kan en minder vervuilende brandstof waar elektrisch (nog) niet kan.

Twente Milieu is de beste scorende verbonden partij gezien vanuit de risico-inventarisatie.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	N.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezamenlijke efficiënte duurzame afvalinzameling (en onderhoud openbare ruimte)	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 3.299.280	
Eigen vermogen	€ 12.660.000	€ 12.064.000
Vreemd vermogen	€ 15.678.000	€ 15.275.000
Gerapporteerd resultaat 2023	-€ 596.000	
Solvabiliteitspercentage	44,1%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	16,4%	

Twence B.V.

Primair is Twence de verwerker van onze afvalstoffen, waaronder gft en huishoudelijk restafval. Per 1-7-2022 zijn nieuwe langjarige leverings- en prijsafspraken met gemeenten overeengekomen en doorgevoerd. Hierdoor kunnen we de afvaltarieven voor inwoners zo stabiel mogelijk houden. Twence profileert zich als producent van waardevolle grondstoffen en energie uit afval en biomassa. Daarmee worden grondstofkringlopen gesloten; alle afval is in die optiek grondstof voor andere producenten, zonder dat er restafval over blijft.

Afvalverbranding staat ter discussie vanwege de forse uitstoot aan CO2 en andere broeikasgassen zoals stikstof. Afvalverbrandingsinstallaties zullen er echter nog jaren moeten zijn, omdat we ondanks afvalscheiding nog veel restafval produceren. De vrijkomende warmte wordt benut. Inwoners en bedrijven in Enschede en Hengelo gebruiken deze warmte om gebouwen te verwarmen. In 2023 is de nieuwe grootschalige CO2 afvanginstallatie gereed gekomen, die 1/3^e deel van de totale fossiele uitstoot van Twence gaat afvangen.

Uit contacten met afvalinzamelaars Circulus en Rova kunnen mogelijk nieuwe aandeelhouderschappen ontstaan. Ook de intensieve samenwerking met Duitse gemeenten kan leiden tot nieuwe aandeelhouders. De eerste inzet is om de communale samenwerking met Münster om te zetten in een aandeelhoudersrelatie. Door import beperkende regels van de Nederlandse overheid is het doorzetten van de samenwerking vertraagd.

Nieuw aandeelhouderschap wordt vooral belangrijk als aandeelhouders die willen vertrekken (Almelo, Oldenzaal en Twenterand) er in slagen om hun aandelen te verkopen aan blijvende aandeelhouders. AVR (concurrent) procedeert tegen Twence en de gemeenten om hen tot openbaar aanbesteden te dwingen. De rechtbank Overijssel heeft alle vorderingen van AVR afgewezen. Momenteel loopt de beroepszaak bij het Hof. Dit proces kan nog jaren lopen.

Twence zet in op het versterken van het publieke karakter van het bedrijf. Het Regionaal Warmtenet Twente is een project waarmee Twence verder invulling geeft aan haar taak van duurzaamheidsbevorderaar.

Er speelt veel bij Twence, maar de meest kritische ontwikkelingen worden goed aangepakt. De objectieve risicoscore is nog steeds erg goed.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Regionale afvalverwerker, energieleverancier en duurzaamheidsbevorderaar	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 1.797.675	
Eigen vermogen	€ 175.964.000	€ 169.261.000
Vreemd vermogen	€ 163.228.000	€ 162.475.000
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 9.497.000	
Solvabiliteitspercentage	51,0%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,4%	

Enexis N.V.

Enexis is onze regionale distributeur van energie. Ze is een grote speler in de energietransitie. Enexis moet zich tot

het uiterste inspannen om het netwerk zo snel uit te breiden, dat overal de door nieuwe lokale energieopwekkers geproduceerde stroom naar de eindgebruikers kan worden getransporteerd. Bijna de helft van de totale RES-opgave valt binnen het verzorgingsgebied van Enexis, dat hiermee een gigantische investeringsopgave heeft. Het vinden van personeel is een bottleneck, die de opgave nog uitdagender maakt. Met ons bescheiden aandeel in Enexis kunnen we zeer beperkt invloed hebben op de koers van het bedrijf. Als gevolg van de extra investeringen in de energietransitie, de doorberekening van de hogere Tennet-tarieven en de wettelijke belemmering om de extra investeringen direct in de tarieven te verwerken, zal de winst de komende jaren onder druk komen te staan. De verwachting is dat dit tijdelijk is. Enexis heeft toename van eigen vermogen nodig om in deze financieringsgolf op lange termijn aan de betalingsverplichtingen te kunnen blijven voldoen. Wij dragen daar in eerste instantie niet aan bij. Meerdere gemeenten doen dit niet. Om financiering te borgen heeft Essent het Rijk gevraagd om mee te denken en te overwegen om eigen vermogen te verschaffen. Hier is positief op gereageerd. De verwachting is dat Enexis het Rijk niet nodig heeft voor 2030.

De risicoscore is goed. Omdat Enexis maar 1x een AvA houdt en 2x per jaar rapporteert scoort ze minder op het onderdeel governance. We hoeven geen zorgen te hebben over onze deelname in dit stabiele bedrijf.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Ontwikkeling en beheer regionale distributienetwerk energie	
Beleidsrealisatie in programma	7,9	
Financieel belang Hengelo	€ 410.105	
Eigen vermogen	€ 5.441.000.000	€ 5.320.000.000
Vreemd vermogen	€ 4.907.000.000	€ 5.140.000.000
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 72.000.000	
Solvabiliteitspercentage	50,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	0,07%	

Warmtebedrijven

De warmtebedrijven zijn ontstaan na een overname van het gemeentelijke warmtebedrijf. Na de overname heeft de rol van de gemeente zich beperkt tot een 5% aandeel in het transportbedrijf Warmtenetwerk Hengelo B.V. en het leveringsbedrijf Warmtebedrijf Hengelo BV. Met de aanleg van het hoofdtransportnet en het benutten van de restwarmte van Nobian hebben we een zeer duurzaam warmtedistributiesysteem ontwikkeld. Dit draagt bij aan de duurzaamheidsopgave van de gemeente Hengelo. Voor het slagen van zowel het transportbedrijf als het warmteleveringsbedrijf is het van belang dat het aantal aansluitingen wordt verhoogd. Voor de duurzaamheid van de geleverde warmte is de continuïteit van de levering van de restwarmte van Nobian van groot belang. Hoge energieprijzen hebben ertoe geleid, dat Nobian het productieproces heeft aangepast, waardoor stagnatie in de levering van warmte aan ons netwerk plaatsvond. Ook Nobian heeft duurzaamheidsopgaven en het bedrijf verkent de mogelijkheid van elektrificatie en het benutten van de beschikbare restwarmte. Warmtebedrijf Hengelo verkent de mogelijkheden om een alternatieve warmtebron te benutten. Daarnaast heeft Twence plannen om een hoog temperatuur regionaal warmtenet te ontwikkelen. De warmtenetwerken kunnen naast elkaar blijven bestaan. In een samenwerkingsovereenkomst met Warmtenetwerk Hengelo, Warmtebedrijf Hengelo en gemeente Hengelo zijn er concessiegebieden afgesproken. Voor de overige wijken waar een warmtenet het alternatief is voor aardgas, zal via een kavelaanwijzing door de gemeente een warmtebedrijf worden geselecteerd, zodra de Wet collectieve warmtevoorziening (WCW) in werking treedt. In het Warmteprogramma is hiervoor de afweging gemaakt.

Warmtebedrijf Hengelo BV

Warmtebedrijf Hengelo BV treedt op als energieleverancier aan de eindgebruikers. Ennatuurlijk is 95% aandeelhouder. Hengelo bezit 5% van de aandelen. De gemeente heeft naast het aandeelhouderschap nog een belang, doordat zij een achtergestelde lening van € 1 miljoen heeft verstrekt. De voorwaarden voor aflossing van deze lening vereisen een ruime winstgevendheid van het bedrijf. Dat we die mate van winstgevendheid gaan bereiken is onwaarschijnlijk. Vanwege het karakter van de lening is er een voorziening gevormd. Inmiddels zijn de contouren van de WCW (Wet Collectieve Warmtevoorziening) bekend geworden. Belangrijk onderdeel daarin is de publieke marktordening, waardoor warmtenetten in de toekomst voor meer dan 50% in publieke handen moeten zijn. Voor private partijen is er een overgangsregeling opgenomen in de WCW. Ennatuurlijk zal haar strategie en bedrijfsvoering hierop moeten aanpassen.

In de risico-inventarisatie laat het jaar 2024 een iets lagere score zien dan in 2023. Dat komt onder andere door een wat grotere afwijking tussen het werkelijke resultaat het budget in 2023. Het warmtebedrijf wordt door ons op dezelfde wijze getoetst dan de grotere verbonden partijen. Logischerwijze is een kleine organisatie meer op de kerntaak gericht en minder op de bijkomende aspecten als bijvoorbeeld governance, frequente rapportage en vergelijking in de branche. Ze heeft één directeur in plaats van een directie met meervoudige expertises. Ontbrekende kwaliteitsaspecten buiten de kerntaak worden overigens wel gecompenseerd door de controle vanuit moederbedrijf Ennatuurlijk. Veel soorten kosten zijn nauwelijks beïnvloedbaar. Er worden weer zwarte cijfers geschreven, maar nog niet op het verlangde niveau.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Leverancier warmte warmtenetwerk Hengelo	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 1.229.678	
Eigen vermogen	€ 4.137.000	€ 4.513.000
Vreemd vermogen	€ 9.681.000	€ 9.728.000
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 376.000	
Solvabiliteitspercentage	31,7%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	5,0%	

Warmtenetwerk Hengelo BV

Warmtenetwerk Hengelo BV beheert het hoofdtransportnet van de uitkoppeling bij Nobian tot de DEC's in de wijken. Firan, een publiek bedrijf, is 95% aandeelhouder en gemeente Hengelo 5%.

De gemeente heeft naast het aandeelhouderschap een belang doordat ze een achtergestelde lening van € 1 miljoen heeft verstrekt.

Warmtenetwerk is qua omzet afhankelijk van de levering van warmte en klantenwerving door Warmtebedrijf. Door het tot heden -ten opzichte van de eerste businesscase - achterblijvende aantal nieuwe klanten is de exploitatie nog niet dekkend. Omzettoename bij Warmtebedrijf leidt in principe automatisch tot omzettoename bij Warmtenetwerk. Bij voldoende warmteleverantie zal ook Warmtenetwerk winstgevend kunnen worden. Ook hier is de terugbetaling van de geldlening zeer onwaarschijnlijk, gezien de eisen aan toekomstige winstgevendheid. Hier is eveneens een voorziening voor toekomstig verlies van de hoofdsom opgenomen.

In 2024 is niet meegewerkt aan de risico-inventarisatie. Er is dus geen nieuwe score. Het financieel belang is toegenomen, doordat de rode cijfers resulteren in een verder dalend eigen vermogen (was al negatief). Ook voor Warmtenetwerk geldt, dat het een relatief kleine organisatie is, die logischerwijs minder goed scoort op aspecten als governance, control en brede deskundigheid in de directie, die eenhoofdig is.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Beheerder primaire netwerk warmtenet Hengelo	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 2.600.201	
Eigen vermogen	-€ 1.645.000	-€ 1.577.000
Vreemd vermogen	€ 10.419.000	€ 9.916.000
Gerapporteerd resultaat 2023	€ 68.000	
Solvabiliteitspercentage	-18,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	5,0%	

In bijlage 8.5 is een overzicht opgenomen van de vertegenwoordiging namens onze gemeente bij de verbonden partijen.

In de paragraaf 6.5 Financiering is een overzicht van de deelnemingen opgenomen.

6.7 Bedrijfsvoering

6.7.1 Organisatie

Hengelo's werken: samen aan de slag met de Koers 2040

De ambtelijke organisatie van de gemeente Hengelo is continu in beweging. Afgelopen jaren is er verder gewerkt aan het daadwerkelijk invulling geven en implementeren van Hengelo's Werken.

Hengelo's Werken is hoe we binnen Hengelo samenwerken aan het bereiken van de koers 2040. De stad is constant in beweging en de wereld om ons heen verandert snel en dit betekent ook iets voor alle medewerkers van de gemeente Hengelo.

Om mee te kunnen blijven doen moeten we wendbaar zijn als medewerker én als organisatie. Dit vraagt een zelfbewuste houding en eigenaarschap van alle medewerkers. Om hier als organisatie aan te werken leggen we komend jaar extra focus op een viertal speerpunten:

- Leren en Ontwikkelen (wendbare, lerende medewerker)
- Digitale Transformatie (samenwerken en innoveren met IT)
- Opgavegericht werken (wendbaar en resultaatgericht)
- Dienstverlening (inwoner centraal)

Met het programma Hengelo's werken, werken we aan een wendbare en zelfbewuste organisatie die antwoord kan geven op grote, complexe vraagstukken. Een organisatie waarin medewerkers in hun kracht staan en weten wat hun bijdrage is aan deze opgaven en hierin persoonlijk leiderschap tonen en samenwerken om tot een zo goed mogelijke dienstverlening te komen voor Hengelose inwoners en ondernemers.

Leren en ontwikkelen

Met dit speerpunt werken we toe en ontwikkelen we ons naar een lerende organisatie waarin het leren en ontwikkelen stevig gepositioneerd is en al het leeraanbod gecentraliseerd is. In een lerende organisatie werken zelfbewuste en wendbare professionals die zich continu blijven ontwikkelen. Zij staan in verbinding met collega's en de buitenwereld en zoeken actief de samenwerking op. Onze medewerkers vormen onze organisatie en dragen bij aan de koers en onze ambities door constante scholing, ontwikkeling en eigen initiatief. Het management heeft hierin vooral een sturende, coachende en ondersteunende taak.

Opgavegericht werken

Om als organisatie in te kunnen spelen op de opgaven die op ons af komen, moeten we steeds meer samenwerken aan integrale opgaven waarbij we handelen naar koers 2040. Met dit speerpunt krijgen we zicht op dit speelveld en kunnen we dit vertalen naar wat er nodig is om deze doelen en resultaten te bereiken. Hierin komen de volgende onderwerpen aan bod:

1. In het dagelijkse werk dienen bewuste keuzes te worden gemaakt in opgaven die bijdragen aan de koers van de stad en onze eigen ambities: sturing op opgaven.
2. We willen opdrachtgever- en opdrachtnemerschap professionaliseren met duidelijkheid over rollen en de verantwoordelijkheden die hierbij horen: werken in opdrachten.
3. Afhankelijk van de opgave willen we ons op een passende manier organiseren (programmatisch, procesmatig, projectmatig of in de lijn).

Stand van zaken

In 2024 is de maatwerktraining 'regie op je werk' (voor alle medewerkers van de gemeente) afgerond. In 2025 wordt gezorgd dat de elementen uit deze basisleerlijn geborgd worden in de Hengelo Academie en in de onboarding. Verder is een beleidsadviseur leren & ontwikkelen aangetrokken die een opdracht heeft om verdere stappen te zetten in onze ontwikkeling naar een lerende organisatie.

In 2025 zal vanuit het speerpunt opgavegericht werken een eenduidige manier van projectmatig werken worden geïmplementeerd: PMC (projectmatig creëren). Met als doel beter, integraler en resultaatgerichter kunnen werken aan de doelen voor de stad.

Verder is er aandacht voor het optimaliseren van de bedrijfsvoeringsprocessen, waarbij de inzet van informatietechnologie kan leiden tot efficiënter werken en een verdere verbetering van de dienstverlening. Ook het professionaliseren van ons businesspartnerschap krijgt een vervolg in 2025. Tot slot blijven wij ook werken aan strategische thema's als arbeidsmarktcommunicatie, strategische personeelsplanning en het binden en boeien van medewerkers.

Bereiken?	Doen?
Een wendbare en zelfbewuste organisatie waar medewerkers in hun kracht staan.	Scherpe focus op de te bereiken resultaten vanuit de visie op Hengelo's werken. Continueren en borgen van leiderschapsontwikkeling. Verdiepen en verbreden aanbod medewerkers. Vanuit de visie op leren en ontwikkelen uitvoering geven aan het plan van aanpak. Verder vormgeven van acties en interventies om opdrachtgericht samenwerken verder te ontwikkelen en te professionaliseren in de organisatie (opgavegericht werken). In 2025 vindt de uitrol van projectmatig creëren plaats. Verdere aandacht voor optimaliseren van de bedrijfsvoeringsprocessen door in te zetten op het zijn van een businesspartner. Verdere aandacht voor strategische thema's als arbeidsmarktcommunicatie, binden en boeien van medewerkers en diversiteit en inclusie. Door het innoveren van werkprocessen onder meer met behulp van informatietechnologie kan efficiënter worden gewerkt en de dienstverlening verder worden verbeterd.

6.7.2 Personeel

Onze gemeente heeft grote ambities en daarnaast blijven we structureel inzetten op een stevige kwalitatieve basis die op orde moet zijn en blijven. Hiervoor is nodig dat we de goede mensen binnenhalen en behouden. Want medewerkers zijn essentieel voor de kwaliteit van de uitvoering, de cultuur van de organisatie en de verbinding van de onze organisatie met de samenleving.

Arbeidsmarkt

We zien nog steeds dat het lastig is om de goede mensen binnen te halen. Een goede invulling van vacatures, op verschillende beleidsterreinen en functieniveaus, is met enige regelmaat een uitdaging te noemen. We constateren hierbij dat de arbeidsmarkt volop in beweging is en datzelfde geldt voor onze eigen organisatie. Alle signalen wijzen er op dat deze situatie nog lange tijd gaat duren.

Komend jaar zullen we dan ook verder bouwen aan een samenhangend pakket van maatregelen om ervoor te zorgen dat onze gemeente zich blijft onderscheiden op de arbeidsmarkt met als doel dat vacatures snel en met kwaliteit worden ingevuld. In 2024 is het team recruitment uitgebreid en van hieruit wordt in 2025 dan ook volop verder ingezet op het versterken van onze positie op de arbeidsmarkt.

Binden en boeien

Er wordt in toenemende mate gevoeld dat het binden en boeien van medewerkers een belangrijk speerpunt is. Door het in beeld brengen van de zogenaamde medewerkersreis wordt duidelijk hoe medewerkers een en ander ervaren en op welke vlakken er nog aandacht nodig is.

Een medewerkersreis omvat de hele 'reis' die een medewerker maakt binnen onze organisatie. Deze reis begint feitelijk al vóór het eerste contact in een sollicitatieproces en eindigt op het moment dat de medewerker de organisatie verlaat. Gedurende deze reis ontstaan er contactmomenten met de medewerker. Al deze momenten die impact hebben op de medewerker vormen een soort routekaart. Door namelijk structureel in te spelen op de behoeftes van de medewerker en hierdoor dus werkgeluk te faciliteren, kunnen wij ons gaan onderscheiden als topwerkgever. Dit heeft een hogere productiviteit tot gevolg, minder verloop, minder verzuim en we zijn aantrekkelijk voor talenten.

Diversiteit en inclusie

Gemeente Hengelo wil een sociale werkgever zijn die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt. Dit is dan ook de reden dat de werkgroep een aanpak heeft ontwikkeld wat moet zorgen voor een divers en inclusief werkklimaat. Een aanpak die in 2025 tot zichtbare resultaten moet gaan leiden binnen onze organisatie.

De projectgroep richt zich onder meer op het verbeteren van de man-vrouw vertegenwoordiging op leidinggevende posities, de wet banenafpraak en het beter aansluiten als organisatie bij de toenemende diversiteit in de samenleving. Het doel is een meer inclusieve werkgever te worden, waar iedereen zich welkom en gehoord voelt. Dit zal een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van ons werk en aan onze positie op de arbeidsmarkt.

Bereiken?	Doen?
Modern en aantrekkelijk werkgeverschap	Investeren in modern en aantrekkelijk werkgeverschap. Positioneren als sociale werkgever die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt. Optimaal benutten van talenten en het stimuleren van persoonlijk leiderschap. Bewustwording van het belang van persoonlijk leiderschap in de organisatie vergroten en hiervoor activiteiten ontwikkelen. Blijven werken aan het terugdringen van ons ziekteverzuim. Dit doen we door blijvend aandacht te hebben voor preventie, vitaliteit en verzuimbegeleiding.
Leiderschapsontwikkeling/MD traject	Zorgdragen voor een prettig werkklimaat waarin medewerkers werken met plezier, met ruime ontwikkelmogelijkheden en aandacht voor talentontwikkeling. Organiseren van activiteiten met betrekking tot leiderschapsontwikkeling en instrumenten ontwikkelen ter ondersteuning van leidinggevendenden.
Een verlaging van het ziekteverzuim	Blijven werken aan het terugdringen van ons ziekteverzuim. Dit doen we door blijvend aandacht te hebben voor preventie, vitaliteit en verzuimbegeleiding.

6.7.3 Arbeidsvoorwaarden

In de cao-gemeenten 2024-2025 is bepaald dat er in 2025 wijzigingen komen inzake de bovenwettelijke vakantie-uren.

Bovenwettelijke vakantie-uren

Per 01 januari 2025 krijgen werknemers met een voltijd dienstverband 7,2 uur bovenwettelijk verlof erbij. Hiermee komt in 2025 het totaal aan bovenwettelijke vakantie-uren voor werknemers met een voltijddienstverband op 57,6 uur (in 2024 was dit 50,4 uur).

Medewerkers die geboren zijn vóór 1 januari 1963 en op 1 januari 2025 recht hadden op meer dan 57,6 bovenwettelijke vakantie-uren houden hun recht op hun saldo bovenwettelijke vakantie-uren tot einde dienstverband (ook als dit saldo meer dan 57,6 uur bedraagt). Medewerkers die geboren zijn op of na 1 januari 1963 en op 1 januari 2025 recht hadden op meer dan 57,6 bovenwettelijke vakantie-uren, bouwen het recht op bovenwettelijke vakantie-uren met ingang van 1 januari 2025 jaarlijks met 7,2 uur af, tot het recht 57,6 uur bedraagt.

Nieuwe Cao gemeenten

De huidige Cao gemeenten 2024-2025 loopt tot en met 31 maart 2025. Voor de nieuwe CAO onderhandelingen zullen naar verwachting de afschaffing van de na-wettelijke uitkering, inclusiviteit, verlof en duurzame mobiliteit onderwerpen van onderhandeling zijn.

6.7.4 HR processen

HR processen

Eén van de speerpunten binnen team HRM is het continu verbeteren en optimaliseren van onze HR processen.

In 2025 wordt er dan ook verder gewerkt aan de ontwikkelagenda e-HRM, waarmee e-HRM zodanig aangepast en uitgebreid wordt dat managers en medewerkers sneller, slimmer en doelmatiger kunnen werken met de digitale processen van team HRM. Het vertrekpunt voor de verdere doorontwikkeling is dat de HR processen vanuit de verschillende perspectieven worden gezien: vanuit de leidinggevende, de medewerker en de HR adviseur.

6.7.5 Informatie en IT

Om de ambities van de gemeente Hengelo waar te maken is de inzet van Informatie & IT (I&IT) een onmisbare schakel. IT, informatisering en digitalisering geven mogelijkheden om aansluiting met de veranderende samenleving te behouden en te verbeteren en maken nieuwe vormen van samenwerking en besluitvorming mogelijk met als doel om toegevoegde waarde voor onze inwoners te realiseren.

Bereiken?	Doen?
Continue verbeteren dienstverlening	<p>Eind 2024 wordt een nieuw zaaksysteem aangeschaft wat we in 2025 gaan implementeren. Onze uitgangspunten voor dienstverlening zijn meegenomen bij de selectie van de nieuwe applicatie. Het nieuwe zaaksysteem geeft ons de mogelijkheid om onze dienstverlening richting inwoners te verbeteren.</p> <p>Daarnaast implementeren we in 2025 voor inwoners een nieuw portaal (Persoonlijke Internet Pagina) waarin inwoners op een makkelijkere manier kunnen communiceren met de gemeente en waarbij ze kunnen zien wat de status is van hun aanvragen. Op dit moment hebben we nog meerdere portalen waardoor de informatievoorziening richting onze inwoners versnipperd is. De komende jaren werken we aan de realisatie van één toegang tot onze digitale dienstverlening.</p> <p>In 2024 is de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer ingegaan. Hiermee krijgen inwoners het recht om producten via een digitaal kanaal aan te vragen. We gebruiken 2025 en verder om te zorgen dat onze inwoners nog meer producten via een digitaal kanaal kunnen aanvragen.</p> <p>Tenslotte stellen we onze digitale dienstverlening de komende jaren steeds meer open voor alle Europese inwoners.</p>
Efficiëntere bedrijfsvoering	<p>In 2024 hebben we grote stappen gezet in het tijd- en plaatsafhankelijk werken en in digitale samenwerking. De komende jaren gaan we op digitale samenwerking verdere stappen maken. Vooral voor de interne organisatie, maar logischerwijze resulteert dit ook in een betere digitale samenwerking met onze ketenpartners en de digitale communicatiemogelijkheden met onze inwoners.</p> <p>De herijkte informatievisie wordt aan het einde van 2024 vastgesteld. Dit is voor Informatie en IT de komende jaren het strategisch vertrekpunt aan de hand van de hoofdsporen "Informatieuitwisseling", "Data gedreven werken", "Digitale veiligheid", "Informatie op maat" en "Digitale Transformatie". Op basis hiervan worden belangrijke thema's zoals Artificial Intelligence (AI) en robotisering verder gekaderd, zodat we beter in staat zijn deze nieuwe technologieën te gebruiken ter verbetering van onze dienstverlening.</p>
Werken onder Architectuur	<p>In 2025 werken we de OT/IoT¹ strategie uit. Hierdoor zijn we beter in staat om controle te houden over bijvoorbeeld het gebruik van sensoren en het uitwisselen van data hierbij, zodat we invulling kunnen blijven geven aan het veilig, betrouwbaar, effectief en efficiënt werken.</p> <p>De komende beleidsperiode gaan we "Werken onder Architectuur" vorm geven. Het werken onder architectuur stelt ons in staat om beter en sneller te anticiperen op de in een hoog tempo veranderende technologische mogelijkheden en vragen en verwachtingen van onze inwoners. We willen dus meer wendbaar worden. Dat doen we onder andere door de (digitale) dienstverlening, werkprocessen en onderliggende technologieën vast te leggen, te structureren en te standaardiseren. Dit moet leiden tot een voorspelbare en gestructureerde werkwijze, heldere informatiehuishouding en harmonisatie van IT middelen.</p>
Digitaliseren fysieke archieven	<p>Het doel van het digitaliseren van onze fysieke archieven is het verbeteren van de ontsluiting van die archieven voor intern en extern gebruik. Het afgelopen jaar is de grootte van de digitaliseringsopgave in kaart gebracht, zowel in aantallen te digitaliseren documenten, maar ook benodigde opschoning, technische vereisten voor ontsluiting na digitalisering en materiële verzorging van documenten die na digitalisering fysiek bewaard moeten blijven.</p>

	<p>Nadat in het laatste kwartaal van 2024 de aanbesteding naar een partner voor het uitvoeren van de opgave afgerond wordt, zal 2025 in het teken staan van het creëren van een efficiënte werkwijze voor de implementatie waarmee in de komende jaren vele miljoenen documenten binnen de kaders van wet- en regelgeving gedigitaliseerd en ontsloten worden.</p>
Data gedreven werken	<p>In 2023 is er, om een volgende stap te kunnen maken met het datagedreven werken in onze organisatie, een datastrategie opgesteld en vastgesteld. Het doel van deze strategie is om waarde te creëren met data voor de stad en de organisatie. In 2024 is gestart met de uitvoering hiervan in een programma waarbij de focus ligt op het verbeteren van de databedrevenheid van onze medewerkers en het beter gebruiken van data in (bestaande) processen. Cruciaal hierbij is een verantwoorde werkwijze. Daarom zijn privacy, ethiek en informatiebeveiliging ook speerpunten in het programma voor 2025. In de komende jaren (2025-2028) zal daarnaast vorm worden gegeven aan de uitvoering van de andere onderdelen vanuit de strategie: het professionaliseren van de organisatie en het optimaliseren van het technisch fundament.</p>
Aansluiten bij landelijke ontwikkelingen	<p>Onze samenleving verandert in een hoog tempo. Dat geldt zeker voor IT- ontwikkelingen. Om alle ontwikkelingen te kunnen implementeren dient onze informatievoorziening flexibel ingericht te zijn en gebruik te maken van standaarden.</p>
Wetgeving	<p>Komende jaren zetten we dan ook actief in op het gebruik van landelijke standaarden (zoals met werken onder architectuur) en uitgangspunten (zoals Common Ground). Dit geeft ons de flexibiliteit om snel te kunnen reageren op ontwikkelingen en aanpassingen in de dienstverlening. Met het in 2025 te implementeren nieuwe zaakstelsel brengen we een aantal belangrijke functionaliteiten gebaseerd op Common Ground actief in de praktijk.</p> <p>De Europese commissie heeft, als onderdeel van de Digital Decade, een aantal wetten gemaakt. Hiermee wordt de digitale toekomst van Europa vormgegeven. Sommige van deze wetten worden vertaald naar Nederlandse wetgeving en daarnaast komt er ook wetgeving rechtstreeks vanuit Den Haag op ons af. Al deze wetten hebben rechtstreeks impact op onze informatievoorziening en hebben veelal als doel een bijdrage te leveren aan verbeterde dienstverlening of bescherming te bieden voor onze inwoners. Wij zetten in op het tijdig voldoen aan de wet- en regelgeving en het meebewegen van onze informatievoorziening met de veranderende wetgeving.</p> <p>Een aantal wetten waar we voor wat betreft de implementatie in 2024 mee gestart zijn en in 2025 mee verder gaan of waar we de komende jaren mee starten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Single Digital Gateway (SDG) ▪ Wet Digitale Overheid (Wdo) ▪ Cyberbeveiligingswet (Cbw) ▪ AI Act ▪ Archiefwet ▪ Wet Open Overheid (Woo) ▪ Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv)
Digitale Transformatie	<p>In 2025 zorgen we ervoor dat de in 2024 uitgevoerde, innovatieve pilots (zie hiervoor ook paragraaf 5.2.9 Bestuur en Ondersteuning) bestendig worden en structureel onderdeel gaan uitmaken van de oplossingen die we bieden. Daarnaast starten we ook in 2025 weer nieuwe pilots. TNO/UT heeft een Joint Innovation Centre opgericht. Hierin wordt met partners samengewerkt aan innovatieve, datagedreven plannings-, ontwerp- en assetmanagementoplossingen. Ten slotte gaan we op de volgende thema's/onderwerpen in 2025 concrete activiteiten ontwikkelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Digitale inclusie ▪ Digitaal luisteren (samen met de regio) ▪ Ontwikkelen leertraject digitaal innoveren en ontwikkelen ▪ Door ontwikkelen 3D-model Breemarsweg tot Virtual Reality omgeving ▪ Aantrekken werkstudenten en afstudeerders ▪ Doorontwikkeling van nieuwe vormen voor hybride samenwerken
Samenwerken: samenwerking in Twente verstevigen en uitbouwen	<p>Alleen gaan we sneller, samen komen we verder. In de gedachte van kennisdeling en –exploitatie werkt de gemeente Hengelo op regionaal vlak op verschillende terreinen samen.</p> <p>In het IT-Platform Twente vervult de gemeente Hengelo een actieve rol op het vlak van informatiebeveiliging, informatievoorziening en IT-infrastructuren en als aanjager van regionale kennisopbouw en samenwerking.</p> <p>Hengelo ondersteunt in IT-voorzieningen van, en het leveren van IT-diensten aan, de gemeente Oldenzaal, gemeente Haaksbergen en de SWB Midden-Twente. Dit continueren en professionaliseren we in 2025 verder. We zetten ook stappen richting het ondersteunen van en samenwerking op informatiemanagement met andere gemeenten en gebruiken 2025 om hier door middel van pilots ervaring in op te doen.</p>

1 OT staat voor Operational Technology, IoT staat voor Internet of Things

6.7.6 Informatiebeveiliging en privacy

In een digitale wereld zijn informatiebeveiliging en privacy zeer belangrijke onderwerpen. De digitale dreiging voor Nederland en haar inwoners is onverminderd groot en verandert voortdurend. Zowel op landelijk en regionaal niveau wordt dit onderkend. Ook binnen de gemeente Hengelo wordt ervoor gezorgd dat bij de dagelijkse werkzaamheden beveiliging en privacy een prominente plek innemen door onder andere "security-by-design" en "privacy-by-design" als standaard te hanteren en volgen we de ontwikkelingen van de wet- en regelgeving om daar tijdig op te kunnen anticiperen.

Bereiken?	Doen?
Uitvoeren jaarlijkse AVG-compliance toets	In 2020 is het volwassenheidsniveau op gebied van privacy binnen de gemeente gemeten aan de hand van het VNG AVG-borgingsproduct. In 2025 wordt deze meting opnieuw uitgevoerd om te bepalen of de gemeente op koers ligt om de vastgestelde ambitie te behalen en stellen we eventueel noodzakelijke maatregelen op.
Toezicht door de Functionaris Gegevensbescherming	De Functionaris Gegevensbescherming (FG) zal toezicht houden op de interne naleving van de regelgeving op het gebied van gegevensbescherming en zal daarvan jaarlijks verslag doen aan de verwerkingsverantwoordelijke, het college van B en W. Ook in de periode 2025-2028 zal de FG in de uitoefening van zijn taken onafhankelijk zijn en geen instructies ontvangen. De reguliere toezichthoudende activiteiten zullen zich m.n. richten op het verwerkingenregister, DPIA's en de behandeling van datalekken. De FG zal jaarlijks een toezichtplan opstellen, waarin ook per jaar een bijzondere focus voor het toezicht kan worden vermeld.
Middelen informatiebeveiliging	De focus op sterke beveiligingsmaatregelen zal in 2025 onverminderd groot zijn. Naast de investeringen in hardware- en softwarematige oplossingen, is het continu investeren in (externe) kennis onontbeerlijk. In 2025 zetten we actief in om kennis in relatie tot de operationele en specialistische werkzaamheden rondom informatiebeveiliging in onze eigen organisatie te borgen.
Monitoring en Respons (<i>Verzamelen, monitoren en analyseren van informatie i.r.t. informatiebeveiliging</i>)	In 2024 is de tijdelijke basisoplossing voor monitoring en respons in gebruik genomen en wordt gewerkt aan continue verbetering. Er is door Hengelo ingeschreven op de vernieuwde landelijke aanbesteding, in 2025 zal hier opvolging aan gegeven worden om te komen tot selectie van een duurzame oplossing, rekening houdende met bestaande producten en diensten.
Bewustwording en samenwerking informatiebeveiliging en privacy	In 2024 is het huidige bewustwordingsprogramma geëvalueerd. Uitkomsten van de evaluatie zijn gewogen en worden in het programma van 2025 meegenomen. Dit geldt zowel voor bewustwording onder huidige medewerkers als voor bewustwording bij de indiensttreding van nieuwe medewerkers. Ook zal er in 2025 specifiek aandacht worden besteed aan bewustzijn voor bestuurders in het kader van nieuwe wetgeving op gebied van informatiebeveiliging.
Uitvoeren van de jaarlijkse penetratie test	Jaarlijks laten wij door een gecertificeerde partner een penetratie test (pentest) uitvoeren door ethisch hackers, waarbij wij telkens de scope van de opdracht verleggen en aanscherpen. Een pentest is een toets op het kunnen binnendringen in het interne en externe (cloud) netwerk van de gemeente Hengelo. De aanbevelingen worden projectmatig opgepakt en doorgevoerd. In 2025 zal opnieuw een pentest worden uitgevoerd.
Verstevigen samenwerking Twentse gemeenten	Op het onderwerp informatiebeveiliging en privacy wordt intensief met de andere Twentse gemeenten opgetrokken. De vakinhoudelijk betrokken medewerkers (CISO's, FG's en PO's) zorgen voor periodieke overleggen en ondersteunen elkaar rondom vraagstukken en uit te voeren werkzaamheden. Informatiebeveiliging en privacy kan immers niet (meer) alleen op het niveau van een individuele gemeente opgepakt worden. In 2024 is een regionale themabijeenkomst informatiebeveiliging geweest met hoofden bedrijfsvoering en CISO's, daar zijn diverse onderwerpen geselecteerd voor nadere verkenning op samenwerking. Deze regionale samenwerking zal in 2025 worden gecontinueerd en waar mogelijk geïntensiveerd.
Verwerkingsregister	In 2025 wordt vervolg gegeven aan het inrichten van het systeem dat is geselecteerd om het verwerkingsregister van de gemeente in op te nemen. Ook zal in samenwerking met de leverancier worden onderzocht of andere compliancemaatregelen uit de AVG binnen dit systeem kunnen worden ingepast. Te denken valt aan een publieke versie van het verwerkingsregister in het kader van transparantie en de uitvoering van DPIA's.
Cyberbeveiligingswet (NIS2/Cbw)	In 2024 is de aangepaste en uitgebreide Europese richtlijn voor informatiebeveiliging gepubliceerd, de Network and Information Security directive (NIS2). De NIS2 wordt omgezet in nationale wetgeving, de Cyberbeveiligingswet (Cbw), en zal medio 2025 van kracht worden. Gemeenten worden aangemerkt als essentiële entiteiten en hebben te voldoen aan de Zorgplicht, Meldplicht en Toezicht. In 2024 zijn we gestart met de voorbereidingen en inrichting om te kunnen voldoen aan deze wetgeving, in 2025 zal dit geïntensiveerd worden.
Ontwikkelingen Sociaal Domein	In het sociaal domein wordt veel met gevoelige informatie gewerkt. Vanwege de ontwikkelingen, waaronder de uitvoering van het transformatieplan, is vanuit informatiebeveiliging en privacy actief betrokkenheid gezocht en gecreëerd. De informatiekundige vraagstukken met inbegrip van informatiebeveiliging en privacy zullen zich in 2025 niet onverminderd voordoen. Daarom wordt er in 2025 vervolg gegeven aan deze betrokkenheid en wordt gezorgd voor borging van aandacht voor deze thema's binnen de huidige en de toekomstige ontwikkelingen die zich zullen voordoen.

6.7.7 Inkopen van diensten, leveringen en werken

Jaarlijks wordt voor circa € 100 miljoen aan goederen, diensten en werken ingekocht, ongeveer een vierde van de gemeentelijke (exploitatie)begroting. De inkoopfunctie is daarmee een belangrijk sturingsinstrument om gemeentelijke maatschappelijke doelen te bereiken.

Het doorontwikkelen van de inkoopfunctie, zowel doel- als rechtmatigheid, is een doorlopend proces. In 2024 is gestart met een aantal verbetermaatregelen na het uitvoeren van een evaluatie van de inkooporganisatie en naar aanleiding van een forse onrechtmatigheid. Deze verbetermaatregelen moeten in 2025 verder worden verankerd in de decentrale inkooporganisatie. Concreet betekent dit dat er decentraal voldoende kwalitatieve capaciteit voor tactische inkoop beschikbaar is.

De inkoopadviseurs adviseren en ondersteunen de decentrale tactisch inkopers om vanuit een integraal perspectief een grote(re) toegevoegde waarde te leveren aan initiatieven en ontwikkelingen in de organisatie en stad. Bijvoorbeeld door het tijdig betrekken van ondernemers, partners en inwoners bij (de voorbereiding van) inkooptrajecten, het gebruik van innovatieve inkoopprocedures en door meer resultaatgericht inkopen op basis van gegevens uit onze spendanalyses.

Eind 2024 wordt een actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) opgeleverd. Door dit actieplan gaan we vanaf 2025 nog meer impact bereiken door middel van onze inkoop. Alle inkopers en opdrachtgevers in de organisatie krijgen met MVOI te maken. In het actieplan worden duurzaamheidsdoelstellingen uit het programma duurzaamheid gekoppeld aan concrete inkoopacties. MVOI is een belangrijk speerpunt in ons programma duurzaamheid, 'de gemeente als voorbeeld'.

De afgelopen jaren is het proces rondom contractmanagement steeds verder verbeterd. Voor het managen van IT contracten zijn twee contractmanagers aangenomen. In 2025 worden gestandaardiseerde werkwijzen opgesteld, zodat contractmanagement nog professioneler uitgevoerd wordt. Dit zorgt er tevens voor dat het nieuwe contractmanagementsysteem kan worden gebruikt om te meten, te rapporteren en om leveranciersprestaties te verbeteren.

Bereiken?	Doen?
Rechtmatig inkopen, gemeente Hengelo houdt zich aan de wettelijke kaders	Tactisch inkopers in de organisatie worden getraind in hun rol, ook wordt een gezamenlijke opleidingsbehoefte bepaald. Bij uitgaven boven € 30.000 (€ 100.000 bij werken) geven inkoopadviseurs een advies over de voorgestelde inkoopstrategie. Contractregistratie en contractmanagement worden gemonitord. De eerstelijns controle op inkoop wordt als effectief sturingsmechanisme ingezet om onrechtmatigheden te signaleren en voorkomen. Er worden controles uitgevoerd op ons eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid. Met name om de doelmatigheid van deze uitgaven te garanderen. Op basis van spendanalyses worden verbeteringen doorgevoerd.
Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen, inkoopkracht gemeente Hengelo gebruiken om leveranciers te laten bijdragen aan gemeentelijke doelen	We kopen sociaal in. Standaard wordt 5% SROI toegepast bij (minimaal) trajecten boven € 100.000. We kopen duurzaam in, hiervoor stellen we vanaf eind 2024 jaarlijks een actieplan MVOI op. Inkopen dragen bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen uit het coalitieakkoord en de Global Goals. Maatschappelijk verantwoord inkopen is de norm. We kopen in met lokale (en regionale) focus, en zo veel mogelijk bij het MKB. Inkopen dragen waar mogelijk bij aan de versterking van de lokale en regionale economie. We kopen innovaties in en bevorderen innovaties door innovatieve inkoopprocedures toe te passen. Marktonthoeningen en marktconsultaties worden hiervoor steeds vaker ingezet.
Een resultaatgerichte, effectieve en efficiënte inkoopfunctie	Verbetermaatregelen volgend uit uitgevoerde evaluaties worden geïmplementeerd en duurzaam bestendig. Rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen inkooptrajecten worden eenvoudiger omschreven en daarmee duidelijker voor de organisatie. Er worden nieuwe contractmanagementwerkwijzen ontwikkeld. Medewerkers met een rol in contractmanagement worden hiervoor opgeleid. Spendgegevens en inkoop dashboards worden doorontwikkeld, resultaten worden meetbaar gemaakt en stuurinformatie wordt omgezet naar acties.

6.7.8 Huisvesting

In 2020 hebben we intrede genomen in het nieuwe stadhuis. Het doel is en blijft om 'het huis van de stad' te zijn en om een goed en veilig werkconcept te bieden aan de medewerkers, passend binnen de ontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie.

Ook in 2024 heeft de werkgroep hybride werken actief ingestoken op het monitoren en waar nodig bijsturen van ons werkplekconcept. Zo is er een uitgebreide werkplekmeting uitgevoerd om inzicht te krijgen op het gebruik en bezetting van de werkplekken en de vergaderzalen. Daarnaast is er op basis van de uitkomsten van het gehouden medewerkersbetrokkenheidsonderzoek gekeken naar verdergaande optimalisatie van het werkplekconcept c.q. hybride werken. Dit zal ook in 2025 leiden tot een aantal fysieke aanpassingen, maar tevens tot meer aandacht voor de gedragscomponent inzake het gebruik van ons stadhuis.

Daarnaast blijft ook de verdere verduurzaming van ons gebouw continu op de agenda staan. Zo zijn er in voorgaande jaren al diverse aanpassingen doorgevoerd op enkele installaties, is er een warmtepomp geplaatst om op een duurzame, gasloze manier het stadhuis te verwarmen en zijn er extra laadpalen geïnstalleerd voor de verduurzaming van het wagenpark. Kortom, verduurzaming van ons stadhuis is een continu proces wat ook in 2025 en de jaren erna volop aandacht blijft houden.

Bereiken?	Doen?
Doorontwikkelen hybride werken.	Op regelmatige basis evaluatie van het werkconcept. Doen van voorstellen tot verbetering/aanvulling om locaties en ruimtes van de gemeente goed te benutten. Daarnaast meer aandacht besteden aan de gedragscomponent rond het (samen)werken in het stadhuis.
Efficiënter omgaan met energieverbruik	Continu proces. Verbruik continu monitoren en maatregelen treffen waar nodig.

6.7.9 Audit en Control

Grondslag Audit en Control

Op basis van de Financiële Verordening (art 212 van de Gemeentewet) en de controleverordening (art 213 van de Gemeentewet) geeft de raad opdracht aan het college van B en W om zorg te dragen voor de inrichting van een adequate beheersorganisatie. Het college is verantwoordelijk voor de rechtmatigheid, de verantwoording en controle van het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Dit resulteert in een efficiënte interne beheersorganisatie. In deze paragraaf worden de plannen en ontwikkelingen voor de komende jaren op het gebied van Audit en Control besproken.

Audit en control

In Hengelo maken we gebruik van het 3-lijnen model. Waarbij we verantwoordelijkheden en rollen met betrekking tot risico's en interne controle verdelen over drie verschillende 'lijnen'. De primaire verantwoordelijkheid voor de interne beheersing van processen ligt bij de eerste lijn. Zij zijn de belangrijkste beheersing voor de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van ons handelen in de uitvoering. Vanuit de tweede lijn worden (vakinhoudelijke) adviezen gegeven, kaders bewaakt en controles uitgevoerd ter ondersteuning aan de eerste lijn. De derde lijn beoordeelt dit samenspel en de uitkomsten van audits geven aan waar het goed gaat en adviseert over verbeteringen.

Bereiken	Doen
Versterken gezamenlijke beeld en uitvoering van interne beheersing in organisatie.	Door de komst van projectcontrol zien we een verbetering van het gesprek rondom risico's binnen de organisatie. Onze taak is om de diverse controle functies binnen de gemeente op elkaar af te stemmen en de visie op control verder te vertalen naar de interne beheersing van de organisatie.
Ondersteuning audit en control en samenhang door een nieuw systeem.	Door de aanschaf van een nieuw risicomanagement systeem geven we uitvoering aan de ambitie om de interne beheersing integraal (ook privacy en informatieveiligheid) op te pakken en verder te professionaliseren. De aanbesteding is succesvol doorlopen en de inrichting is in 2024 afgerond. In 2025 zal de focus liggen op het uitrollen in de organisatie en het versterken van de integraliteit. Het systeem is gericht op het ondersteunen van risicomanagement, het auditproces en de opvolging van aanbevelingen in de organisatie. Het proces van audit en control volgens het 3-lijnen model wordt daarin goed geborgd en de informatie is beter toegankelijk en op één plek te vinden voor de organisatie.
Aanbestedingstraject accountant 2026	Ons contract met de huidige accountant, PWC, loopt af. Vandaar dat we een nieuw aanbestedingstraject moeten starten om vanaf boekjaar 2026 een accountant te hebben die is belast met de controle op de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

6.7.10 Rechtmatigheid

Ook over het jaar 2025 moet het college een rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Dat doet zij over drie inhoudelijke elementen: het voorwaardencriterium, misbruik en oneigenlijk gebruik en begrotingsrechtmatigheid.

Dit sluit aan bij de huidige ontwikkelingen om verantwoordelijkheden neer te leggen waar ze thuishoren. Het college wordt hierdoor nog bewuster van haar taak om goed financieel beheer te waarborgen. Hierdoor krijgt de dialoog over rechtmatigheid tussen de raad en het college meer nadruk. De accountant controleert nog steeds de jaarverantwoording van het college op getrouwheid, wat garandeert dat het college een goed onderbouwde rechtmatigheidsverantwoording aflegt.

Bereiken	Doen
Kaders 2023 ten aanzien van de verantwoordingsgrens herzien ten behoeve van de verantwoording 2024 en verder	Vaststellen van normenkader en verantwoordingsnorm door raad. Dit bepaalt de reikwijdte en diepgang van de (interne) controles en verantwoording. Ook de kaders in de Financiële Verordening veranderen.
Samenwerking accountant ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording evalueren en doorontwikkelen	Omdat deze verandering ook voor de accountant een nieuwe ontwikkeling is, evalueren we de samenwerking en werkzaamheden over 2023. Waar nodig maken we nieuwe afspraken voor 2025.
Rechtmatigheidsverantwoording over 2025 door college opstellen.	Het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording door het college en de paragraaf bedrijfsvoering van de Jaarstukken 2025 met meer detail bevindingen.
Meer aandacht voor Frauderisico's en beheersing.	Meenemen van potentiële frauderisico's in de (interne) controle en rapporteren in de toelichting op rechtmatigheid. Het voorkomen van fraude en onrechtmatig handelen is binnen de organisatie een belangrijk aandachtspunt. Dit zal ook de komende jaren aandacht blijven houden. In de werkprocessen van de organisatie zijn tal van beheersmaatregelen genomen om het risico op fraude en onrechtmatig handelen zoveel mogelijk te reduceren. Daarnaast is aandacht voor de meer culturele en gedragskant van fraude en onrechtmatigheden. Voorbeelden hiervan zijn aan trainingen op het gebied van morele dilemma's en beleid om een veilig werkklimaat te waarborgen.

6.8 Subsidies

Wat willen we bereiken

De gemeente Hengelo verleent subsidies om bepaalde doelen te bereiken. De doelen zijn omschreven in de programma's van de Beleidsbegroting en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene Subsidieverordening en, wanneer van toepassing, de subsidie uitvoeringsregelingen. De laatste twee worden door onszelf bepaald. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Hoe gaan we dit doen?

Voor het jaar 2025 is de lokale regelgeving vastgelegd in de volgende documenten:

- Algemene Subsidieverordening
- Subsidie uitvoeringsregelingen 2025

Per afzonderlijke subsidie worden de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend, de verplichtingen waaraan de subsidieontvanger moet voldoen en de wijze van betaling vastgelegd in een subsidiebesluit (beschikking). Waar mogelijk worden prestatieafspraken gemaakt.

We kennen jaarlijkse subsidies die per (boek) jaar of voor een bepaald aantal boekjaren aan een instelling voor een periode van maximaal 4 jaar wordt verstrekt, en eenmalige subsidies voor bijvoorbeeld projecten of activiteiten.

In de begroting is rekening gehouden met de jaarlijkse indexering, welke is vastgesteld in de Zomernota 2024-2028. De meeste subsidies worden jaarlijks geïndexeerd. Voor 2025 zijn de subsidies geïndexeerd met 3,77%. Onderstaand worden de subsidies vermeld waarvoor sprake is van een uitvoeringsregeling en subsidieplafond.

Uitvoerings-/subsidieregelingen	Subsidieplafonds 2025
Subtotaal cultuurhistorisch erfgoed	341.808
1. Monumentenzorg	35.758
2. Begraafplaats en gedenkmonumenten	2.895
3. Karakteristieke boerderijen en opstallen	3.472
4. Kunst uit de wederopbouw	4.630
5. Voorlichting en communicatie	5.787
6. Tuindorp t Lansink	11.574
7. Archeologie	17.361
8. Gevelverbetering binnenstad	93.550
9. (Industrieel) erfgoed Hart van Zuid	166.780
Subtotaal kunst en cultuur	9.750.465
10. Culturele Initiatieven	22.741
11. Podiumbudget	24.975
12. Stimuleringsbudget Beeldende Kunst en Vorming	56.415
15. Basissubsidie Amateurkunst	161.479
16. Culturele kernvoorzieningen - Bibliotheek Hengelo	2.982.888
16. Culturele kernvoorzieningen - Oyfo	2.242.594
16. Culturele kernvoorzieningen - Schouwburg Hengelo	2.560.375
16. Culturele kernvoorzieningen - Metropool Poppodia van Twente	1.024.550
17. Beeldende kunst - Ateliers '93	7.785
17. Beeldende kunst - HeArtpool	17.137
17. Beeldende kunst - MHHK	4.796
17. Beeldende kunst - SWWK	107.050
18. Presentatie beeldende kunst	106.875
19. Cultureel Erfgoed - Museum Hengelo	20.343
19. Cultureel Erfgoed - Historisch Archief Beckum	3.330
19. Cultureel Erfgoed - Historie Brandweer Hengelo	1.424
20. Lokale Omroep - 1Twente	230.708
21. Projectsubsidie broedplaatsen (talentopgave)	75.000
22. Prijsvraag cultuur 2024 (talentopgave)	50.000
23. Prijsvraag cultuur 2025 (talentopgave)	50.000
Subtotaal internationaal	5.189
24. Uitwisseling partnerstad Emsdetten	5.189
Subtotaal jeugd	133.929
25. Vrijwillig jeugdwerk - scouting	133.929
Subtotaal sport en bewegen	261.350
26. Sportkennismaking	19.707
27. Openbare ruimte inrichten en kleine evenementen	19.707
28. Deskundigheidsbevordering	20.754
29. Sporten met een beperking mogelijk maken	19.706
30. Duurzaamheid	19.706
31. Lokaal Sportakkoord	58.000
32. FBK Games	103.770
Subtotaal welzijn	2.736.342
33. Lhbt+ – incidentele projecten en initiatieven	36.320
34. Wijkwelzijnswerk	2.486.813
35. Bewonersparticipatie - Basissubsidie erkende bewonersorganisaties	64.326
35. Bewonersparticipatie - Organiseren van wijkbrede activiteiten door erkende bewonersorganisaties	86.283
35. Bewonersparticipatie - Buurtbonnen voor ongeorganiseerde bewoners(groepen)	62.601
Subtotaal zorg	1.090.966
36. Thuis in de buurt	27.461
37. Maatschappelijke opvang, begeleiding en bemoeizorg	1.063.505
Subtotaal onderwijs	2.000.000
38. Voorschool Hengelo	2.000.000
Totaal subsidie uitvoeringsregelingen met plafond	16.320.049

6.9 Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden, als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Onderdeel van de wet is het opnemen van een Openbaarheidsparagraaf Woo in de Beleidsbegroting en Jaarstukken, waarin we inzicht geven aan de wijze waarop we uitvoering aan de wet geven. Conform de Woo maken we informatie actief en passief openbaar. Gemeente Hengelo implementeert de Woo via een uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma heeft een roadmap opgeleverd waarin wordt afgetekend welke activiteiten de komende jaren te ondernemen zijn om o.a. de informatiehuishouding passend door te ontwikkelen. Dit heeft impact op bestuur, onze informatieprofessionals, informatiesystemen en informatievolume.

Een belangrijke verplichting vanuit de Woo is invulling te geven aan de 'contactpersoon'-functie (art. 4.7). Dit vervullen wij via de gemeentewebsite met een speciale Woo-pagina, de publieksbalie en het klantcontactcentrum. We geloven erin dat de route naar een Woo-verzoek gemakkelijk moet zijn en meerdere ingangen kent. Binnengekomen Woo-verzoeken worden daarna via de Woo-coördinator verder geleid naar het organisatie-onderdeel die het inhoudelijk opakt.

Nieuw in de Woo ten opzichte van de Wob is (de inspanningsverplichting) actief informatie openbaar te maken. Deze actief te openbaren informatie is onderverdeeld in 17 informatiecategorieën (voorheen 11, in 2024 is een nieuwe indeling toegepast). De eerste informatie categorieën dienen per 1-11-2024 actief openbaar gemaakt te worden. Gemeente Hengelo voldoet hier op dat moment aan. Het ligt in de lijn der verwachting dat krachtens een Koninklijk Besluit de overige informatie categorieën in, of vanaf medio, 2025 actief geopenbaard moeten worden. Wij liggen op schema om invulling te geven aan deze wettelijke verplichting. Vooruitlopend op de wettelijke verplichting, gaan we bijvoorbeeld in 2025 een publicatieplatform implementeren, waarop de documenten uit de verschillende informatiecategorieën te vinden zijn. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan het publiceren van de ingediende Woo-verzoeken en als gevolg daarvan ook de door ons verstrekte informatie, zodat alle inwoners kunnen beschikken over dezelfde informatie.

Landelijk geldt de Woo-index als zoekmachine. De Woo-index bevat alleen verwijzingen naar documentcollecties uit de informatiecategorieën zoals bedoeld in de Woo. Op 19 juni 2023 is de eerste versie van de Woo-index beschikbaar geworden. Van de informatiecategorieën die de gemeente actief openbaar maakt is dit in de Woo-index terug te vinden. Onderstaand in tabelvorm een samenvatting (peildatum: 24 juli 2024).

Informatiecategorie	Aantal gepubliceerd	Actief gepubliceerd	In Woo-index [1]
Wet- en regelgeving [2] ²	10.957	Ja	Ja
Organisatiegegevens [3] ³	1	Ja	Ja
Raadsstukken [4] ⁴	166	Ja	Ja
Bestuursstukken [5] ⁵	286	Besluitenlijsten	Ja
Woo-verzoeken [6] ⁶	0	Aan indiener	Nee

1 [1] Woo-index gemeente Hengelo: https://organisaties.overheid.nl/woo/35296/Gemeente_Hengelo

2 [2] Wet- en regelgeving wordt per april 2009 gepubliceerd. Bron: [3 \[3\] Register van Oveheidsorganisaties: \[https://organisaties.overheid.nl/35296/Gemeente_Hengelo\]\(https://organisaties.overheid.nl/35296/Gemeente_Hengelo\)](https://zoek.officielebekendmakingen.nl/resultaten?q=(c.product-area==%22officielepublicaties%22)and((((w.organisatietype==%22gemeente%22)and(dt.creator==%22Hengelo%22))))and(((w.publicatiennaam==%22Tractatenblad%22)or((w.publicatiennaam==%22</p></div><div data-bbox=)

4 [4] Raadsstukken worden sinds medio 2014 gepubliceerd. Vervallen raadsvergadering zijn niet meegeteld. Bron: <https://www.hengelo.nl/Welkom-in-Hengelo/Beheer/Overige-pagina-s/IRIS/Vergaderagenda.html>

5 [5] Bestuurlijke besluitenlijsten worden sinds 2018 gepubliceerd. Bron: <https://www.hengelo.nl/Bestuur-en-Organisatie/College-B-en-W/Besluiten-van-het-college.html>

6 [6] Woo-verzoeken publiceren we op dit moment nog niet, dit hangt samen met de aanschaf en implementatie van een publicatieplatform. Besluiten en onderliggende stukken worden uiteraard toegestuurd aan de verzoeker.

Onderstaande tabel toont het aantal ontvangen en afgehandelde Woo-verzoeken vanaf 1 mei 2022. Voor de getallen in onderstaande tabel geldt peildatum 30-7-2024¹.

¹ T.a.v. de Beleidsbegroting 2024 - 2027 wijkt het aantal Woo-verzoeken over 2023 af. Dit komt omdat er door een persoon meerdere Woo-verzoeken ingediend zijn over hetzelfde onderwerp en gebundeld zijn in het besluit en de openbaar gemaakte stukken

Resultaat	2024	2023	2022
Afgewezen – informatieverzoek	1	2	3
Afgewezen – geen informatie beschikbaar	3	2	4
Afgewezen – informatie al openbaar	2	2	0
Afgewezen – overig	1	2	1
Gestaakt / ingetrokken	3	6	4
Afgehandeld	9	30	12
Lopend	5	1	0
Totaal	24	45	24

De beschikbaar gestelde Woo-middelen worden de komende jaren aangewend om onze openbaarmakingsverplichtingen vanuit de wet te kunnen realiseren en onze informatiehuishouding door te ontwikkelen.

- In 2025 gaan we een publicatieplatform implementeren. Hierop gaan wij de documenten uit de verschillende informatiecategorieën publiceren. De aanbesteding daarvan wordt in het vierde kwartaal van 2024 afgerond.
- In 2025 gaan we verder met het op orde brengen van de informatiehuishouding en de sturing daarop. Dit doen we door projecten te starten op het gebied van o.a. informatiebeheer, archivering en het vergroten van de vindbaarheid van gegevens bij specifieke zoekopdrachten. Een concreet voorbeeld is de implementatie in 2025 van een nieuwe zaakstelsel waarbij we specifieke eisen stellen aan de wijze waarop de informatie wordt opgeslagen (bv. vastleggen van metadata), zodat informatie vallend onder de Woo automatisch gepubliceerd kan worden.
- Voor het beter stroomlijnen en transparant maken van bestuurlijke informatie (onder andere collegestukken) zal in 2025 nieuwe software aangeschaft en geïmplementeerd worden, waardoor ook deze informatie automatisch gepubliceerd kan worden.
- We ronden in 2025 de inventarisatie van de interne processen af die ondersteunend en verantwoordelijk zijn voor documenten die vallen binnen de openbaarheidsverplichtingen, zodat deze ook aangesloten kunnen worden op het publicatieplatform.
- In 2025 blijven we intensief inzetten op interne training, bewustwording, communicatie en beschikbaar stellen van hulpmiddelen, zodat Woo-verzoeken snel en doeltreffend afgehandeld kunnen worden.

